

S B Í R K A K Á Z Á N Í

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

II.

2018/2019

OBSAH

		strana
1. O tom, co by mělo být samozřejmé	Jiří Gruber	2
2. Ale řekni jen slovo...	Tabita Landová	9
3. Chvála hranic	Jiří Tengler	17
4. Boží provokatér	Jiří Tengler	25
5. Hle, přichází v oblacích	Emanuel Vejnar	32
6. Píseň o vinici	Emanuel Vejnar	38
7. Chceme krále	Jana Potočková	44
8. Díkčinění	Jiří Weinfurter	51
9. Dobrý pastýř	Mirjam Marková	57
10. Propuštění do svobody	Kateřina Roskovcová	63
11. Prává bohoslužba	Kateřina Roskovcová	69
12. Dovol mi spatřit tvou slávu	Pavel Prejda	76
13. S kým přijde Boží milosrdenství?	Tomáš Trusina	83
14. Neboj se, já jsem s tebou	Jan Trusina	90
15. Boj se Hospodina	Jan Trusina	97

O TOM, CO BY MĚLO BÝT SAMOZŘEJMÉ

VSTUPNÍ SLOVA

*Blaze služebníkům, které Pán, až přijde, zastihne bdící. Amen,
pravím vám, že se opáše, posadí je ke stolu a sám je bude
obsluhovat. (L 12, 37) Amen*

PÍSEŇ č. 477 Snažujme se ve všem právě

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Ty dáváš našemu životu smysl a řád. Tvé dobré dílo mezi námi přináší své ovoce a my se k němu můžeme z tvé milosti připojit. Děkujeme ti, že nemusíme žít jen pro své vlastní zájmy, soutěžit s druhými o místo na slunci a usilovat o uznání a slávu. Když člověk pozná, že toto všechno je jen honění za větrem, smí se uchýlit k tobě a poznat, jak být užitečný tobě a svým bližním. Děkujeme ti, že používáš našeho života, našich slov a činů k tomu, aby se naplňovala tvá vůle. Děkujeme ti, že se nemusíme cítit nepotřební a zbyteční, ale můžeme přispět svým malým dílečkem k slávě a dobrotě tvého království, které se skrytě a nenápadně objevuje již dnes a na této zemi. Děkujeme ti, že nás učíš a povzbuzuješ, abychom se nebáli odpouštět, nepočítali si zásluhy ani křivdy, nedělali se lepší, než jsme, nevyvyšovali se nad těmi, kterým nebylo dáno tolik, co nám, a dovedli se radovat z radosti druhých. Díky, Pane, že můžeme být skromní a vděční, když víme, jak mnoho nám bylo dáno a svěřeno. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Římanům, 6. kapitoly, od 16. do 23. verše:

Víte přece, když se někomu zavazujete k pokorné službě, že se stáváte služebníky toho, koho posloucháte – buď otročíte hříchu, a to vede k smrti, nebo posloucháte Boha, a to vede k spravedlnosti...

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše, zapsaná v Evangeliiu podle Lukáše, v 17. kapitole, od 7. do 10. verše:

Řekne snad někdo svému služebníkovi, který se vrátil z pole, kde orál nebo pásal: „Pojď si hned sednout ke stolu“? Neřekne mu spíše: „Připrav mi něco k jídlu a přistroj se k obsluze, dokud se nenajím a nenapiji; pak budeš jíst a pít ty!“? Děkuje snad svému služebníkovi, že udělal, co mu bylo přikázáno? Tak i vy, když učiníte všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte: „Jsme jenom služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit.“

Milé sestry a milí bratři! Každá společnost a kultura má svá pravidla a zvyklosti. Něco se považuje za povinnost, to další už je navíc. Na něco máme nárok, na jiné věci si musíme připlatit. V Ježíšově době se považovalo za samozřejmé, že člověk bude dodržovat Desatero a řadu dalších náboženských předpisů. Ale modlitba, půst a almužna už byly dobrovolné. Proto také mnozí chtěli, aby je u toho bylo vidět. Chtěli být lepší než ostatní a doufali, že to i Pán Bůh nějak zohlední.

Dnes uvažujeme podobně. Každý musí dodržovat zákony a platit daně. Ale pak je řada věcí, které děláme navíc. Pečujeme doma o rodiče, pomáháme potřebným, angažujeme se v obci. To každý nedělá. To už není povinnost. Mezi to, co jsme si vzali nad rámec svých povinností, patří i náš život v církvi, dobrovolnická práce v Diakonii nebo jiné obecně prospěšné aktivity. Děláme to rádi, ale aspoň někdy potřebujeme slyšet, že si toho někdo všimne. Čekáme, že nás někdo pochválí a poděkuje nám.

Podobně uvažovali učedníci. I oni považovali za samozřejmé, že budou dodržovat Desatero. Ale Ježíš po nich chtěl víc. Očekával, že budou pro ostatní příkladem. Očekával, že si budou navzájem odpouštět. Očekával od nich víru, která se nevzdává. Učedníci se snažili, ale přece jen doufali, že se jim jejich nasazení a obětavost zúročí. Někteří si dokonce mysleli na přední místa v Božím království. Vždyť kvůli

Ježíšovi opustili své rodiny a zaměstnání. A to přece nebyla povinnost. To bylo navíc. O hodně navíc.

Ale Ježíš je zklamal a na rovinu řekl: “Žádné prémie ani děkování nebudou. To, co jste udělali, byla vaše povinnost.” A aby si snad nemysleli, že je k nim nespravedlivý, přidal příklad ze života. Představte si, že by otrok přišel z pole, dal si nohy na stůl a čekal, že mu pán nalije pivo! Každý služebník se přece po návratu z pole převlékne, vezme si zástěru a nachystá jídlo pro svého pána. Teprve pak se nají i on.

Napadne nás: Čemu to tady Pán Ježíš fandí? Vždyť on snad schvaluje otrokářský řád! Ne, on ho neschvaluje. On jen hledal vhodnou odpověď na otázku, zda má člověk děkovat Pánu Bohu nebo Pán Bůh člověku. Když to převedeme do dnešních poměrů, mohli bychom uvést řadu příkladů v podobném smyslu. Děkuje snad šéf firmy svým zaměstnancům, že chodí včas do práce? Dostává někdo prémie za to, že si v pracovní době nevyřizuje soukromé věci? Dostal snad někdo z nás děkovný dopis od ministra financí, že zaplatil daně?

Některé věci jsou prostě samozřejmé. Co udělá zaměstnaná žena, když přijde z práce domů? Připravuje večeři. Co udělá muž, když dítě v noci dostane horečku? Sedne za volant a jede s ním na pohotovost. Nikdo jim za to nezaplatí. Ale když chce mít člověk rodinu, musí s něčím podobným počítat.

Pro lepší pochopení Ježíšova podobenství je třeba si uvědomit, že otrok tehdy nebyl otrokem pro svou barvu pleti, ale protože se zadlužil a svou práci splácel svůj předchozí dluh. Na poli i při obsluze vlastně konal pouze svou povinnost. Nic víc, nic méně. Proto říká Ježíš svým učedníkům: Když uděláte něco pro Boží království, nechlubte se tím, ale v duchu si řekněte: Jsem neužitečný služebník. Udělal jsem, co byla má povinnost. Svou práci pouze splácím svůj dluh.

To slovo neužitečný nás však provokuje a uráží. Proto ho také v novém překladu raději vynechali. Jak neužiteční? Znamená to snad, že jsme zbyteční a nešikovní? Použité řecké slovo ACHREIOS však není urážlivé; přesně vzato znamená, že nevytváříme žádný zisk. V podobenství o hřivnách je neužitečným služebníkem nazván ten, který vrátil svěřené peníze. Nic neukradl, ale také nic nového nevytvořil. Žádnou přidanou hodnotu nevyprodukoval. Tak i v tomto podobenství otrok svou práci pouze splácí svůj dluh – a proto nemůže očekávat

žádnou odměnu. Místo „neužitečný“ služebník bychom mohli přeložit „neziskový“. Nic navíc Pánu Bohu nevyděláme. Pouze vracíme, co do nás bylo investováno. I kdybychom všechno splnili, nemáme se čím chlubit. Pouze splácíme svůj dluh.

Ale to neznamená, že přitom nemůžeme být spokojení a šťastní. Být Ježíšův služebník – byť neziskový – je ta nejvyšší meta, které může člověk dosáhnout. Vždyť jak dobře se ten služebník má. Má práci, dostává byt, ošacení i stravu. Většina z nás v tom podobenství úplně přeslechla slova: „**nakonec se najíš a napiješ i ty.**“ Mnoho lidí tehdy tuto jistotu neznalo. Neměli stálou práci, chyběla jim střecha nad hlavou a často neměli co jíst. Ale otroci, ti sice pracovali od rána do večera, avšak věděli, že se večer nají a ulehnou do postele.

Ještě jednou si proto Ježíšova slova připomeňme: Tak i vy, když učiníte všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte: Jsme jenom neužiteční služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit. Stojí za pozornost, že to o nich neříká jejich pán, ale mají to o sobě říci oni sami.

To bylo totiž v tehdejší společnosti nepsané pravidlo. Člověk se nesměl sám chválit. Nesměl natahovat ruku. Musel počkat. V podobenství o hostinách Ježíš radí nesedat si na nejpřednější místa, neriskovat, že bude muset s ostudou odejít. Slušně vychovaný člověk si proto jde sednout někam dozadu. Třeba bude povýšen a vyznamenán. Ale to musí udělat pán domu a ne on sám.

Dnešní doba je jiná. Kdo se neumí prosadit, končí často v poli poražených. Ale my přece nežijeme pouze v dnešní době. Jako Ježíšovi následovníci jsme v ní dokonce tak trochu jako cizinci. Pro Ježíšovy služebníky platí, že si na nic nedělají nárok. Vědí, že všechno, co mají, dostali navíc a z milosti. Čím jsme si zasloužili, že jsme mohli uvěřit? A přitom právě díky víře nacházíme smysl života, máme jistotu, že nežijeme zbytečně, a víme o odpuštění, které bylo potvrzeno Kristovou obětí. Není to víc než dostatečná odměna? Kdo to dnes má? Kolik lidí může žít v takovém klidu a pohodě jako my? Všechno, co děláme a pro co žijeme, je jen chabá odpověď na to, co jsme přijali a co do nás Bůh investoval.

Ale to není všechno. V jiném podobenství Ježíš vypráví, jak pán domu odcestuje a nechá své služebníky bez dozoru. Nikdo je nekontroluje ani nesleduje, a oni žijí, jak umí a dovedou. A pak jednoho

dne pán domu nečekaně přijde. Nechat otroky bez dozoru, to bylo tehdy velké riziko a jen málokdy to dopadlo dobře. Otroci už tehdy pracovali, jen když museli a někdo je hlídal. Ale když pán přijde a zatluče na dveře, tak se nestačí se divit. V jeho domě všechno funguje, nic se neztratilo, nikdo nikomu neublížil, nikdo neutekl. A to ho tak překvapí, že udělá něco nepředstavitelného. Otroci se na jeho pokyn posadí za stůl a on je začne obsluhovat. Že to není možné? V normálním světě ne, ale v evangeliu ano. Pán domu to však nedělá proto, že by si to jeho služebníci zasloužili. On i oni vědí, že na to nemají nárok. Ale když má Bůh radost, dělá podobné vylomeniny.

A právě to se děje, když slavíme večeři Páně. My dostáváme najíst a náš Pán nás obsluhuje. Vyměnili jsme si role. On nám myje nohy a my si to necháváme líbit. On nám nalévá víno a my u toho zpíváme. Přitom velmi dobře víme, co všechno jsme měli splnit a nesplnili. Ale stal se zázrak. Byli jsme vyplaceni z otroctví hříchu a smrti. Jsme svobodní a bez závazků. Mohli bychom jít, kam chceme, ale většina z nás ráda zůstane.

Když měl být v Izraeli otrok po sedmi letech propuštěn na svobodu a viděl, že se bude mít u svého pána lépe, než kdyby se životem protloukal na vlastní pěst, šel za ním a řekl: „Zamíloval jsem si svého pána. Chci u něj zůstat až do smrti.“ Pak se postavil ke dveřím, kde bylo napsáno vyznání víry, a jeho pán ho tam připíchl za ucho ke dveřím (Ex 25). Tento obřad byl něco jako přijetí za vlastního. Jako když otec adoptuje cizího člověka za svého syna. Bývalý otrok se v tu chvíli stal členem rodiny a nikdo už nepočítal, kolik ještě dluží. Ráno vstal – tak jako všichni ostatní – a šel na pole. A když se večer vrátil, obsloužil svého pána, pak se najedl i on a šel spát. Šest dnů takto pracoval a sedmý den si odpočinul. A byl spokojený, rád, že si nemusí shánět práci, smlouvat o ceny a večer hladovět.

Poděkujme Pánu Ježíš Kristu, že smíme být jeho služebníky. Vstaňme pěkně zrána a pojďme na svá pole a vinice, vyžeňme svěřená stáda na pastvu, otevřeme své obchody, kanceláře, ordinace i fary a budme neskonale vděční, že víme, pro koho pracujeme a jakou hodnotu má náš život a práce v jeho očích. To je ta největší odměna, které se nám může dostat. Budme vděční za to, jak dobrého máme Pána a Hospodáře.

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi nás zaměstnal a využíváš naší práce, aby se ve světě šířilo Božího království. Vyznáváme, že jsme nešikovní a často i zbrklí služebníci. Mnohé se nám nedaří, mnohé musíme napravovat, mnohé jsme nestihli a nezvládli – ale snažíme se a ty nás přitom povzbuzuješ, motivuješ a Duchem svatým posiluješ.

Amen

PÍSEŇ č. 374 Bože, dej, ať Duch tvůj svatý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Přimlouváme se za všechny, kteří jsou nespokojení, zklamaní, naštvaní, smutní a rozhněvaní, protože si myslí, že je svět nedovede dostatečně ocenit, odměnit a pochválit. Dej, aby poznali, že i oni pouze splácí dluh za to, co jim bylo dáno a umožněno. Mnoho jiných lidí podobnou příležitost nedostalo. Mnozí skromně mlčí, ačkoli pracovali mnohem více.

Nauč nás, Pane, všimnout si těch, kteří jsou věrní a spolehliví, a ocenit jejich oběti, které často nejsou vidět. Nauč nás být pozorní a vděční k těm, kteří nám v životě pomohli, kteří se nás zastali, kteří nás pochopili, a přitom se od nás ani druhých vděku a uznání nedočkali. Prosíme za všechny ty tiché a skromné služebníky, na nichž stojí tento svět. Myslíme s úctou a vděčností na své rodiče, učitele a všechny ty, kteří nás naučili vážit si života, přírody, lásky, krásy, hudby, víry, a děkujeme ti za ně, protože mnozí z nich nás již předešli a spojili svou naději s tvou milostí a láskou – tak jako se o to pokoušíme i my. Prosíme, abychom nebyli zbytečně zahořklí, zklamaní a do sebe zahledění. Vždyť každý, kdo najde smysl života ve službě a naplňování tvé vůle, dojde klidu a pokoje a s důvěrou pak může volat ke svému Pánu spolu s ostatními: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Když jim (Ježíš) umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte. (J 13, 12–17)

POŽEHNÁNÍ

Tvé požehnání, dobrý Otče, nás cestou žití sprovázej. Rač v Kristu sám nás posvětit a v srdcích našich chrám svůj měj. Ať slova tvého pravda mocná nás v sluhy tvé si promění. Ó splň tu prosbu, věrný Bože, k své chvále a nám k spasení. Amen

PÍSEŇ č. 624 Já, Hospodine, jedno vím

ALE ŘEKNI JEN SLOVO...

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.
Amen

Jak nesmírná je tvoje dobrotivost, kterou jsi uchoval těm, kdo se tě bojí, a prokázal těm, kteří se k tobě utíkají, před zraky všech lidí. Milujte Hospodina, všichni jeho zbožní, Hospodin své věrné opatruje. Buďte rozhodní a buďte udatného srdce, všichni, kdo čekáte na Hospodina! (Ž 31, 20. 24a. 25)

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Bože, náš Otče, ty jsi odedávna ukazoval svému lidu cestu, která vede k zaslíbené budoucnosti. Děkujeme, že jsme ji mohli rozpoznat i my ve tvém Synu, Ježíši Kristu. On přišel do našeho světa, aby zachránil, co zahynulo, aby shromáždil rozptýlené, pozvedl slabé a utlačované, vykoupil ty, kdo sami sebe uvádějí do otroctví a závislosti. Proto on svůj život ztratil, abychom my jej našli.

S lítostí vyznáváme, že někdy se nám tento radostný horizont ztrácí z očí. Nejdeme po správné cestě, nedůvěra a pochybnosti nás vzdalují životu s tebou, a tak narušují i naše vztahy s lidmi okolo nás.

Doufáme však ve tvé milosrdenství a prosíme o tvé smilování. Přicházej k nám svým Duchem a naplňuj nás jeho dary: živou vírou, činnou láskou, neutuchající nadějí. Pomáhej nám jít po cestě, která je pravdivá a vede k životu. Pomáhej nám hledět do budoucnosti s odvahou a doufáním, že dovedeš své stvoření k plnosti smyslu.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení z Písma svatého je z Druhé knihy královské. Z 5. kapitoly vyslechněte oddíl od 5. do první poloviny 15. verše a verš 19.:

Aramejský král řekl (Naamánovi): „Vyprav se tam a já pošlu izraelskému králi dopis.“ I šel. Vzal s sebou deset talentů stříbra...

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsán v Evangeliu podle Matouše, v kapitole 8., od verše 5. do 13.:

Když přišel (Ježíš) do Kafarnaum, přistoupil k němu jeden setník a prosil ho: „Pane, můj sluha leží doma ochrnutý a hrozně trpí.“ Řekl mu: „Já přijdu a uzdravím ho.“ Setník však odpověděl: „Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu; ale řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven. Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazují; řeknu-li některému ‚jdi‘, pak jde; jinému ‚pojď sem‘, pak přijde; a svému otroku ‚udělej to‘, pak to udělá.“ Když to Ježíš uslyšel, podivil se a řekl těm, kdo ho následovali: „Amen, pravím vám, tak velikou víru jsem v Izraeli nenalezl u nikoho. Pravím vám, že mnozí od východu i od západu přijdou a budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království nebeském; ale synové království budou vyvrženi ven do tmy; tam bude pláč a skřípění zubů.“ Potom řekl Ježíš setníkovi: „Jdi, a jak jsi uvěřil, tak se ti staň.“ A v tu hodinu se sluha uzdravil.

Milé sestry, milí bratři, je překvapivé, jak známou se stala věta onoho setníka. „*Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu...*“ Již od dob staré církve ji křesťané užívali ve svých modlitbách jako vyjádření lítosti nad svými vinami. V některých církvích se dnes s malou obměnou užívá při slavení večere Páně: „*Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu, ale řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena.*“ Co je na té větě tak přitažlivého? Proč se s ní křesťané všech dob tak hluboce ztotožňují?

Některé výroky se stávají slavnými díky svým autorům, díky osobnostem, které je vyslovily v určité významné dějinné situaci. Třeba takové: „*veni, vidi, vici*“ – „*přišel jsem, viděl, zvítězil jsem*“. Kdyby to

neřekl slavný César, sotva by si ta slova někdo připomínal. Ale náš případ je jiný. Tu naši větu neříká nikdo významný, ale jakýsi setník, nižší vojenský důstojník velící stovce vojáků. Více o něm nevíme. Neznáme ani jeho jméno a můžeme se jen spolu s novozákony dohadovat, zda je to Říman nebo syrský Řek. V každém případě je to pohan, neboť obřezaní Židé v římské armádě nesloužili. Jako voják žije ve svém vojenském světě, který tvoří přísná hierarchie, kde platí rozkazy a vyžaduje se poslušnost. Od vojáka nikdo neočekává, že dříve než pozvedne zbraň, bude řešit otázky o hodnotě lidského života a smyslu lidské existence. Musí to být spíše pragmatik, schopný velet, racionálně jednat a v případě nutnosti použít zbraň.

A přesto právě tento člověk, člověk, u něhož nenacházíme nic, co by z něj činilo potenciálního posluchače Ježíšovy zvěsti, vyhledá Ježíše. Děje se tak ve městě Kafarnaum, nedlouho poté, co se Ježíš vrátil z hory, kde kázal. Zdá se, že Ježíšovo kázání probouzí mezi lidmi zájem, ne-li dokonce víru. Setník před Ježíšem s hlubokou pokorou vyznává svou nedostatečnost, ale vzápětí vyjadřuje důvěru, že i přesto mu Ježíš může pomoci. „*Pane, nejsem hoden..., ale řekni jen slovo...*“ Svým vyznáním se zařazuje po bok takových mužů víry, jako byl Jan Křtítel anebo apoštol Pavel. Ti totiž podobně jako on také vyznávali svou nehodnost před Kristem. „*Nejsem hoden ani toho, abych mu zouval obuv*“, zaznívá z úst Jana Křtitele (Mt 3,11). „*Nejsem ani hoden jména apoštol, protože jsem pronásledoval církev*“, s pokorou vyznává apoštol Pavel (1K 15,9).

Setníkovu jednání je však překvapivé už od samého začátku. Z ničeho nic přistoupí k Ježíšovi a řekne mu: „*Pane, můj sluha leží doma ochrnutý a strašně trpí.*“ Už to je vybočení z hierarchicky uspořádaného světa, v němž otroci mají postavení pouhých věcí. Jiný by postiženého vzhledem k jeho zdravotnímu stavu již odepsal jako nepoužitelného. Tento setník jej však nebere jen jako výrobní prostředek. On vnímá jeho utrpení a sám se tím trápí. Ba co víc, on za něj prosí. „*Pane, můj sluha leží doma ochrnutý a strašně trpí.*“ Doslova vzato, vlastně o nic nežádá, jen líčí před Ježíšem jeho potřebnost. Ovšem již toto samotné: všimnout si nouze druhého, upozornit na ni, stát se volajícími ústy bezmocného, již to má svůj význam. Něco takového je podstatou přímluvné modlitby. Když se setkáváme s nouzí druhých, našich blízkých i vzdálených, se

kteřou sami nemůžeme nic udělat a která nám o to více leží na srdci, předkládáme tuto nouzi Bohu. Stáváme se tak ústy bezmocných a tiše trpících.

Ježíšova odpověď setníkovi představuje tvrdý vykladačský oříšek. Ekumenický překlad ji chápe jako ujištění: „*Já přijdu a uzdravím ho.*“ Ale v řeckém textu ji lze číst také jako otázku: „*Já mám přijít a uzdravit ho?*“ Tedy: „Já, který jsem přišel pro Izrael, mám jít k tobě, pohanovi?“ Jako by Ježíš naznačoval, že má jiné poslání. Je tu předně pro ty, s nimiž je Bůh již ve vztahu, byť všelijak narušeném. Je tu předně pro Izrael. Zcela jasně to řekl kananejské ženě, která jej prosila o pomoc pro svou dceru. Dokonce to vyjádřil slovy, že se nesluší vzít chléb dětem a hodit jej psům. Dost možná tedy, že i zde se Ježíš snaží jednat v souladu s židovskými způsoby.

Setník Ježíšovu námitku v plném rozsahu přijímá. „*Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu.*“ Možná si uvědomuje rozdíl mezi Židem a pohanem. Vždyť podle tehdejších předpisů kultické čistoty se Žid vstupem do pohané domácnosti znečistil. A to se po Ježíšovi vůbec neodvažuje žádat. Ale možná, že si svou nehodnost uvědomuje ještě v jiném, hlubším smyslu. Nejde tu jen o to, že mezi Židem a pohanem je tato rituální překážka. Setník na začátku oslovil Ježíše „*Pane*“. I když Ježíš nemá vyšší vojenskou hodnost, přesto mu voják projevuje tuto mimořádnou úctu a uznává jej za svého velitele. Tím ukazuje, že nad veškerou tou vojenskou hierarchií tuší vyšší instanci. Instanci, která je nad našimi mocenskými řády, nad řády přírody i lidské společnosti. Tuší někoho, kdo v posledu rozhoduje o lidském životě a smrti, bytí či nebytí, kdo spojuje fragmenty našich životů v jeden smysluplný celek a činí je součástí svého příběhu s naším světem. A před touto vyšší skutečností se sklání.

Proto se necítí být hoden, aby Ježíš vstoupil do jeho domu, aby pobýval v jeho společnosti. Vždyť v tom jeho domě, v jeho srdci, v jeho mysli – podobně jako v našich domech, v našich srdcích, v našich myslích – to není tak úplně dokonale připravené pro tak vzácnou návštěvu. Pro navštívení Boha samého. Naše nitro mnohdy ovládá neuspořádanost, chaos, rozpolcenost. Navenek se možná všechno jeví v naprostém pořádku. Ale v hloubi duše v sobě často nosíme leccos neuzavřeného, nevyřešeného: pocity ublížení a křivdy, kteřou

nedokážeme odpustit, vědomí selhání a viny, které se nám opakovaně vrací, nejistotu v základních otázkách víry, pochybnosti, nakolik se v životě ubíráme správným směrem. To všechno jsou případy, kdy si můžeme vypůjčit slova onoho setníka, protože tak výstižně vyjadřují naši situaci před Bohem. „*Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu.*“ Nezasloužíme si Boží navštívení, nejsme na ně připraveni.

A přece ten pohanský voják, uvědomující si svou nehodnost a nepřipravenost, nepropadá rezignaci. Neřekne si: Když nejsem hoden, tak to za Ježíšem radši vůbec nepůjdu, přehrada mezi námi je příliš velká. To raději ani nebudu přistupovat k večeri Páně, protože si to nezasloužím, nejsem na to připraven. On současně důvěřuje tomu, že Ježíš má moc jeho nedostatečnost překonat a způsobit změnu. Vychází přitom ze zkušeností svého vojenského světa. Tam stačí vydat rozkaz a podřízený jej musí bezpodmínečně splnit. Představuje si, že podobně to funguje i ve sféře, která je nad námi, kde rozkazuje Ježíš. Spoléhá se na to, že Ježíšovo slovo má moc nad silami, na které jsme my sami krátkí, nad nemocí, bolestí, smrtí. Proto se na něj obrací s prosbou: „*Řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven.*“

Ježíš se podivil. Jen dvakrát čteme v Novém zákoně tato slova. Poprvé, když se Ježíš podivil nevěře nazaretských obyvatel, kteří nepřijali jeho kázání (Mk 6,6). Podruhé, když se podivil víře setníkově. „*Tak velikou víru jsem v Izraeli nenalezl u nikoho.*“ U těch, u kterých víru očekáváme, mnohdy schází, ale objevuje se nečekaně u člověka, který k ní nemá žádné zvláštní předpoklady. A bez ohledu na to, v jakém je zakotvena rámci, bez ohledu na to, že je to svérázná víra racionálního a pragmatického vojáka, je to víra. Je to víra, která si v pokoře uvědomuje, že si nemůže nárokovat Ježíšovo slitování, ale současně se k němu zcela nepochopitelně upíná a doufá v jeho pomoc.

Příběh velitele římské vojenské posádky je působivým svědectvím o křehké důvěře, která se rodí uprostřed zdánlivě bezbožného světa. Současně je však také svědectvím o tom, že z Boží strany přichází odpověď. Boží možnosti nejsou omezeny naší lidskou nedostatečností. Naše nepřipravenost nemůže zastavit Boží jednání. Bůh má moc konat svým slovem divy. Stačí, aby řekl slovo, a věci se dávají do pohybu. Nové věci vznikají, lidská srdce se proměňují. Zakoušíme osvobození od hříchu, vin a výčitek, posílení víry, obnovení ducha,

mysli i těla. Ježíš sám nemusí být osobně přítomen. Může být fyzicky docela daleko, v nebesích. Ale jeho slovo prostřednictvím jeho svědků je s to překonat i tu největší vzdálenost od Boha, i tu největší lidskou nedostatečnost. Bůh se svým slovem přibližuje člověku, ať je kdekoli, proniká i tam, kam se stydíme jej přijmout. Obnovuje nás, obcerstňuje, probouzí důvěru a otevírá před námi nadějnou budoucnost.

Kdo může zakusit toto Boží jednání? Příběh pohanského setníka ukazuje, že to může být vlastně úplně kdokoli. K víře není člověk předurčen svým původem. Víra, vztah k Bohu, nevyžaduje žádné zvláštní předpoklady. Je to nabídka, v Ježíši Kristu otevřená pro všechny. Nikdo nemá Boží království propachtováno, nikdo je automaticky nezdědil, ani skrze tradici, ani dlouholetou příslušností, ani svým původem či rodinnými svazky. A stejně tak nikdo není z Božího království předem vyloučen. S Abrahamem, Izákem a Jákobem budou v království nebeském stolovat mnozí od východu i západu, říká Ježíš. O tom, kdo zasedne ke společnému stolu, rozhoduje Bůh sám. Jeho pozvání k této hostině proto platí i nám, ať přicházíme odkudkoli, z tradičních křesťanských rodin nebo z prostředí mimo církve, ať se nacházíme v jakékoli etapě svého života, na vrcholu štěstí nebo naopak v hluboké depresi. Nemusíme být duchovními hrdiny s bohatě rozvinutou spiritualitou a mohutnou, nezlomnou vírou. Naopak, stačí prostá důvěra, důvěra v Boží slitování a v jeho otevřenou náruč. Ta čeká i na ty, kteří se někdy zatoulají. Amen

MODLITBA

Pane Bože, prosíme, prohlubuj a upevňuj naši víru. Působ svým Duchem, ať důvěřujeme tvé milosti navzdory pochybnostem o sobě samých. Vždyť tvá milost je mocnější než cokoli, co se jí staví na odpor. Amen

PÍSEŇ č. 289 Bohu chvála buď i čest

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, přicházíme k tobě ve jménu Pána Ježíše Krista a prosíme: Posiluj v nás víru, že u tebe má každý člověk šanci. Ten, kdo tě nezná, ten, kdo v tebe vytrvale věří, i ten, kdo tě bezpočtukrát opustil. Prosíme, naplňuj nás radostí z toho, že jsi Bohem pro všechny lidi. Do každého života chceš vnést naději a lásku. Přimlouváme se za tvou církev. Vybavuj ji svými dary, vírou, láskou a nadějí, tak aby křesťané působili jako šířitelé smíření a pokoje.

Prosíme za schopnost přiznat vinu a za odpuštění vzájemných křivd mezi lidmi, mezi národy, i mezi církvemi. Prosíme za slušnost a toleranci mezi stoupenci různých politických proudů. Prosíme za lidi, kteří žijí uprostřed válečných konfliktů, prosíme za rodiny zabitých, za děti, které nemohou zakusit bezstarostné dětství, za rodiče, kteří nemohou dát svým dětem to, co potřebují.

Prosíme za mocné toho světa, za státníky, politiky a soudce, za velitele armád i řadové vojáky. Veď je k moudrému a odpovědnému nakládání s mocí, k ohledu na hodnotu lidského života, k spravedlivému a solidárnímu rozhodování. Vyprošujeme rozvahu a poctivost pro ekonomy, nápaditost pro umělce, trpělivost a fantazii pro učitele.

Tvému slitování předkládáme lidi nemocné, trpící a umírající. Buď jim nablízku v bolestech těla, duše i ducha. Žehnej úsilí lékařů, zdravotních sester a ošetřovatelů. Posiluj všechny, kdo pečují o nemohoucí a těžce nemocné. Buď průvodcem bloudících, zastáncem pronásledovaných, společníkem opuštěných. Přimlouváme se také za své blízké, přátele, za sestry a bratry v tomto sboru. Ochraňuj je od zlého a zachovej je naší lásce.

Vyslyš i tuto naši společnou modlitbu: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také pro Řeka. Vždyť se

v něm zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: „Spravedlivý z víry bude živ.“ (Ř 1, 16n)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása! *Amen*

PÍSEŇ č. 677 Až doposud nás provází

CHVÁLA HRANIC

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Otce a Syna a svatého Ducha se připojujeme ke slavnostním shromážděním křesťanů po celé zemi. Sestry a bratři, s vámi se všemi ať je dobrota a pokoj našeho Pána, Krista Ježíše. V žalmu se zpívá:

*Blaze člověku, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který nesesedává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci.
(Ž 1, 1n) Haleluja!*

PÍSEŇ č. 1 Kdo nežije dle rady bezbožných (388 Aj, jak jsou blahoslaveni)

MODLITBA

Otče v nebi, přišli jsme sem z uplynulého týdne se všelijakou zátěží a se všelijakými zklamáními. Zklamali jsme druhé, druzí zklamali nás. Zklamali jsme sami sebe. Zklamali jsme tebe. Dalo se žít jinak, lépe, laskavěji, pravdivěji. A my tak nežili. Prosíme, odpusť nám naše viny, všechno, co jsme zůstali dlužni šťastnému životu na této zemi. Pane, smiluj se.

Otče v nebi, u tebe je odpuštění. Proto jsme sem dnes přišli z uplynulého týdne s očekáváním, se svými tajnými nadějemi, se svými touhami i všemi nezhojenými ranami, které znáš nejlépe jen ty sám. Ty jsi pramenem života, ty jsi dárce pomoci a my věříme – že uslyšíme slova, která dobře pasují do našich životů, že se dozvíme příklady, které nám pomohou správně jednat, že potkáme tebe samého ve tvé péči a lásce vůči každému člověku.

Pane, zmocni se nás svým Duchem. Otevři nás pro své poselství, povzbud' nás k přemýšlení a promýšlení, naplň nás radostí ke slavení. Tobě buď sláva napořád. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 5. kapitoly, od 13. do 16. verše:

Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena?...

PÍSEŇ č. 632 Vítězi k poctě zpíváme

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Prvního listu apoštola Pavla Korintským, 6. kapitoly, od 9. do 14. verše:

Což nevíte, že nespravedliví nebudou mít účast v Božím království? Nemylte se: Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani nemravní, ani zvrácení, ani zloději, ani lakomci, opilci, utrhači, lupiči nebudou mít účast v Božím království. A to jste někteří byli. Dali jste se však obmýt, byli jste posvěceni, byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše Krista a Duchem našeho Boha. ‚Všechno je mi dovoleno‘ – ano, ale ne všechno prospívá. ‚Všechno je mi dovoleno‘ – ano, ale ničím se nedám zotročit.

Tak tohle přesahuje všechny meze! Sestry a bratři, snad všichni jsme si už někdy takto povzdychli. Nahlas nebo v duchu. *Tohle přesahuje všechny meze!* Užíváme této věty či nějaké podobné, když jsme rozhořčení. Když nám vadí, kam až jsou lidé schopní zajít. Co všechno si dovolují udělat. Povzdech se nám dere z úst, když vidíme nechutné hádky, podrazy, pomluvy. Povzdech se nám dere z úst, když slyšíme děsivé zprávy o pohromách přírodních či lidských. Ale hlavně si stěžujeme na chybějící meze, když se druzí obrátí proti nám. Když na nás někdo útočí, vznáší nemístné požadavky, narušuje soukromí.

Meze a hranice. Kam až se může a kam už se nesmí. Každá společnost si vymezuje určité hranice přípustnosti. Také křesťanská církev jakožto společenství Božího lidu promýšlí meze lidského chování. Etické hranice. Co je slučitelné s Božím zákonem a co nikoliv. Všichni důležití kazatelé v Bibli i mimo Bibli mluvili o Bohu. Hlásali,

jaká je Boží vůle pro lidi. Hospodin chce dát životu svobodu a současně vymezuje prostor k životu. Ne nadarmo nám Kristus v evangeliu vyličil Boha jako dobrého otce. To však neznamená, že díky tomu pak můžeme žít, jak se nám zlíbí. Otcové přeci po svých dětech také občas něco chtějí. Tohle dělejte a tohle nedělejte! Dobří rodiče nenechávají děti růst jako dříví v lese, nýbrž se starají, aby z nich vyrostli pořádní lidé. Učí je znát meze správného chování.

Čerství korintští křesťané měli s hranicemi správného chování potíže. Byli opojeni svobodou. Uvolnili se ze složitých systémů pohanského zasvěcování, z předepsaných úkonů a zážitků, z finančně náročných obětí. Uvěřili, že jejich život před marností zachraňuje Kristus, nikoliv sebedůmyslnější procedura. „Haleluja! Dříve jsme kvůli své spáse tohle nesměli a tamto museli dělat. Ale teď už jsme Kristem vysvobozeni, teď už můžeme všechno!“ Slyšíte? Narostl jim hřebínek. Byli svobodní až běda. Opět porušovali manželské svazky, byli neústupní, nebrali ohled na druhé...

Tak tohle přesahuje všechny meze! I takto lze shrnout varování apoštola Pavla. K nepravostem nemůže mlčet a úporně vysvětluje. Milí Korintané, svoboda neznamená bezuzdnost. **Což nevíte, že nespravedliví nebudou mít účast na Božím království? Nemylte se: Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani nemravníci, ani zvrácení, ani zloději, ani lakomci, opilci, utrhači, lupiči nebudou mít účast v Božím království.** (9n) Meze a hranice platí i v životě víry. V Božím království přeci nepanuje bezvláda, uplatňuje se v něm Boží vláda. Žije se v něm podle Božích zákonů, nikoliv podle vlastních sklonů a choutek. Přesně tohle Pavel rozjívěným Korintánům objasňuje. Učí je žít ve svobodě.

Meze a hranice a svoboda prostě patří k sobě. Dávnověcí Izraelci na útěku z Egypta prošli Rákosovým mořem. To moře je hranice – na jedné straně je otroctví ve faraónově říši, na druhé straně je svobodná země. Tahle hranice je dobře viditelná a židé její přechod podnes slaví o Velikonocích. Ovšem křesťanům v korintském sboru se hranice hledaly obtížněji. U Božího království nelze hranice vyznačit jako nějakou čáru na mapě. Ona vede uvnitř lidských životů, vede naším jednáním. Z pohanských Korintánů se díky Ježíšovi stali svobodní občané Božího království. Jenže i ono má své meze. Také Boží

království má své hranice. Jsou oblasti, které k němu nepatří. Jsou lidské činnosti, které nejsou v souladu s Boží vládou. Které jí vzdorují. Jednoduše: Pán Bůh nepřichystal Boží království pro lidi, kteří šíří zlo. Nespravedliví, smilníci, opilci, lupiči... Pavel předkládá výčet, jenž není zdaleka úplný, pouze ilustrativní.

Hranice a meze Božího království. Na jedné straně svoboda Božích dětí, na druhé straně otrocká volnost hříšníků, kteří se řídí sami sebou. ***A to jste někteří byli***, připomíná Pavel. (11) Byli jste na té druhé straně, na straně Bohu protivné. Apoštol však na Korint'any nevytahuje staré hříchy proto, aby jim srazil narostlý hřebínek. On mluví o bezbožné minulosti některých z nich z jiného důvodu. Pastýřsky zdůrazňuje, že hranice je prostupná. Hranice kolem Božího království není zatarasená plotem. Vstup je možný, vstup je žádoucí. Ježíš jej otevřel. Přišel s evangeliem, aby nám přiblížil Boží říši na dosah. Na jediný krok víry. ***Dali jste se obmýt, byli jste posvěceni, byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše Krista a Duchem našeho Boha.*** (11) Korintští už krok víry udělali. Obrátili se od pohanství k živému Bohu. A nyní se učí poznávat hranice jeho království. Jaký život ještě Bohu patří a jaký už nikoliv.

Meze a hranice nebeského království. Díky Kristu jsou prostupné. Kdykoliv a kdekoliv pro každého. Ovšem prostupnost, proniknutelnost hranic ještě neznamená jejich zrušení. (Z Česka dnes přejedete přes hranice, ani nemrknete, a ocitnete se v jiném státě.) Podobně i v oblasti víry a mravů. Stále ještě platí rozlišení mezi „vně“ a „uvnitř“ Božího království. Hranici lze překročit svobodně. Ale také v opačném směru. Svobodně lze Boha i opustit. Na to dosud Korintští nepřišli. Byli jako urvaní z řetězu. Opíjeli se svobodou, ale nevšimli si, že se leckdy Bohu vzdalují. Pavel přesně ví, jak jim poradit. ***„Všechno je mi dovoleno“ – ano, ale ne všechno prospívá. „Všechno je mi dovoleno“ – ano, ale ničím se nedám zotročit.*** (12)

Můžu všechno, ale přesto všechno nedělám. Vybírám si. My křesťané jsme svobodní, ne abychom dělali, co se nám zachce. Jsme svobodní, abychom sami volili to, co prospívá životu. Abychom uskutečňovali to, co nezotročuje, to, co lidskou osobnost a lidské soužití rozvíjí. Neboť takový je Stvořitelův záměr: tvorové, kteří spolu žijí v lásce. Proto na sebe jako křesťané klademe přísnější požadavky nežli

druzí. Nejde nám jen o nás samé. Snažíme se ukázat, jak se má žít s ohledem na bližní. Žijeme v rámci Božího království. Ještě sice úplně nenastalo, ale my už je radostně prožíváme. Snad si toho ostatní všimnou. O tomtéž mluvil Pán Ježíš v úvodním evangeliu: Jste světlem světa a solí země. Vnášíte do stvoření cosi potřebného, nač se ono samo nevzmůže. Záleží na vašich skutcích. Tím, jak se chováte, ukazujete, v jakého Boha věříte. V Boha přátelského k životu a k lidem, v Boha nepřátelského k sobectví a nestálosti.

Meze a hranice. Kudy vedou? Nemůžeme zůstat u včerejších odpovědí. Meze se posunují, hranice se mění. Někdy kolem roku 1920 otiskl týdeník Kostnické jiskry rozmrzely čtenářský dopis. Pisatele pohoršoval zlozvyk, který se tenkrát koncem června rozmohl v pražských ulicích. Na nárožích se prodávaly kornouty s třešněmi. Kolemjdoucí si pochoutku koupili a pak – pak plivali pecky všude možně. *Tohle už přesahuje všechny meze!* Jak si někdo může dovolit znečistit peckou chodník? Veřejné prostranství! Možná tomu pisateli trochu závidíme. Jak rádi bychom se museli zlobit jen na plivače pecek.

Meze a hranice. Kudy vedou? Jaké jednání je dnes správné? Jakými skutky máme ukazovat na svého Boha? Etické otázky jsou důležitou součástí křesťanského svědectví. V současné době nám v Evropě neschází svoboda, scházejí nám meze. Míra, hranice. Rozlišení mezi dobrem a zlem. Naše civilizace se podobá korintským křesťanům. Aniž tušíme, co je správné, zkoušíme všechno možné. Je možné na přání zabíjet nemocné lidi. Je možné v laboratoři přeskládat základy života. Je možné vyrobít všeničící zbraně. Je možné za jednu večeři utratit tolik peněz, kolik by chudé rodině stačilo na celý život. Je možné zaplevelit televizi násilím a v novinách tisknout potupné obrázky. Je možné opomíjet manželství a vytvářet volnější svazky. Všechno je možné – *ano, ale ne všechno prospívá.*

Jsmo světlem světa a solí země. Tak tedy sviťme a solme! Ukazujme světu, co prospívá. Přemýšlejme o rádech, o lásce, přemýšlejme o hranicích a mezích. Svoboda bez hranic je nesmysl. *Všechno je mi dovoleno – ano, ale ničím se nedám zotročit.* Znat míru – to je požehnání. Požehnaný život nespočívá v bezmeznosti. Neomezené množství věcí je jako přecpaný žaludek. Neomezené množství vztahů je jako smilstvo, nezakotvené, přelétavé. Tohle přece

nechceme. Tak proč se k tomu vracet? Nemá smysl se honit za každou možností a pubertálně dokazovat, co všechno ještě můžu. **Jídlo je pro žaludek a žaludek pro jídlo; Bůh však jednou učiní konec obojímu. Tělo však není pro smilstvo, nýbrž pro Pána, a Pán pro tělo.** (13) Má smysl najít meze, najít Pána, který svým evangeliem určuje hranice. Připomínejme, na co se v honbě za neomezeností zapomíná. Život nám nezajistí ani hromada věcí, ani hromada zážitků. **Bůh, který vzkřísil Pána, vzkřísí svou mocí i nás.** (14) A vzkřísí nás bez ohledu na to, kolik jsme si dovolili či kolik jsme toho vlastnili. Amen

MODLITBA

Náš Pane, ty nejsi lhostejný Bůh. Záleží ti nás. Velmi. Záleží ti na tom, v čem a jak žijeme. Před lhostejností nás chraň, prosíme, ať nepřivíráme oči nad špatnostmi. Daruj nám horlivost pro dobré věci. Toužíme jít cestou tvého zákona, jenž napomáhá životu. Amen

PÍSEŇ č. 494 Ježíši, slávo nejvyšší (nebo 672 Dej nám moudrost, odvahu)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nyní je čas pro přímluvné modlitby. (K jednotlivým prosbám se po slovech „K tobě voláme“ můžete připojit společným „Pane, smiluj se“.)

Dobrý Bože, ty nemlčíš. Promluvil jsi a stanovil jsi meze, co je dobré a co je zlé. Co životu svědčí a co život maří. Tvůj Duch dává moudrost rozlišovat. Proto tě prosíme o tvého Ducha. V měnícím se světě potřebujeme nacházet hranice odpovědného jednání. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Za lidi u moci se přimlouváme, Bože. Za představitele států, za členy vlád, parlamentů a soudů, za úředníky a diplomaty. Za ty, kdo vládou slovem, kdo ovládají média, kulturu, byznys, aby jednali zodpovědně a svědomitě, s ohledem především na společný prospěch.

Spravedlnost a mír potřebuje náš svět, nikoliv podvodníky a hrabivce. Prosvětluj temná místa, kde je zneužívána moc nebo se schválně do života vnáší zmatek a neklid. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Za lidi bez moci se přimlouváme, Bože. Posilni unavené a poražené. Nevzdaluj se od lidí v nebezpečí, buď blízko nemocným, povzbuď trpící, navštiv osamělé, syť hladové, potěš zoufalé, ujmí se umírajících. Překonej strach a pochyby, které se nás zmocňují v těžkých chvílích. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Za tvou církev se přimlouváme, Bože. To ty jsi nás poslal k lidem, které potkáváme na svých životních cestách. Vložil jsi své dílo do našich rukou a své slovo jsi vložil do našich úst. Buď mezi námi přítomen svou láskou. Jinak jsou naše kroky, naše činy a slova marné. Pomož nám doprovázet, pomoz nám odpouštět, pomoz nám potěšovat. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Za své rodiny se přimlouváme, Bože. Za všechny, kteří nás mají rádi. I za ty, kteří nás rádi nemají. Uprostřed nepochopení a křivd potřebujeme smíření, tvou radu, tvou pomoc. Za své děti a svá vnoučata tě prosíme, aby z nich vyrostli lidé přímí a milosrdní. Aby chodili po tvých cestách. Aby při svém životním hledání nacházeli hranice mezi dobrem a zlem. (*K tobě voláme: Pane, smiluj se.*)

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Slova na cestu z knihy proroka Izajáše:

I stane se v posledních dnech, že se hora Hospodinova domu bude tyčit nad vrcholy hor; bude povznesena nad pahorky a budou k ní proudit všechny pronárody. Mnohé národy půjdou a budou se pobízet: „Pojďte, vystupme na horu Hospodinovu, do domu Boha Jákobova. Bude nás učit svým cestám a my po jeho stezkách budeme chodit.“ Ze Sijónu vyjde zákon, slovo Hospodinovo z Jeruzaléma. On bude soudit pronárody, on ztrestá národy mnohé. I překují své meče na radlice, svá kopí na vinařské nože. Pronárod nepozdvihne meč proti pronárodu, nebudou se již cvičit v boji. Nuže, dome Jákobův, chod'me v Hospodinově světle! (Iz 2, 2–5)

POŽEHNÁNÍ

*At' ti Hospodin žehná a ochraňuje tě, at' Hospodin nad tebou
rozjasní svou tvář a je na tebe laskavý, at' Hospodin obrátí
k tobě svůj obličej a zahrne tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 568 Život nám ubíhá

BOŽÍ PROVOKATÉR

VSTUPNÍ SLOVA

Milé sestry, milí bratři, k naší společné bohoslužbě vás vítám apoštolským pozdravem:

Milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od našeho Pána, Krista Ježíše.

Náš počátek a naše pomoc je ve jménu Hospodina, který učinil nebesa a zemi, který navěky zachovává věrnost své smlouvě a nikdy neopustí dílo svých rukou. Amen

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji

MODLITBA

Hospodine, dobrý Bože, ty víš, co ve svých životech stavíme na první místo. Víš, jakou roli hraje rodina, práce, peníze, štěstí. Prosíme, promiň nám všechny chvíle, kdy ti nepatří hlavní slovo. Kdy kráčíme sami svou cestou bez ohledu na tvou vůli, bez ohledu na bližní, bez ohledu na zákony tvého království. Pane, je to naše vina. Vyznáváme ti ji a prosíme tě o odpuštění. A protože tvé slitování je bez konce, znovu si troufáme tvé odpuštění přijmout a vzdát ti za ně dík.

Chválíme tě, žes nás nezavrhł, když my jsme na tebe nedbali. Chválíme tě, žes k nám přišel, promluvil a pomohl nám svým slovem. Chválíme tě, žes od nás neodňal své požehnání a my máme co jíst, co si obléci, kde bydlet. Chválíme tě za tvého služebníka Krista Ježíše, který kvůli nám nasadil svůj život, aby nám kázal a ukázal království, v němž všichni mají šanci. Jako prvního člověka jsi jej převedl ze smrti do života. Kéž je první i v našich životech. Proto tě prosíme, dej, ať dnes porozumíme Kristovu poselství. Prosíme, ať nás tvůj Duch v tomto shromáždění posílí do dalších dnů. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Páté knihy Mojžíšovy, 22. kapitoly, verše 1. až 4. a 8. a 9.:

Nebudeš netečně přihlížet, jak se zaběhl býk tvého bratra nebo jeho ovce. Vrátiš je svému bratru...

Když vystavíš nový dům...

PÍSEŇ č. 192 Dobře staví, kdo zná a ví (nebo Svítá č. 119 Jedno jsme v Duchu svatém)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Lukáše, 14. kapitoly, verše 1. až 6.:

Jednou v sobotu vešel Ježíš do domu jednoho z předních farizeů, aby jedl u jeho stolu; a oni si na něj dávali pozor. Tu se před ním objevil nějaký člověk stížený vodnatelností. Ježíš se obrátil na zákoníky a farizeje a otázel se jich: „Je dovoleno v sobotu uzdravovat, nebo ne?“ Oni však mlčeli. I dotkl se ho, uzdravil jej a propustil. Jim pak řekl: „Spadne-li někomu z vás osel nebo vůl do nádrže, nevytáhne ho hned i v den sobotní?“ Na to mu nedovedli dát odpověď.

Milé sestry, milí bratři! Je těžké vymyslet nadpis pro dnešní evangelijní oddíl. Jak jednoznačně a výstižně vyjádřit, co se vlastně stalo? Mluví se o uzdravení, o sobotě, o farizejích – co z toho vybrat? Kralická bible nadepisuje přímočaře: *Pán uzdravil vodnatelného*. Ekumenický překlad volí vysvětlující nadpisek *Spor o uzdravování v sobotu*. Opravdu spor? Vždyť jsme o žádné hádce nebo rozepři nečetli. Žádná vášnivá výměna názorů se nekoná, nikdo se s nikým nepře. Hovoří jen Pán Ježíš, farizeové tu neřeknou ani slovo. Jak se píše – farizeové Ježíše pozorovali, mlčeli a nedokázali dát odpověď. Ježíš jedná a oni přihlížejí. Nevydali ani hlásku, tak jakýpak spor? Zkusme tento příběh nazvat *Provokace v sobotu* nebo ještě jednodušeji *Sobotní provokace*.

Celá ta provokační akce začala úplně nenápadně. Je sobota dopoledne, lidé se rozcházejí ze synagogy, kde při bohoslužbě oslavili den odpočinku. Jedním z kazatelů byl také nazaretský Ježíš. Leccos se už o něm ví, krajem kolují hotové pověsti o jeho učení. Nyní ho tedy slyšeli na vlastní uši a jeho promluva mnohé zaujala. Mimo jiné též předního z farizejů. Ježíš neoslovuje jenom chudáky, ale také příslušníky místní honorace, lidi společensky dobře postavené. Farizejský předák zve Ježíše na oběd a Ježíš pozvání přijímá.

Všimněme si, jak mnoho evangelijních událostí se odehrává v domácnostech – kolem stolu, při návštěvách a všelijakých oslavách. A na druhou stranu, jak málo se toho v evangeliu odehrává v oficiálním náboženském prostředí, při bohoslužbách. Ježíšovo náboženství se neomezuje na chrám, ale vstupuje do lidského soukromí. Ježíšova víra se vztahuje na běžný, každodenní život, i na tak obyčejnou věc jako je jídlo a společenství kolem stolu. Křesťanství nespočívá jen v modlitbách a v nedělních shromážděních, ale i v tom, jak lidé spolu navzájem vycházejí. Zda si vůbec dokážou spolu sednout a trávit společně čas.

Skupinka farizejů si na Ježíše čas udělala. Možná se od něj chtějí něčemu přiučit o Božím království. Avšak více než učenlivost ovládá atmosféru napětí. Ve vzduchu visí otázka, farizeové čekají, co Ježíš udělá. Bude se chovat jaksepatří „sobotně“? Zachová sváteční klid? Nepřekročí meze správného chování a dodrží Boží přikázání? Zvědavost farizejů je oprávněná. Ježíš se mezi lidmi těší pověsti moudrého učitele. Učitele, který se vyzná v Božích věcech a který pomáhá slovem i skutkem. Avšak v očích těchto zbožných písmáků má Ježíš jeden závažný vroubek. **Sobota.** Bere ji na lehkou váhu. Nezachovává úctyhodné zvyklosti dané Božím řádem, protože si je přizpůsobuje podle svých potřeb. Jakkak se Ježíš zachová v tuhle sobotu, vyrukuje opět s nějakou výhradou vůči ní?

Nemáme zprávy o tom, jak se rozhovor u stolu vyvíjel. Farizeové Ježíše pozorně sledují a zatím mu nemohou nic vytknout. Až dosud nebylo po provokaci ani stopy. Ale pak se to rozjede naplno. Kde se vzal, tu se vzal, objevuje se v domě nemocný muž. Trpí vodnatelností. Vodnatelnost není žádná otevřená rána, u níž by hrozilo náhlé vykrvácení či pád do mdlob. Je to choroba, která může ještě nějaký ten

den počkat. *Vydržel to podnes, tak vydrží až do zítřka*, uvažují farizeové. *Je přeci sobota a nesluší se cokoli dělat. Nic ať neruší Boží klid sedmého dne!*

Ježíš však není v klidu. Hýbe jím soucit, neboť ten muž potřebuje pomoc. Trápí ho vlekoucí se choroba a pomoc mu přijde vhod již nyní. Ježíš stojí před rozhodnutím: dodržení předpisů, nebo okamžitá pomoc. Zachovat klid, nebo se z klidu nechat vyvést. Odpočívat, nebo jednat. A náš Pán volí možnost, která pohorší, která narazí. Ne u Boha, ale u lidí. Kristus porušuje předpis o svátečním klidu. Porušuje ho však ne z libovůle nebo k vlastnímu prospěchu, nýbrž ku prospěchu svého bližního. Zkrátka koná Boží vůli. Nebohému je pomozeno.

Proč Pán Ježíš jeden den nepočkal? Vlastně by bylo stačilo jen pár hodin a sobota by byla pryč. Nemocný by se mohl tak jak tak uzdravit později a navíc by byli spokojeni i zbožní farizejové. A tady jsme u Ježíšovy provokace. Farizejům a zákoníkům by se líbilo, kdyby vše běželo postaru a beze změny. Kristus Pán však svět mění. Překračuje hranice lidských zvyklostí i doslovného znění Božích ustanovení. Ukazuje, že milosrdenství a soucit nemá meze. Ani v sobotu, ani v neděli nelze zůstat lhostejný k bídě bližních. Proto se smí navzdory předpisům v sobotu uzdravovat, vytáhnout syna z jámy, proto se smí i dnes vykračovat z vyježděných kolejí a zaběhaných stop. Snad se nám v této souvislosti stává srozumitelnější i Boží spravedlnost. Lidská spravedlnost, ta se zakládá na zachovávání zvyklostí a zákonů, naopak Boží spravedlnost spočívá v milosrdenství a ve slitování. Někdy je prostě zapotřebí vykročit ze zachovávání dosavadních postupů a zkusit věci dělat nově. Právě v tom spočívá hledání Boží vůle.

Ježíš farizeje provokuje. Narušuje jejich řád světa. Ale ve své provokaci není agresivní. Postupuje mírně. Nenapadá zbožnou lidskou spravedlnost. Neslyšíme od něj posměch: *Jen se podívejte, jak jste hloupí a zaostali*. Nic takového. Klade svým společníkům otázky a vyzývá je k pokání. Ke změně smýšlení, k novému pohledu na svět. Jen ať si sami přeberou a srovnají, co právě viděli. Zda je prospěšnější lpět bezduše na zaběhaných předpisech, anebo je vhodnější předpisy opustit a nechat se pohnout citem. Kdy se chováme více lidsky – když plníme úkoly jako mašina, nebo když jednáme v duchu Stvořitele

a přetváříme svět podle milosrdenství? Na které z obou cest mezi námi vane obživující Boží Duch?

Ježíš je provokatér. Boží provokatér – chová se vyzývavě vůči farizejům, vůči celé své době, vůči dějinám. Chová se vyzývavě i vůči nám. Provokuje a vyzývá k obnově života, k přehodnocení dosavadních stanovisek. Provokuje nás k víře – a to k víře v Boha laskavějšího a lepšího, než jsme se dosud nadáli. Vyzývá nás k hledání Boží vůle, zve nás do Božího království. Kolik významných změn se v dějinách odehrálo, když se lidé snažili pohnout věcmi k lepšímu. Jenom z naší historie: vzdělanci Cyril a Metoděj si klidně mohli chodit v Cařihradě do knihovny a studovat ostošest. Místo toho se nechali vyprovokovat, šli k nějakým barbarům na sever, aby je naučili číst a psát, poněvadž ti chudáci dosud neměli vlastní písmo. Anežka Přemyslovna se nechala vyprovokovat – od královské dcerky se čekalo, že bude důstojně žít u panovnického dvora. Ona však místo toho odešla starat se o nemocné a ze svého rodového důchodu financovala klášterní špitál. Mistr Jan Hus se nechal vyprovokovat. Zajisté, mohl být spořádaným knězem a splnit si svůj mladický sen: nosit pěkné rúcho a být lidem vážený. (To je jeho vlastní výpověď.) Nechal se však vyprovokovat k hledání a hlásání pravdy. Nejedem tehdejší předpis přestoupil. Bylo by pro nás lepší, kdyby ty předpisy nebyl přestoupil? Rozhodně ne! A tak dále, až do současnosti bychom mohli pokračovat v dlouhé řadě požehnaných Božích provokatérů. Je potěšující, že se v ní nachází i současný papež František, který se tak neotřele dovolává milosrdenství a soucitu, až z toho mnoha usedlým a zajištěným velebníčkům jde hlava kolem. Bůh mu žehnej.

Kéž by slova, která slyšíme z Písma, takto provokovala i nás. A provokovala tím správným způsobem. Aby ukazovala náš svět jako místo, kde dosud není vše rozhodnuto, kde s pomocí Boží probíhá v Kristu zápas o nalezení pravého lidství. (A tím pádem i o nalezení pravého božství.) Kéž by na všech místech, kde se schází Boží lid, zněla slova, která dosvědčují velikost našeho Boha a jeho přicházející království. Slova, která provokují k následování Krista na cestě tvořivého milosrdenství a práva.

Amen

MODLITBA

Pane Bože, naruš klid našich zvyků, pravidel a tradic. Naruš klid naší lhostejnosti a našeho bezcití. Velice to potřebujeme. Zatřes naším duchem: Kristův provokativní Duch ať nás naplní a láska ať má v našich životech přednost před vším. Amen

PÍSEŇ č. 568 Život nám ubíhá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Mocný Bože, tvé milosrdenství je bez konce. Tvůj Syn a náš Pán překonal naše představy o tobě. Jsi lepší, než se nadějeme. Jsi milosrdnější, než dokážeme věřit. V důvěře, že nás vyslyšíš, se odvažujeme modlit.

Přimlouváme se za všechny, kteří jsou uvězněni ve zvycích, hledí jen na předpisy a neznají tvoji tvořivou sílu. Prosíme, vysvobod' je a ukaž jim velikost svého slitování.

Přimlouváme se za lidi zajaté v sektách, za náboženské a politické fanatiky. Prosíme, ukaž jim, že svět je složitější, než si myslí. Prosíme, ukaž jim, že i ty jsi větší než jejich představy.

Přimlouváme se za politické a ekonomické předáky. Aby nestrašili, ale hledali inspiraci. Vdechni jim nové, nadějně vize k řešení společenských problémů.

Přimlouváme se za lidi, na které doléhají hrůzy války. Prosíme, v lidské bezmoci buď jejich útočištěm. Přimlouváme se za uprchlíky. Prosíme, pošli jim pomocníky, u nichž naleznou teplé přístřeší a vydatnou stravu.

Přimlouváme se nemocné a trpící. Na muži postiženém vodnatelností jsi projevil svou moc, proto tě prosíme, shlédni na všechny, kdo touží po uzdravení a vysvobození z bolesti.

Přimlouváme se za tvou církev po celém světě. Veď ji Duchem svatým k provokujícímu a osvobodivému hlásání evangelia, ať se neuzavřeme do svých tradic a písní, do svých modliteben a kostelů.

Prosíme, daruj nám nové písně, nová slova, novou mysl. Prosíme, uč nás lépe a nově rozumět tvé lásce.

Přimlouváme se za naše blízké doma a kdekoliv ve světě. A prosíme, přijmi naše tiché modlitby.

Jako děti Boží modleme se společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblecté nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy. (Ef 4, 22–24)

POŽEHNÁNÍ

Ať ti Hospodin žehná a chrání tě!

Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv!

Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem! Amen

PÍSEŇ č. 419 Mocný Bože, při Kristovu

HLE, PŘICHÁZÍ V OBLACÍCH

VSTUPNÍ SLOVA

Přednesu Hospodinovo rozhodnutí. On mi řekl: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil. Požádej, a národy ti předám do dědictví, v trvalé vlastnictví i dálavy země. Rozdrtíš je železnou holí, rozbiješ je jak nádobu z hlíny.“ Nuže, králové, mějte rozum, dejte na výstrahu, soudcové země! Služte Hospodinu s bázní a jásejte s chvěním. Líbejte syna, ať se nerozhněvá, ať na cestě nezhyne.
(Ž 2, 7–12ab) Amen

PÍSEŇ č. 2 Proč se tak bouří národové zde

MODLITBA

Hospodine, jsme ti vděční za to, že smíme žít ve světě, který vzešel z tvých rukou. Všechno v něm má svůj řád. Slunce každý den vzhází, déšť se snáší na spravedlivé i nespravedlivé, zrno vydává klas, který nás živí. Vyznáváme, že ty jsi Pánem všeho, co jest. Dobrým Pánem, kterému záleží na jeho stvoření. Miluješ je i tehdy, když se ti vzpírá, ignoruje tě a staví se proti tobě. I tehdy o ně zápasíš. Tvá láska k němu je tak nezměrná, že jsi do něho poslal svého Syna, abys nám na něm ukázal, jak vypadá člověk, který zůstává věrný svému Stvořiteli. My však, místo abychom ho líbali, jsme tvého Syna přibili na kříž. Vyznáváme, že nikdo z nás není bez viny. Někdo zatloukal hřeby, jiný se posmíval a další stál nezúčastněně opodál. Všichni jsme daleko od slávy Boží. Děkujeme ti, že jsi na toto naše totální selhání neodpověděl totálním soudem, ale totální milostí. Z naší obžaloby – Krista ukřižovaného – jsi učinil naši naději – Krista vzkříšeného. Tvá láska přemáhá naši svévoli a činí z nás nové stvoření. Velebíme tě a líbáme tvého Syna za to, že se jeho kříž nestal znamením našeho zavržení, nýbrž znamením tvé zachraňující milosti. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Jana vyslechněte oddíl zaznamenaný v první kapitole, od verše 10. do 18.:

Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali...

PÍSEŇ č. 244 Ve jméno Krista doufáme

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme v knize Zjevení Janovo, kapitole první, od verše 4. do první poloviny verše 7.:

Jan sedmi církvím v Asii: Milost vám a pokoj od toho, který jest a který byl a který přichází, i od sedmi duchů před jeho trůnem a od Ježíše Krista, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země. Jemu, jenž nás miluje a svou krví nás zprostil hříchů a učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva i moc navěky. Amen. Hle, přichází v oblacích! Uzí ho každé oko, i ti, kdo ho probodli.

Milí bratři a sestry, Bibli čteme v očekávání, že nějakým způsobem promlouvá do lidského života. To samozřejmě činí i jiná literatura. Od biblického promlouvání si však slibujeme, že to nebude jen nějaké kratochvilné povídání, ale vyjádření týkající se zásadních otázek, které si klademe. Ty souvisejí s naším narozením, s naší smrtí, s časem mezi nimi a bezesporu i s povahou našeho „já“ mimo tento čas. Některé biblické texty jsou tak průzračné, že je ani nemusíme vykládat. Třeba takový Ježíšův výrok: „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte i vy s nimi.“ Nebo Pavlova výzva: „Cokoli děláte, dělejte upřímně.“ Nad většinou biblických výpovědí je však třeba se zastavit a proniknout do nich. Osvědčený způsob, jak to činit, je pokusit si ozřejmit, co a do jaké situace sdělovaly v době svého vzniku. Potom je můžeme odpovídajícím způsobem transponovat do naší současnosti. Odpovídajícím způsobem znamená způsobem, který zohledňuje odlišnost současné situace od té někdejší. Povzbuzení určené dávnému martyrovi třeba nelze vztáhnout na dnešního svévolníka.

Oddíl, který jsme slyšeli, určitě nepatří mezi ty průzračné. Kniha Zjevení je celá pokládána za četbu nanejvýš obtížnou, plnou symbolů, biblických i historických narážek. Souvisí to s dobou jejího vzniku, kladenou do situace těžkého pronásledování církve za císaře Domitiána. Ten vládl v 90. letech prvního století. Kristovi vyznavači byli za jeho vlády mučeni a odsuzováni na smrt. Není divu, že se v církvi šířil strach a lidé se ptali, jak to vlastně je s tou Boží vládou? Opravdu je Kristus *vládcem králů země*? Pokud ano, proč jsme vystaveni takovému protivenství? Jako by se tu v ozvěně vracelo Ježíšovo volání z kříže: „Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Apokalyptik zneklidněným křesťanům přímou odpověď nedává. Na některé otázky se prostě přímo odpovědět nedá. On říká: ano, protivenství tu je, a ještě mu není konec. *Králové země* se prostě svému *vládci* někdy vzeprou. Ale až se čas vyměřený tomuto věku naplní, bude spravedlnosti učiněno zadost. Může se to jevit jako chabá odpověď. Ježíš však na své volání z kříže nedostal vůbec žádnou.

Sedm církví v Asii není sedm konfesních uskupení v dnešním slova smyslu. Z následujících kapitol knihy Zjevení se dozvídáme, že jde o sedm městských sborů ležících na území dnešního Turecka. Jan jim – to znamená lidem, kteří je tvoří - oznamuje *milost a pokoj*. *Milost* je projevem „náboženské povahy“. *Milost* chrání před Božím soudem. Komu je udělena *milost*, tomu jsou podle Apokalyptika odpuštěny jeho viny. Právě ony přitom tvoří překážku, která člověku brání mít podíl na Království nebeském. *Pokoj* je projevem týkajícím se aktuální pozemské reality. V situaci, kdy mohli císařští vojáci kdykoli rozrazit dveře a jakéhokoli křesťana odvléci do vězení, znamenalo sebemenší společenské zklidnění obrovskou úlevu. Jan přitom nesdíluje *milost a pokoj* jejich adresátům sám za sebe. On je tlumočí od autority nejvyšší. *Od Boha, od sedmi duchů a od Ježíše Krista*. Těch *sedm duchů* působí v biblické řeči poněkud nezvykle. Vzhledem k tomu, že se všichni nacházejí *před Božím trůnem*, je však zřejmé, že jsou to duchové téhož ražení a že tedy jde o Ducha jednoho, Ducha svatého.

Z osob Boží Trojice se lidskému zájmu vždycky nejvíce těšila postava *Ježíše Krista*. Souvisí to nesporně s její smyslovou uchopitelností. Ježíše bylo možno objímat a líbat, ale ze stejného důvodu mohl být i bičován, křížován a *probodnut*. Jana jako by Ježíšovo jméno

přivedlo do vytržení, v němž se nemůže nabažit vypočítávání jeho přívlastků: *věrný svědek, prvorozený z mrtvých, vládce králů země*. Ačkoli si Jan uvědomuje, jak komplikované to s tím Ježíšovým vládnutím nad králi je, přesto o jeho pravomoci nad nimi nepochybuje. Ano, i císaři Domitánovi Ježíš vládne! Jakkoli se to zdá ve stávající mučivé realitě absurdní, přesto tomu tak je. Když Ježíš volal na kříži: „Bože můj, proč jsi mne opustil?“, také to vypadalo zcela beznadějně. On však třetího dne vstal z mrtvých a nad smrtí tak zvítězil. Realita, již patřila perspektiva, nebyla ta viditelná, ale ta zaslíbená a očím skrytá. Úplně stejně vnímá Jan i svoji současnost. Na křesťany v ní kvůli jejich víře doléhá spousta utrpení a procházejí nespočtem osobních tragédií. Bůh je však stejně jako svého Syna neopustil.

Neopustil je právě kvůli němu. Kvůli *věrnému svědku Ježíši*. Ten nás totiž *svou krví zprostil hříchu*. Zní nám to archaicky. Ale i archaické obraty mají své obsahy a lze z nich získat představu, co vyjadřují. V tomto případě to vůbec není těžké: *Hřích* je jednání, které se Bohu přičítá. Je-li Bůh, dosvědčený nám v biblických textech, Bohem spravedlivým a milujícím, pak je zřejmé, že mu vadí lidské jednání, v němž spravedlnost a láska přicházejí zkrátka. Nahlédneme-li do svého nitra, nalezneme tam spoustu takových „kostlivců“ stavějících se mezi nás a Boha. *Ježíš Kristus* je z lásky k nám svou obětí odstranil. Díky ní už není mezi Bohem a člověkem neproniknutelná bariera suchých kostí. Je tam Kristus, který každého, kdo o to stojí, bere za ruku a přivádí před *Boží trůn*. Čistého, protože obmytého jeho vlastní *krví*. Bůh Ježíše na kříži opustil proto, aby jeho Syn získal tuto moc, aby se z osob Bohu odporných mohlo stát *královské kněžstvo*, lid náležející Bohu a hlásající mocné skutky toho, kdo jej povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.

Jan je stržen spásnou velkolepostí Kristova díla. V apoštolské církvi přiváděla taková hluboká sounáležitost s Kristem, který zemřel za nás, některé křesťany až k takzvané „glosolálii“. Lidem nestačila pro vyjádření svého vroucího vztahu ke Spasiteli běžná slova a z jejich nedostatku ze sebe vydávali zvuky, které mluvily jen k nim samým. Apoštol Pavel to pokládá za legitimní projev víry. Netají se dokonce tím, že i on někdy nenachází pro vyjádření své lásky ke Kristu dostatek slov a jeho projev nabývá tuto podobu. Přesto však církev vybízí, aby

upřednostňovala srozumitelné projevy. Apokalyptik Jan tyto jeho rady bezesporu znal. Pavel totiž své dopisy psal zhruba třicet let předtím než on svou Apokalypsu. Možná jimi svého mladšího bratra ve víře natolik ovlivnil, že Jan píše Apokalypsu srozumitelnými slovy, ačkoli tak podle vlastního vyjádření činí „ve vytržení ducha“. Jakkoli je stržen spásnou velkolepostí Kristova díla, přesto na něj nezareaguje z hloubi nitra se deroucími vzdechy, ale naprosto jasným a přesto monumentálním: *jemu sláva i moc navěky*.

Už na začátku tohoto textu byl trojjediný Bůh, od něhož Jan tlumočí církvi *milost a pokoj*, představen jako ten, jemuž patří přítomnost, minulost a budoucnost. U úvodních dvou časů tak Jan činí prostřednictvím slovesa „býti“. Říká: Bůh v tomto světě *jest* a vždycky v něm *byl*. Vzhledem k budoucnosti však Jan volí jiný výraz. Neřekne, že v ní Bůh bude, ale že do ní *přichází*. Z líčení jeho příchodu, jak o něm čteme v závěru textu, lze vyvodit, že Boží přítomnost v budoucnosti už nebude mít skrytou, nýbrž zjevnou povahu: *Hle, přichází v oblacích! Uzí ho každé oko, i ti, kteří ho probodli*. Ježíše chodícího po Palestině každé oko nezahlédlo. A mnoho z očí, které ho zahlédly, v něm Spasitele nepoznaly. Proto si *králové země* nesčetněkrát počínali a počínají, jako by jejich *vládcem* nebyl. Až přijde *v oblacích*, rozpoznají ho jako Pána pánů a Krále králů všechni. I ti, kteří ho *probodli*. I ti, kteří pronásledují, mučí a na smrt odsuzují jeho věrné. Ačkoli zde ještě není, toto Janovo odhalení nám dává sílu i v protivenství vytrvat. *Hle, přichází*. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, obracíme se k tobě, protože ve tvé lidské podobě je nám Bůh obzvláště blízký. Děkujeme ti za tvé dílo spásy, které tebe přivedlo až do údolí stínu smrti, před námi však otevřelo nebesa. Nenacházíme slov, jimiž bychom ti za tvou lásku dostatečně poděkovali. Prosíme, přicházej do tohoto světa a ustavuj v něm svou vládu. Amen

PÍSEŇ č. 353 Aj, Pán kraluje, božskou čest maje

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, tvá církev je ve světě na mnoha místech pod křížem. Někde je stavěna mimo zákon. Jinde je tolerována, ale je jí zakázáno získávat učedníky. Další panovníci zase zavírají oči před terorem, který tvé vyznavače hubí a vyhání z jejich domovů. Prosíme tě za všechny takto soužené. Potěš je zvěstí, kterou kdysi náš bratr Jan těšil církev v Asii a dnes jí potěšil i nás zde. Králové země nejsou poslední instancí! Tou jsi ty a i ti nejmocnější a nejkrutější z nich se před tebou jednou skloní. Prosíme tě o tvého Ducha. Ať nám dává za všech okolností sílu žít ke tvé slávě: Odpovědně vůči společnosti, do níž jsi nás postavil, a v lásce vůči bratrům a sestrám, s nimiž vyznáváme tvé jméno. Radujeme se toho, že tvůj příchod v oblacích uzří i naše oko. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá, on jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži. (Kol 1,15–20)

POŽEHNÁNÍ

Milost Pána Ježíše Krista buď s vámi.

Amen

PÍSEŇ č. 404 Pane Ježíši Kriste

PÍSEŇ O VINICI

VSTUPNÍ SLOVA

Ano, jeho spása je blízko těm, kdo se ho bojí, v naší zemi bude přebývat sláva. Setkají se milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení. Ze země vyraší pravda, z nebe bude shlížet spravedlnost. (Ž 85, 10–12) Amen

PÍSEŇ č. 85 Vždy, Pane, dobře svým jsi činíval

MODLITBA

Pane Bože, všechno, čím jsme, z čeho se můžeme radovat, na čem si můžeme zakládat a k čemu můžeme s nadějí vyhlížet, má svůj původ v tobě. Tys nám ze své milosti otevřel oči pro slávu svého stvořitelského díla. Vesmír, svět i my lidé tu nejsme náhodou. Věříme, že je tomu tak z tvé vůle a tvým přičiněním. Svědectví tvých proroků a apoštolů nás vyvádějí z bezútěšnosti našich lidských představ a zvou nás k životu jako vděčné odpovědi na tvou dobrotu. Ne vždycky je v něm ta vděčnost cítit. Snadno se dáme svést libivými představami slibujícími laciný zisk či lidskou slávu. Ačkoli tušíme, že se tím vydáváme špatným směrem, přesto slibům, že budeme jako bohové, nedokážeme odolat. Ono ďábelské mámení se vždycky rozplyne teprve tehdy, když poznáme, že jsme nazí. Tato tvá léčba způsobuje, že si s plnou naléhavostí uvědomíme svou bláhovost. Je dobře, že nás přivádíš zpátky do reality. Přesto tě prosíme: nenechávej nás nahé! Oblec nás milostivě svou spravedlností. Pokorně se jí dovoláváme pro oběť tvého Syna, který zemřel za nás hříšníky. Ty jsi věrný, ty tak učiníš. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Ze třetí kapitoly Epištoly Římanům poslyšte verše 21. až 31.:

*Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona,
dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru
v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří...*

PÍSEŇ č. 240 Ó Jezu Kriste, Synu Panny čisté

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání čteme v knize proroka Izajáše, v kapitole 5., verších 1. až 7. Ekumenický překlad tento oddíl nadepíše Hospodinova vinice:

Zaspívám svému milému píseň mého milého o jeho vinici: „Můj milý měl vinici na úrodném svahu. Zkypřil ji, kameny z ní vybral...

Milí bratři a sestry, Píseň o vinici je podmanivým, i když ve svém vyznění bolestně tragickým básnickým výtvozem. Vinice, které bylo věnováno tolik láskyplné péče, zde totiž nakonec *přijde vniveč*. Tuto chmurnou starozákonní bezvýchodnost prolamuje po staletích až Jan Amos Komenský. Činí tak v písni „Zaspívám Pánu svému“. Nepokřivuje přitom její text. Dotahuje ho pouze do situace Nového zákona, ve které na rozdíl od té starozákonní vstupuje naděje do světa i tam, kde jedinou spravedlností je odsouzení. Komenský otevřel její tragický konec v důvěře, že Kristus otvírá tragický konec každého z nás. Ze závěrečného verše Izajášova textu vyplývá, že Píseň je podobenstvím. *Vinice* v něm podle jejího autora reprezentuje *dům izraelský* a vinařem, jemuž patří, je *Hospodin zástupů*. Neřeší se tu tedy pěstitelské problémy nějakého dávného zemědělce. Řeší se tu vztah Boha a jeho lidu. A nejen toho starozákonního. Pokládáme-li se za Boží lid, pak mluví tento text – i když v Kristem pozměněných podmínkách – i k nám křesťanům.

To znamená, že jsme stejně jako Izrael vybídnuti k odpovědi na dvě otázky, které zde Bůh klade. První zní: „co jsem měl ještě pro svou vinici udělat a neudělal jsem“, druhá „jak je možné, že navzdory všemu mému nasazení a péči vinice vydala odporná pláňata?“ Je zvláštní, že tak vysoce poetický text pracuje se zcela prozaickými pojmy a tematizuje tak neduchovní činnosti. Dělá to dojem až jakéhosi

„biblického realizmu“. Dozvídáme se o výběru nejlepšího místa k založení vinohradu, o pečlivé přípravě pozemku i o ušlechtilé odrůdě, kterou zde vinař vysadil. Nezapomněl vinici zabezpečit hradbou a strážní věží proti útokům zvenčí. Prořezával ji, okopával a plel... Co víc pro nás měl Bůh ještě udělat? V jak krásné zemi žijeme, jací schopní lidé se v ní rodí, jakou hradbou proti škůdcům je náš zdravý rozum a jak kultivující mocí je Boží slovo, které zde na tolika místech smíme slyšet... Navzdory vynaloženému nasazení je však hospodář při vinobraní rozčarován. Vinice mu místo sladkých *hroznů* vydala jen *odporná pláňata*. Kdo za to může?

Přímou odpověď v písni nenalezneme. Není tam proto, abychom si odpověděli sami. Nepříjemné pravdy totiž neradi slyšíme od někoho druhého. A pravda o *odporných pláňatech* pro nás bezesporu nepříjemná je. Z výčtu činností, který jsme slyšeli, je totiž zřejmé, že Bůh pro svou vinici udělal maximum. Problém je tedy na naší straně. Chceme-li tento problém jasně pojmenovat, je třeba připomenout, že *odpornost* sklizených hroznů netkví v nedostatku citu a podobných neměřitelných projevu, ale v nedostatku spravedlnosti. Prorok končí píseň svého milého slovy: *Čekal právo, avšak hle, bezprávi, spravedlnost, a hle, jen úpění*. V církvi svou vinu s oblibou rozmělnujeme do všelijak sentimentálních poloh, ze kterých se pak navenek zkroušeně kajeme: Na toho jsem se neusmál, toho jsem přehlédl, za toho jsem se nepomodlil, na toho jsem zapomněl... Kazatelé vědí, že takový výběr hříchů jejich posluchače nepopudí. Kvůli nedostatečné citlivosti se však Hospodin od svého lidu neodvrací. On nám má za zlé to, že nejednáme *spravedlivě*.

Chyba je v nás. Ale kde se v nás vzala? My jsme se přece sami nevyšlechtili. Je-li chyba v nás, znamená to, že jde vlastně na vrub Bohu. *Ušlechtilá réva* přece nemůže nést *odporná pláňata*! Ale může. Ušlechtilost jen vyjadřuje nadprůměrnou kvalitu. S rostoucí kvalitou ovšem roste i choulostivost. Známe to ze svých zahrádek. Čím ušlechtilější rostliny na nich pěstujeme, tím většímu se vystavujeme nebezpečí, že se něco zvrtné a úroda nás zklame. Stačí přízemní mrazík, letní úpal, housenky, houby či plísň. Když se v podobenství „O koukoli v pšenici“ dělníci diví, kde se vzal na poli plevel, řekne jim Ježíš: „To udělal nepřítel.“ Stejný nepřítel, jaký jednal v hadovi z ráje. Progres Boží kultivace prostě neustále ohrožuje a maří regres d'ábelské

degenerace. 2. epištola Petrova to komentuje syrovým příslovím: „Pes se vrátil k vlastnímu vývratku a umytá svině se zase válí v bahništi.“ Ušlechtilost všeho druhu je trvale ohrožena. Tu lidskou ničí naše touha po bohorovnosti, tedy naše přivlastňování si toho, co nám nepatří. Hospodin čeká na naši *spravedlnost*.

Toto jeho očekávání je výzvou našemu životu víry. Pokládáme-li se za *ušlechtilou révu* vysazenou v Boží vinici a uvědomujeme-li si, čeho všeho se nám z jeho milosti dostává, pak se nám výzva k spravedlivému jednání stává úkolem číslo jedna. *Spravedlnost* se musí promítat do všech poloh našeho všedního dne. Do poctivosti v zaměstnání, do čestných vztahů k lidem, s nimiž jsme v jakékoli interakci, a samozřejmě i do vztahů k našim nejbližším. Ty nejbližší je třeba zdůraznit, protože nezřídka právě oni přicházejí zkrátka. Člověk se totiž ve svém horlení pro spravedlnost snadno vyčerpá zaujímáním stanovisek k nejruznějším společenským událostem a na docela obyčejnou manželskou věrnost mu už nezbývá sil. My evangelíci, kteří tak rádi argumentujeme podobenstvím O posledním soudu, bychom měli být na tento zkrat obzvláště citliví. Podváděná manželka či manžel totiž určitě patří do kategorie těch „nejmenších“, na vztahu k nimž se rozhoduje, ujme-li se člověk království nebo skončí-li ve věčném ohni. Žít po spravedlnosti prostě nestačí pouze politicky, ale i lidsky.

A co když se nám to nepodaří? Pokud jsme to ani nezkusili, je na místě očekávat to, čím svou píseň končí prorok Izajáš: Hospodin od nás odejme svoji péči a bez ní vinice zpustne. To neušlechtilé číhající za onou zbořenou zdí pohltní zbytky ušlechtilého, a kde byla kdysi vinice, *vzejde bodláčí a křoví*. Pokud jsme o *spravedlnost* opravdově usilovali a přesto jí nedosáhli, máme naději. Tu naději, k níž ve své písni odkazuje zmíněný Jan Amos Komenský. Její zdroj je v Božím smilování. Nenárokovatelném, přesto však celému lidstvu pro Krista Bohem darovaném. Apoštol Pavel píše, že tímto svým smilováním Bůh obdarovává každého, kdo věří v Krista. Ten se totiž stal smírnou obětí všem, kteří v něm rozpoznali zaslíbeného Mesiáše a dali se jím vést. Jeho oběť nás ospravedlňuje, i když s ním nedokážeme držet krok a jen zpovzdálí za ním pokulháváme. Kristovy způsoby, jejichž spásnou povahu jasně vyjevuje jeho oběť na kříži, zachraňují svět. Hospodin není

jen Bohem židů. Je spravedlivým, současně však i milostivým Bohem všech. I mým a tvým. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi píseň o Hospodinově vinici dozpíval až do konce. Z chmurného žalozpěvu jsi svou obětí učinil písničku, kterou má odvahu zazpívat i hříšník. Ačkoli nepřestáváme usilovat o spravedlnost, přesto svou jistotu, že neskončíme ve věčném ohni, ale ujmeme se království, které je nám připraveno od založení světa, zakládáme v tobě. Amen

PÍSEŇ č. 416 Zazpívám Pánu svému

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, přimlouváme se za lid Staré smlouvy, který nemůže zpívat píseň o Hospodinově vinici s nadějným výhledem, který před lidem Nové smlouvy otevíráš ty. Věříme, že tvá oběť platí i jemu. Prosíme, dávej nám odvahu hledat důvody našich problémů u sebe. Ať nám tvůj Duch pomáhá vidět se kriticky a neměřit kvalitu věcí svým prospěchem. S pocitem svého dluhu myslíme na ty, kteří na rozdíl od nás nedostali příležitost růst na úrodném svahu, v dobré zemi, obklopeni tvou péčí. Učiň si nás svými spolupracovníky, kteří v tomto světě vytvářejí prostředí, v němž lidé odkládají staré lidství, které hyne klamnými vášněmi. Ty sám pak svým Duchem příchozí proměňuj tak, aby se stali ušlechtilou révou a zůstali jí až do dne věčnosti. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblečte

*nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti
a svatosti pravdy. (Ef 4, 22–24)*

POŽEHNÁNÍ

*Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše
Krista. Amen*

PÍSEŇ č. 505 Skálo, klaná pro můj hřích

CHCEME KRÁLE

VSTUPNÍ SLOVA

Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem, v kruhu přímých, ve shromáždění. On seslal svému lidu vykoupení, ustanovil navěky svou smlouvu; svaté, bázeň budící je jeho jméno. Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. Jeho chvála trvá navěky. (Ž 111, 1. 9–10) Amen

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Hospodine, ty jsi moudrý a spravedlivý. Ale my to často nechápeme. Chceme si sami poradit a sami vše řešit. Nestojíme o tvé Slovo, odbočujeme na jiné cesty, než kam ty nás voláš. Ty nás, Pane, znáš – naši nevděčnost, nevěru, lehkomyšlnost. Kolikrát tvůj lid reptal proti tobě a tvým služebníkům! Kolikrát hledal pomoc jinde než u tebe! Ale ty jsi mu přesto zůstal věrný. A jsi s námi i dnes – znovu a znovu odpouštíš naši neposlušnost a pýchu. Znovu a znovu zachraňuješ tam, kde my troskotáme a padáme.

Chválíme tě za to a věříme, že i dnes nás přijmeš za své děti, zahrneš nás svou milostí, nasytíš dobrými věcmi – slovem viditelným i neviditelným. Upevni naši víru, prohlubuj naše poznání, požehnej našemu společenství. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého je z První knihy Samuelovy z 8. kapitoly, verše 4. až 19.:

Všichni izraelští starší se shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy. Řekli mu: „Ty jsi už starý a svoji synové nejdou tvou cestou. Dosad' nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.“ Ale Samuelovi se nelíbilo...

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

KÁZÁNÍ

Základem kázání je přečtený oddíl z 8. kapitoly První knihy Samuelovy, z něhož připomínám 9. verš, kde Hospodin Samuelovi říká:

Ted' však je uposlechni, ale důrazně je varuj a oznam jim právo krále, který nad nimi bude kralovat.

Milí bratři a sestry! Izraelci žádali po Samuelovi krále. Chtěli být jako ostatní národy kolem. Pohrdli nejen Samuelovou péčí, ale i vládou Boží. „Nechceme být lid zvláštní, jiný než ostatní národy. Nechceme patřit Bohu a Boha poslouchat. Chceme si dělat vše po svém. Místo Boha všemohoucího, neviditelného, svatého – chceme, aby vládl člověk.“

Vlastně je to velice moderní: Víru v Boha a poslušnost jeho přikázání lidé zavrhnou, aby mohli panovat sami. Opustili církev, kde to bylo jiné, a přizpůsobili se nevěřícímu světu. A my bychom teď mohli přemýšlet, zda je tak lidem lépe. Zda se žije svobodněji pod lidskou vládou než pod panstvím Kristovým. Zda je zde víc pokoje, spravedlnosti, bezpečí...

Jedno je však jasné: Bůh to připouští. Dovoluje nám odejít a vydat se, kam nás to láká... *Samueli, poslechni lid ve všem, co žádají!* – řekne Hospodin svému překvapenému služebníkovvi. To se Hospodin vzdává? Kapituluje? Přiznává, že ztroskotal se vším, co pro svůj lid dosud činil? Přestala platit jeho smlouva s nimi? To ne. Hospodin – ten izraelským lidem i námi pohrdaný Bůh, ten své dílo a své – byť nevděčné – děti neopouští. Ale také je násilím nenutí k poslušnosti.

Náš Bůh je přece ten otec z podobenství o marnotratném synovi: Mladší syn si také už neváží otcovy dobroty a lásky. Otcovský dům je mu těsný – touží odejít do světa a žít jako ostatní venku. Myslí si, že tam je pravá svoboda – a že doma ji nemá, když musí otce poslouchat. A otec mu to dovolí a tu „svobodu“ mu dopřeje. Nezamkne ho doma. Bez přemlouvání mu vyplatí jeho díl a nechá ho odejít. Ale čeká. Nepřestává čekat, a nepřestává milovat. Tomu poštilému a nevděčnému dítěti nepřestává být otcem. Čeká, až se syn poučí a pozná, jak velikou chybu udělal.

Totéž dělá Hospodin v dnešním vyprávění. Ať tedy mají, co chtějí. Ať poznají, jaké je to, oč tolik stáli. Kam to vede a k čemu je to přivede. Že ta jejich svoboda je nakonec otroctví.

Než však ten rozhodující krok udělají, ať jsou ještě varováni. Ať slyší, co je čeká: „Samueli, *oznam jim*, jaké to bude s těmi králi, až budou vládnout.“ Tak mluví láska milujícího otce: Tak si to tedy udělej, když po tom tak toužíš. Ale protože tě mám rád a protože mi na tobě záleží, dovol, abych tě varoval – před tím, do čeho tak spěcháš. Poslechni si radu i výstrahu Boha, kterého tak (svým odmítáním) urážíš, ale který se neurazil a nepřestal ti přát dobré!

A tak Izraelci slyší: Víte, co s vámi ti vaši králové udělají? Vezmou vám vaši svobodu. Budou vás omezovat, vykořisťovat a tyranizovat, až budete pod jejich vládou vzdychat a úpět. Přijdete o své děti: syny odvedou do armády a z vašich dcer si nadělají služby. Přijdete i o mnohé jiné vzácné dary, které vám Hospodin v této zemi dal – o všechno vás ti vaši králové připraví, tak jak to vidí u ostatních, pohanských národů.

Bible to vidí velmi realisticky: Co všechno vládce (ten, kdo je u moci) a stát slibuje. Ale také, co to stojí, kolik stát spotřebuje „sám na sebe“. Sice tvrdí, že vás chrání, ale zbraně a všechno ostatní platí z vašich daní. A aby se mu peníze snáze vybíraly a aby se mu snáze vládlo, vytvoří obraz nepřítele, abyste se báli a měli pocit, že vám opravdu hrozí nebezpečí, před kterým on vás ochrání. Nejde jen o peníze, ještě víc mu jde o to, abyste ho poslouchali a uznávali jeho moc.

Nám je jasné, že Bůh má pravdu, že na jeho slovo dojde. Ale poslechneme ho? Dáme na varování svého moudrého a laskavého nebeského Otce? Kolik biblických příběhů má toto téma. Už od samého počátku: *Nejezte z toho stromu, abyste nezemřeli!* – Pán Bůh nás lidi varuje, abychom si zbytečně neškodili, nehnali se do záhuby, s naivním očekáváním, že bez něho to bude pohodlnější. On však chce, aby se nám žilo skutečně dobře. Celé Desatero je takovou radou. Pozváním k životu ve skutečné svobodě. *Já jsem Hospodin, který tě vyvedl ze země egyptské, z domu otroctví. Budeš-li v této Boží svobodě žít, nebudeš zabíjet, nebudeš krást, lhát, dychtit po cizím...* A především: *nebudeš mít jiného boha mimo mne.* Pak se ti povede dobře, nikdo tě nebude

zotročovat. Tak to slyšel i Izrael. Ale oni na to stále více zapomínají. A teď dokonce chtějí krále, jakého mají okolní, pohanské národy.

Kolikrát to už musel řešit i Mojžíš, třeba když si udělali zlaté tele. To se jim líbilo, ochotně se mu klaněli. Bylo viditelné, třpytivé... Však na krále ve zbroji a s korunou je také pěkný pohled, na jeho trůn, na jeho palác – to vzbuzuje respekt a obdiv. To je jiný zážitek, než se sklánět před Bohem, kterého nikdy nikdo neviděl...

To vše Samuel dobře ví, a proto lid varuje, že dělá hroznou chybu. Tak jak mu to Hospodin připomněl. Znovu a znovu posílá Pán Bůh proroky a kazatele, aby volali a zvali zpět k němu. Zpět z té cesty, na kterou si my lidé tak rádi vyšlápeme a která nás z jeho svobody přivádí zase jen zpátky do zajetí.

Nemůžeme se vymlouvat, že nám nikdo neřekl, co hrozí – ale my se stále znovu rozhodujeme raději podle svého. Ve své pýše si myslíme, že tomu rozumíme líp než Bůh, jehož Slovo nám i dnes jeho kazatelé vyřizují. A pak naříkáme a svádíme vinu na druhé (tak jako Adam na Evu) – a zlobíme se na Pána Boha, proč je tak přísný, co to na nás dopouští, proč se o nás tak málo stará... Ale to my jsme přece utekli od něho, sešli z cesty, po které nás vedl, a šli raději (jak říká Ježíš) cestou širokou...

Tak jako tehdy Izrael: odmítli uposlechnout Samuele, zareagovali jednoznačným *Nikoli* a prohlásili: *at' je nad námi král!* – A Hospodin Samuelovi pravil – *Uposlechni je a ustanov jim krále.*

Takoví jsme my lidé. Nechceme rozumět, co je pro nás dobré. Chceme mít to, co mají všichni. Chceme dělat to, co většina. Být jako ti druzí – jen ne být zvláštním Božím lidem. A tak pokukujeme po způsobech a metodách okolí. Myslíme si, že církev učiníme přitažlivější, když ve své víře nebudeme tak důslední. Když nebudeme trvat na tom, že žije z Božího slova a z Boží milosti. Když odsuneme stranou, že každý se musí rozhodnout, čemu bude sloužit na prvním místě. Když se budeme stydět přiznat ke Kristu – Králi chudému, poníženému, trpícímu, a nepůjdeme za ním jeho cestou služby a oběti.

Jak to volal lid před Pilátem? „Nemáme krále, máme jen císaře!“ Ten zbičovaný, mlčící Král už nikoho nepřitahoval – komu by se takový líbil? Bůh dal lidem za krále svého vlastního Syna – ne aby si z lidí

udělal otroky, ale aby za ně vydal sebe sama. To byl ten jediný, kdo za ně dokázal bojovat.

Přiznáme se k takovému králi? Přijmeme ho? Dokážeme být hrdí na to, že patříme pod vládu toho, který byl a je jiný, než byli a jsou pohanští bohové i současní vládcové? Nechřestí zbraněmi – a není ověšen zlatem – nechlubí se silou – nenechá se obskakovat svými podřízenými – nebere, ale dává. Není to snadné tohoto Krále se držet. Ano, někdy je to až břemeno či kříž – být jiný, zvláštní. Třeba tím, že se musíme stále znovu rozhodovat, že často musíme svou cestu hledat, a ne jít s davem, nebo se dokonce nechat postrkovat a hnát jako stádo.

Pán Bůh nám přeje svobodu, nehrozí hned trestem – přichází jako bezbranné slovo, které můžeme přijmout, ale i přeslechnout či odmítnout. A my si takového Boha neumíme vážit. Nezdá se nám vždy dost mocný, spolehlivý, nechceme na něj očekávat a jej poslouchat. Raději být jako jiní lidé, i za tu cenu ztráty svobody. A tak víc důvěřujeme takovým panovníkům, jaké viděli Izraelci u svých pohanských sousedů – dobře vyzbrojené, sebevědomé siláky, oslňující bohatstvím a krásnými manželkami.

Když pak Hospodin Samuelovi řekne „*Ustanov jim krále*“, je to něco jako „Tak si tedy krále mějte, já s vámi končím“? Když je starý Samuel, znamená to, že už je starý a unavený i Hospodin? To jistě ne. Hospodin tím dává Samuelovi pravomoc jednat a naznačuje, že sám povede jeho další kroky. Pán Bůh nás nenechává napospas našemu hříchu a naší pošetilosti. Nezříká se nás, když my se od něho odvracíme. A tak si svůj lid i nadále ponechává ve své ruce, a vede ty neposlušné nevděčníky dál k dobrému cíli. Izraelci si své království vytrucovali, ale Hospodin bude pečovat o to, aby posloužilo k dobrému. Aby se lidské království dokonce v něčem (byť jen po formální stránce) stalo předobrazem Božího království, kde vládne jeho Syn. Ježíšem Kristem také mnozí pohrdnou a odmítnou ho, ale on přesto vládne – ať se za něj stydíme, nebo se k němu statečně hlásíme a o příchod jeho království prosíme. Amen

MODLITBA

Pane, dej, ať nepohrdáme tvým královstvím, ale hrdě se k němu hlásíme a poslušně se mu dáváme do služby. Amen

PÍSEŇ č. 483 To jedno mějme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty vedeš svou církev k jednotě a svůj lid k pokoji. Dej, abychom společně o tobě svědčili světu, ve vzájemném uznání a lásce, ochotě k rozhovoru a ke spolupráci. Prosíme za všechny křesťany v naší zemi, abychom nepropadli strachu z budoucnosti, nepodléhali únavě a malomyslnosti, abychom se nebáli k tobě přiznávat a k tobě zvát. Prosíme za děti, které toužíme vychovávat k víře. Buď s kazateli, učiteli, seniory i presbytery. Se všemi, kdo ti slouží, tak jak jsi je k tomu povolal. Prosíme tě za svůj sbor. Za ty, kteří zestárli a ubývají jim síly, za ty kteří nepřestávají toužit po tvém slovu a věrně přicházejí do shromáždění, i za ty, kteří se ti vzdálili. Prosíme za ty, kdo nemohou přicházet pro nemoc či starost o své blízké, kteří je potřebují. Prosíme i za všechny, kteří obětavě přispívají na sbor i lidem všelijak potřebným. Nepřestávej si povolávat další služebníky, aby zvěst evangelia neumlkla, ale šířila se. Společně tě prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ježíš k sobě zavolal zástup s učedníky a řekl jim: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej. Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život? Zač by člověk mohl získat zpět svůj život? Kdo se stydí za mne a za má slova v tomto zpronevěřilém a hříšném pokolení, za toho se bude

stydět i Syn člověka, až přijde v slávě svého Otce se svatými anděly. (Mk 8, 34–38)

POŽEHNÁNÍ

*Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a dar Ducha
svatého se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 510 Ó Pane můj

DÍKČINĚNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

*Hlas toho, jenž praví: „Volej!“ I otázal se: „Co mám volat?“
„Všechno tvorstvo je tráva a všechna jeho spolehlivost jak polní
kvítí. Tráva usychá, květ vadne, zavane-li na něj vítr
Hospodinův. Věru, lid je pouhá tráva. Tráva usychá, květ vadne,
ale slovo Boha našeho je stálé navěky.“ (Iz 40, 6–8)*

PÍSEŇ č. 615 Bůh první slovo má

MODLITBA

Bože, ty, který jsi tak často přehlížený a opomíjený, ty jsi původcem všeho života. Ty se zdáš často tak vzdálený, jakoby netečný. A přesto musíme vyznat – čím by bez tebe byl tento svět i celý náš život? Nehostinnou plání, prázdnu bublinou, směšným výkřikem do nicoty. Bez tvé lásky a milosti by každý náš den byl jako prelud a my bychom se ztráceli v marnosti a prázdnotě. Ty jsi nám, Bože, skrze svého Syna Ježíše ukázal, že ti na každém z nás záleží. Proto ti děkujeme, za tvou lásku, za všechnu tvou péči, za každý i jen drobný dar – za úsměv, za podanou ruku, za dobré slovo, za to, že máme každý den co jíst, za každé jednotlivé nadechnutí, za krůpěj rosy. Je toho hodně, za co ti můžeme děkovat a za co být vděční. Tak tě prosíme, uč nás vděčnosti. A když se nám jí nedostává, stůj při nás svou milostí. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, 12. kapitoly, od 13. do 20. verše:

Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí...”

PÍSEŇ č. 182 Pán Bůh je síla má

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, z 6. kapitoly, od verše 25. do 34.:

Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohleďte na nebeské ptactvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat? A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou – a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká polní travu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní? Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. Nedělejte si tedy starost o zítřek, zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení.

Pohleďte na ptáky v oblacích, pohleďte na polní kvítí! Kdo by nepohleděl. S úžasem, jak hejno rorýsů v divokém letu vítá nový den a nadšeným vřeštěním se s uplynulým dnem loučí. Jak ladně se labuť snáší na hladinu, jak tažní ptáci na sklonku léta neomylně, bez kompasu zamíří na svá zimní stanoviště. Kdo by nepohleděl na krásu lučních květů. Na tu pestrou směsici barev nejružnějších odstínů, na rej včel a čmeláků a dříve i motýlů nasávajících nektar do svých sosáků. Kdo by nepohleděl! Krása pohledět. Krása a zvláštní klid na člověka dýchne, když se v běhu zastaví. V běhu za svými povinnostmi, za vším, co si naplánoval, usmyslel, co se ukazuje jako nevyhnutelné. Stačí se jen zastavit a pohlédnout.

Při tom všem je ale možné také zahlédnout, jak se dravec střemhlav spouští za svou kořistí, jak si kočka pohrává s unavenou a zdecimovanou myší. Na včely, které s postupujícím létem ze svého

obydli nemilosrdně vypuzují trubce. A také na množství druhů květeny ustupující invazivním druhům, na květy vadnoucí pod náporom plísni, mšic, nebo prostě jen posečené pevnou rukou hospodáře. Nemusíme ani příliš pátrat, a jakýkoli náznak idylky přírodních zákonitostí se může rychle rozplynout. Někdy se až srdce zastaví, kolik krutosti, trápení, nespravedlnosti se i ve světě flóry a fauny za závojem krásy skrývá.

A přesto Ježíš říká: Pohled'te na ptáky v oblacích, pohled'te na polní kvítí! K čemu nás tedy odkazuje? Abychom z nevyčerpatelných zdrojů načerpali energii? Abychom se nejen pohledem, nejen rukou, ale celým srdcem dotkli zázraku života a srovnali tep náš s tepem života všech ostatních bytostí? Ježíš náš pohled směřuje ještě o kus dál. Pohled'te, ptactvo neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. A pak nás odkazuje ještě dál – abychom zahlédli to, co je prostému oku neviditelné. Pohled'te okem víry, a za tím vším rozpoznáte dílo Boha Stvořitele. Mocnou ruku toho, který od samého počátku moudře spravuje své dílo. Navzdory všemu, co žádá naši pozornost. Co nás znepokojuje. Co se do našeho života tlačí jako nepříjemná a drásavá obtíž. Co se jeví jako otevřená rána na dobrém Božím díle. Pohlédněte okem víry, a spatříte laskavou a vytrvalou péči toho, který i nás do tohoto světa postavil a pověřil nás správou nad vším tím životem kolem. I když se nám nedaří, i když se zdá, že to všechno jde tak nějak od desíti k pěti, i když celé tvorstvo nakonec podléhá zániku, on zůstává věrný. Jak vyznává Izajáš: „Tráva usychá, květ vadne, ale slovo Boha našeho je stále navěky.“

Protože jeho slovo zůstává, protože on je věrný, není důvod se obávat, že nás nechá na pospas jenom tomu, čeho svou pílí a dovedností dosáhneme. Jestli se on věrně stará i o tu nejnepatrnější část svého stvoření, proč by měl vypustit ze své péče nás? Proč by neměl vzít vážně naši každodenní prosbu: Chléb náš vezdejší dej nám dnes? Tedy ne že bychom si snad neměli dělat žádné starosti, že bychom nemuseli vůbec o nic pečovat. Že bychom mohli přehlížet přemíru trápení, které je všude kolem nás vrchovatě. Ale všeho s mírou. S mírou jednoho jediného všedního dne. Ježíš nijak nepopírá, že „každý den má dosti na svém trápení“. Ale cokoli dalšího k tomu přidáme, ničemu a nikomu to neprospěje. Musíme-li právě dnes nějaké těžkosti překonávat, a když to vypadá, že ani zítra, ani za týden, ani za měsíc ony nezmizí, stejně je od

sebe nijak neoddálíme. Jak to v jednom svém z posledních rozhovorů docela lapidárně vyjádřila Věra Čáslavská – když na otázku, jestli si při své nemoci dělá starost o budoucnost, odpověděla: A co bych tím změnila?

Žádná starost nad tu dnešní, dokonce i kdyby šlo o starost o základní životní potřeby, náš život ani o píd' neprodlouží (v. 27). Až s jakýmsi sarkasmem to Ježíš ilustruje podobenstvím o boháči a stodolách. Hojně se mu tehdy urodilo. Jemu se ale urodila i obava, jak si zažít bezstarostnou budoucnost. Té se ale už nedožil. Ani druhého rána se nedožil. Ona nadměrná starost o vezdejší potřeby totiž člověka může ještě přidusit. Jak to Ježíš naznačí v jiném podobenství – o rozsévači: Říká, že zrna padlé do trní je jako člověk, který se příliš stará o statky vezdejší (L 8,14; Mk 4,19)... A to Ježíš ještě nic nevěděl o společnosti, která na přemíře starostí postaví celou svou existenci. Čím dnes měříme úroveň společnosti. Poctivostí? Mírou vzdělání a moudrostí? Solidaritou se slabými a bezmocnými? Mnohem víc stoupající produkcí, stoupající spotřebou. Pohleďte... Nemějte starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete... Nedělejte si starost... Ale právě na tom stojí úspěch a prosperita současného světa. Že si děláme starosti. Abych měl zítra víc, abych se měl zítra lépe, abych byl zdravější, krásnější, mladší, lépe oblečený, abych měl modernější iPhone, kartáček na zuby, automatickou pračku, nebo rovnou auto. Co jiného nám reklama nabízí (nebo i vnucuje) než nespokojenost s tím, co dnes mám. Nestačí, že mám co jíst, že mám co na sebe, že mám střechu nad hlavou, práci, rodinu... A komu by to snad stačilo, je tak trochu za podivína.

Pak je ovšem těžké se učit i prosté vděčnosti. Za to, co mám. Protože to, co mám dnes, nestačí. Přitom právě vděčnost otevírá oči pro množství dalších darů, které od Pána Boha dostáváme. Tak tedy nemějte starost... Ale ne proto, že bychom se měli pokoušet o bezstarostný život. Ale protože kvalita života se neodvívá od toho, co mám, čeho jsem dosáhl, co jím, co si oblékám. A tak Ježíš dodává: Hleďte nejprve království Boží, a to ostatní vám bude přidáno. To ostatní je důsledek, ne východisko nebo základ, jak se nám v dobách dřívějších někteří snažili namluvit. Hleďte nejprve to, co dává životu hodnotu, hloubku,

trvanlivost. Hledejte to, o co nemůžete přijít ani v nedostatku, ani v nemoci, ani v protivenství, dokonce ani ne ve smrti. Když naleznete, co je podstatou Božího království, budete žít.

Jak to jinými slovy píše Forest Carter ve Škole Malého stromu: „*Duchovní mysl se může scvrknout jako hrášek nebo i docela zaniknout, když tělesná mysl začne vládnout všemu. Tak se z tebe stane mrtvý člověk. Babička řekla, že mrtví lidé se dají docela snadno poznat. Když se mrtví lidé podívají na ženu, nevidí nic než špínu, když se podívají na druhého, nevidí nic než zlo, když se podívají na strom, spatří jen prkna a peníze; nikdy krásu. Babička řekla, že světem se toulá mnoho mrtvých lidí.*”

Hledejte život v jeho kráse, hloubce a bohatství. Pak se i z toho ostatního, z každé drobnosti a samozřejmosti budete víc radovat, víc si toho všeho, co máte, budete vážit. A navíc – budete vděční. Amen

MODLITBA

Prosíme tě, Pane, uč nás vděčnosti. Ať každý den vstáváme s radostí nad zázrakem života. Ať je nám každý den připomenutím tvé vytrvalé péče. Amen

PÍSEŇ č. 177 Nuž Bohu děkujeme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme tě, uč nás radosti z každé drobnosti, která je svědectvím o tvé lásce. Dávej nám sílu, abychom se nesmířili s ničím, co ničí tvé dílo, co je znevážením všeho dobrého, co ty činíš a co nám dáváš. A dávej nám i dost moudrosti a vytrvalosti, abychom nerezignovali a nebyli otráveni, když si nevíme rady a je toho na nás až příliš. A tak tě prosíme za všechny, na které je toho příliš. Za ty, kteří jsou smutní, unavení, nevědí si rady se sebou a ani tobě příliš nerozumí. Buď naším ochráncem, průvodcem, naší silou, naším životem, skrze svého Syna, Ježíše Krista. Společně k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. (F 4, 4–7)

POŽEHNÁNÍ

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

DOBŘÍ PASTÝŘ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.
Amen

Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod. Naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. (Ž 23, 1–3)

PÍSEŇ č. 23 Hospodin ráčí sám pastýř můj býti

MODLITBA

Bože, náš laskavý Otče! Děkujeme ti za toto ráno. Děkujeme ti, že je ránem nedělním, ránem odpočínání, kdy se smíme ohlédnout a chválit tě za tvou péči o nás i o svět.

Děkujeme ti ale také za to, že před tebe smíme složit vše, co nás v uplynulém týdnu naplnilo smutkem, strachem a bolestí. Ty s nás snímáš všechna břemena a osvobozuješ nás k radosti, pokoji a naději.

Přicházíme sem s hlavou plnou myšlenek na to, co jsme udělali nebo neudělali, co jsme měli nebo neměli udělat, na to, co nás čeká. Vyznáváme, že často myslíme víc na sebe, než na tebe a na druhé. Nedaří se nám najít si čas pro modlitbu, ani pro naslouchání tomu, kdo potřebuje naši pozornost. Prosíme, odpusť nám to.

Prosíme, odpusť nám všechny ty kroky, které nás v minulých dnech vzdalovaly od tebe i od bližních. Věříme, že tvá láska je natolik silná, že dokáže překonat každou vzdálenost, zahojit každé zranění, přikrýt každé provinění.

Prosíme tě, buď tu dnes ve svém Duchu s námi, dej nám zakusit svou blízkost, mocí své lásky nás proměňuj.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Ezechiele, vybrané verše z 34. kapitoly (v. 11–16. 23–25. 31):

Toto praví Panovník Hospodin: „Hle, já sám vyhledám své ovce a budu o ně pečovat...

Ustanovím nad nimi jednoho pastýře...

Budete mými ovce, ovce, které já pasu...

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliu podle Jana, v 10. kapitole, od 11. do 16. verše:

Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Ten, kdo není pastýř, kdo pracuje jen za mzdu a ovce nejsou jeho vlastní, opouští je a utíká, když vidí, že se blíží vlk. A vlk ovce trhá a rozhání. Tomu, kdo je najat za mzdu, na nich nezáleží. Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. A svůj život dávám za ovce. Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř.

Milé sestry, milí bratři, nepřijde vám to trochu ohrané? *Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce.* Copak jsme to už neslyšeli tolikrát? Že Ježíš je náš dobrý pastýř, to se učí už děti v nedělní škole. Zpívá se o tom ve mnoha písních, zobrazuje to spousta maleb, soch, vitrážových oken. Že Ježíš za nás zemřel, to slyšíme každé Velikonoce nejméně dvakrát. Jenže není právě v tom to nejdůležitější, co z Bible slyšíme? Je jistě správné a potřebné, když si uvědomíme, čeho všeho se evangelium týká, jak zasahuje do všech oblastí našeho života i dění ve světě, co vše by jím mělo být proměněno. Ale právě proto je potřeba stále znovu se vracet k základu, na němž je naše víra i všechna další – z víry vyplývající – aktivita založena.

Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. Když se nad tím zamyslíme, copak to je něco samozřejmého? Dobrý pastýř o své ovce pečuje, aby měly co jíst, aby nebyly nemocné, aby se pokud možno neztratily. To jistě. Ale že by pro ně měl zemřít? Každý rozumný člověk uzná, že za to žádné stádo nestojí. Rozumný člověk by raději zachránil holý život, našetřil na nové ovce a začal znovu. U proroka Ezechiele jsme četli, pravda, o opravdu nadstandardní péči Hospodina o jeho ovečky. Ale ani slovo o tom, že by za ně jejich zaslíbený pastýř měl položit život. Když to Ježíš takto o sobě prohlásil, muselo to jeho posluchače, znalé i neznalé Písma, zarazit. Zarazí to i nás?

Naproti tomu líčení pastýřova protikladu, toho námezdního „hlídače“, kterému jsou jeho svěřenci zcela lhostejní, zapadá do naší zkušenosti snadno. Ten, komu jde jen o vydělané peníze, nedělá svou práci dobře. V tomto případě si ani nezaslouží označení pastýř. Nejde mu o ovce, ale o vlastní prospěch z nich. A když se přiblíží nebezpečí, myslí jenom na sebe, uteče a nechá ovečky jejich smutnému osudu. Je jasné, že dobrý pastýř bude jeho pravým opakem. Jenže, nepředstavovali bychom si takového pastýře trochu jinak? Spíš třeba jako Davida? Jako hrdinu, který se vlkovi či jiné dravé zvěři postaví, zažene ji nebo zabije, a tak své stádo ochrání? Ježíš ale volí jinou cestu. Ježíš sám umírá. A umírá zcela nehrdinsky, potupně. I tím dělá něco nečekaného, zarážejícího tenkrát stejně jako dnes.

Já jsem dobrý pastýř; znám své ovce a ony znají mne, tak jako mě zná Otec a já znám Otce. Vztah mezi dobrým pastýřem a jeho ovce je ovšem pravým opakem lhostejnosti. Dobrý pastýř zná každou svou ovci jménem, *volá je jménem*, mohli bychom číst o pár veršů dříve. Stejně jako Hospodin volá člověka už od prvních dnů v ráji. Tak mu dává jasně najevo, že pro něj není jen bezejmenným kusem ze stáda. Není takové vytržení z anonymity tématem jako stvořeným pro naši dobu? Člověka schovávajícího se za vtipné přezdívky a pečlivě propracované profily, topícího se ve virtuálních vztazích a životech, volá Ježíš jeho jménem a staví ho tak do vztahu zcela jiného řádu. Vztahu, na který se dá spolehnout. Volá ho k lásce. Takové lásce, jakou miluje Bůh, jakou miluje Otec Syna a Syn Otce. A takovou láskou, ač se tomu nechce věřit, miluje také pastýř své ovce. A proto za ně pokládá svůj život.

Vždyť nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí svůj život za přátele, říká Ježíš svým učedníkům.

Ovšem nejen že pastýř zná své ovce, ale i ony znají jeho. Slyší jeho hlas a jdou za ním. Tak jako tito učedníci, kteří na Ježíšovo zavolání všeho nechali a přidali se k němu. Ovšem, chtělo by se říct, tenkrát ho přece vůbec neznali! Poznat Ježíše ovšem neznamená vědět o něm první poslední. Poznat Ježíše znamená nechat se zavolat jeho hlasem, jít za ním a vložit v něj svou důvěru. Odpovědí na Ježíšovu lásku je víra. Že se nám to moc nedaří, to vidíme opět na učednících velmi zřetelně. Když přijde do tuhého, dopadne to podle slov proroka Zachariáše: *Budu bít pastýře a ovce se rozprchnou.* Ježíš ovšem zná své učedníky. Sám jim to předpovídá, že od něj odpadnou. A přesto se podle evangelisty Jana při svém zatčení nejvíce stará o to, aby se nic nestalo jeho svěřencům. Jako vzorný pastýř.

Ježíš nás zná, a přesto za nás pokládá život. A právě *proto* za nás pokládá život. Ví dobře, že bez něj jsme jako ovce bez pastýře. Zmatení, neschopní vzdorovat zlu, bez šance na přežití. Jestliže jsme se už na začátku této Ježíšovy řeči měli zarazit, teď bychom měli žasnout. Žasnout nad velikostí Boží lásky.

Vždyť, podívejme se na prvního z učedníků, Petra. Třikrát svého pastýře zapřel. A přesto mu dává vzkříšený Ježíš novou šanci. Nenechá ho vypadnout ze své lásky. Třikrát ho oslovuje jménem a ptá se: *Šimone, synu Janův, miluješ mne? Máš mne rád?* A když Petr svou lásku třikrát vyzná, neuloží mu Ježíš nic menšího než: *Pas mé beránky! Bud' pastýřem mých ovcí!* Právě v Petra, který tak selhal, vkládá teď takovou důvěru. Protože ví, že nikdo se o jeho ovečky nebude starat tak dobře jako ten, kdo sám tak silně zakusil lásku a odpuštění dobrého pastýře. A kdo zároveň tak bolestně poznal svou vlastní nespolehlivost a slabost. Proto můžeme sebrat odvalu a pokračovat v Petrově úkolu. Pán Ježíš počítá s naším klopýtáním, selháním, zradou..., a právě takové si nás v síle své lásky staví do služby. To je velké povzbuzení.

Ale povzbuzuje nás i závěr dnešního textu: *Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř.* Uslyší můj hlas. Je to stále a vždycky Ježíš sám, kdo oslovuje a přivádí ke svému stádu. To nejsme my a naše více či méně strhující svědectví. Na nás však je, aby lidé měli vůbec možnost

Ježíšův hlas zaslechnout. A to i lidé za hranicemi našeho pohodlného ovčince, ať je jím pro nás náš sbor, nebo naše církev, nebo celé křesťanstvo. Ale právě proto jim vlastně nemůžeme předávat nic jiného než velikonoční zvěst o dobrém pastýři. A nemůžeme Bibli s jejími starými obrazy hodit za hlavu a zkoušet nějaké nové, modernější způsoby, jak lidi oslovit. Jistě si rádi poslechnou dobrou radu do života nebo trefnou analýzu dnešní společnosti. Ale jestliže věříme, že v našich slovech mohou zaslechnout Ježíšův hlas, láskyplný hlas vzkříšeného Krista, jak bychom mohli mluvit o něčem jiném? A jak by nám to mohlo připadat ohrané či vzdálené? Vždyť třeba v tom našem dnešním textu zní ten hlas tak jasně: *Já jsem dobrý pastýř. A svůj život dávám za ovce.*

A jestli to jeden nevnímá, protože už to slyšel tolikrát, a druhý to nechce slyšet, protože má pocit, že se ho to vůbec netýká, nemusí nás to tolik trápit. Jen dál dětem i dospělým vyprávějme o dobrém pastýři. Vždyť stačí jen spolehnout se na jeho slova: *uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř.* Amen

MODLITBA

Náš Pane, probouzej v nás chuť, odvahu a vytrvalost k svědectví o tvé smrti a o tvém vzkříšení. O tvé nikdy nekončící péči. O tvé lásce, kterou miluješ každého z nás i celý svět. Amen

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste, náš dobrý pastýři! Prosíme tě za všechny tvé ovečky. Prosíme za ty nemocné. Za ty osamělé, za ty opuštěné. Za ty černé, které nikdy nikam nezapadnou. Za ty, které zabloudily, ač byly dříve ve tvém stádu. Věříme, že ty jsi na žádnou z nich nezanevřel. Prosíme za ty, které si myslí, že žádného pastýře nepotřebují. Za ovce, které jsou oblouzněné a zneužívané falešnými pastýři. Buď s těmi, kteří se těmito ne-pastýři snaží postavit.

Prosíme za všechna místa, kde se to jen hemží vlky, lvy a medvědy. My sami jsme je probudili a teď si s nimi nevíme rady. Víme však, že ty jsi silnější. Prosíme za všechny ty houfy oveček na útěku.

Pane, prosíme také za ovčinec tvé církve. Ať jsou jeho dveře vždy otevřené. Ať v pevné naději ve tvá slova usilujeme o překonání bolestného rozdělení křesťanů, odpuštění všech starých křivd i nových sporů.

Do tvé pastýřské péče vkládáme také život našeho sboru. Zbavuj nás obav z budoucnosti, posiluj v společných úkolech, povzbuzuj k vzájemné službě.

V pevné důvěře, že nás slyšíš, předkládáme ti nyní také své tiché prosby... Ve tvém jménu voláme společně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! (Žd 13,20n)

POŽEHNÁNÍ

A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 482 Jak rozkošné a milé

PROPUŠTĚNÍ DO SVOBODY

VSTUPNÍ SLOVA

Bože, předej své soudy králi a svou spravedlnost královskému synu, aby obhajoval tvůj lid spravedlivě a tvé ponížené podle práva. (Ž 72, 1–2) *Amen*

PÍSEŇ č. 167, v. 1–3 a 6 Chci Pána slaviti

MODLITBA

Svatý Bože, všechna očekávání proroků i věrných v Izraeli se naplnila ve tvém Synu Ježíši. Nemusíme již marnit čas hledáním a čekáním jiného. Náš Pán a tvůj Mesiáš je tu s námi. Děkujeme za víru a poznání, že žádné naše starosti, bolesti ani strachy mu nejsou cizí. I dnes se z toho radujeme velikou radostí a obracíme se k tobě s dychtivým očekáváním na tvé Slovo. Dej, abychom pod jeho mocí ochotně vyznali své viny a přijali tvé odpuštění. Pohlížej na nás milostivě pro oběť svého Syna na kříži. A dej nám již dnes okusit něco z radosti a slávy jeho vzkříšení a kralování. Ve svém Duchu svatém nás obrať ve víře k sobě. *Amen*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je ze starozákonní knihy Proroctví Izajáše, 60. kapitoly, od 1. do 6. verše:

Povstaň, rozjasni se, protože ti vzešlo světlo, vzešla nad tebou Hospodinova sláva...

PÍSEŇ č. 675 Přijď již, přijď, Duchu Stvořiteli

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Lukáše, 4. kapitoly, od 14. do 21. verše:

Ježíš se vrátil v moci Ducha do Galileje a pověst o něm se rozšířila po celém okolí. Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagógy a povstal, aby četl z Písma. Podali mu knihu proroka Izajáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno: „Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. Promluvil k nim: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“

Milí bratři a sestry, přečtený oddíl nás zavádí do bohoslužebného shromáždění, kde velmi napjatě čekali na Ježíšovo kázání. „Oči všech v synagóze byly na něj upřeny.“ Viseli mu na rtech. Ježíš před časem z Nazareta odešel jako obyčejný syn Josefův, ale když se teď vrací, předchází ho pověst podivuhodného kazatele. Co nám poví? – Dosud si Ježíš počínal docela obyčejně. Jako každý zbožný žid přišel v sobotu do synagógy. Normálně se při bohoslužbě přihlásil o čtení z Písma (zřejmě až o to druhé, nikoli hlavní). Zatím nic zvláštního. Žádné zvláštní shromáždění na náměstí, které by po návratu do svého města sám uspořádal. A také žádné kázání jen tak, bez biblického základu, třeba na téma „návrat domů“. Otevřel podanou knihu proroka Izajáše, přečetl oddíl, knihu zavřel a posadil se – po zvyku rabinů, od kterých se čekal výklad. Všichni jsou zvědaví, jak ten oddíl vyloží.

Ježíš však prorocká slova nevykládá obvyklým způsobem: jak to ten Izajáš myslel a co tím chtěl říci. Ježíšova řeč, na kterou všichni tak napjatě čekali, je zvláštní. On vlastně ta Izajášova slova jen přečte, zopakuje – a pak řekne, že ona už platí. „Dnes se toto Písmo splnilo ve vašich uších.“ Bere do svých úst prorokova slova, přivlastňuje si je a plnomocně vyhláší. „Duch Hospodinův jest nade mnou...“ On sám je výkladem tohoto proroctví. To je to nové v Ježíšově kázání. Nikoli nový, strhující a pozoruhodný výklad. Ale právoplatné a plnomocné vyhlášení toho, co prorok zaslíboval. V něm se ta slova už naplňují. V tom se projevuje moc Ducha, který jej přivedl zpátky do rodného

kraje, který jej předtím vyvedl na poušť, aby tam byl pokoušen satanem, a který na něm při křtu od Jana spochýnil jako na Božím Synu.

Všimněme si několika věcí. Nejdřív, že Ježíš samozřejmě přijímá ten (po našem řečeno) starozákonní text, nepokládá jej za překonaný a neaktuální, ale právě to dávné proroctví mu slouží jako živé Boží slovo určené naslouchajícímu shromáždění. Dále, že Ježíš tento text nepřebírá doslovně, otrocky, nýbrž svobodně k němu něco přidá a svobodně jej také přeruší tam, kde sám uzná za vhodné. Zde už uplatňuje moc, kterou má z Ducha. On sám rozhodne, kde knihu otevřít, a také, kde ji zavřít. „Zavřel knihu...“, i to je svrchované gesto. Když Izajáše otevřeme na tom místě, zjistíme, že Ježíš nejprve prorokova slova přerušil v půli věty a pak k nim ještě něco jiného přidal. U Izajáše to „abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy“ pokračuje tím, že to bude i „den pomsty našeho Boha“! Ale to už Ježíš nečetl. Tohle hrozné slovo o pomstě vypustil a místo toho k tomu přidal jiný Izajášův výrok, takže slovo o propuštění na svobodu tam zazní dvakrát: „propuštění zajatců“ a „propuštění zdeptaných“. Dar svobody namísto Boží pomsty. Kdo tohle může vyhlásit? Kdo se toho smí odvážit? Jen ten, kdo chodí v moci Ducha Božího. A tomuto Ježíši chodícímu v moci Ducha Božího skutečně nejvíc záleží na vyhlášení svobody, na osvobození lidí. To je ta radost pro chudé, svoboda pro zajatce, pro zdeptané. K tomu Ježíš použije Boží moc v celém svém dalším působení.

Vyhlašuje „léto milosti Hospodinovy“. Prorok a s ním i Ježíš se tu odvolávají na prastaré ustanovení Hospodinova zákona. Šlo o podivuhodný „řád svobody“. Každý 50. rok měl být vyhlašován jako „rok milosti“. Jeho smyslem bylo, aby se každý vrátil ke svému vlastnictví a všichni se vrátili ke svému rodu. Bylo to ustanovení, které každému – jednou za 50 let – dalo možnost začít znovu. To, co třeba člověk svou nešikovností nebo i vychytralostí druhých prohospodařil, o co z původního majetku svého rodu přišel, to se mu mělo vrátit. Někdy šlo i o návrat z otroctví. To když v nouzi člověk musel prodat nejen svůj majetek, ale i sám sebe a svou rodinu. Podle tohoto ustanovení tento stav neměl zůstat natrvalo, ale jen do milostivého roku. Můžeš začít znovu: to je zvěst milostivého léta – a taková je i zvěst Ježíšova. Toto nyní slovy proroka vyhlašuje v Nazaretě – ve své domovině, v prostředí izraelského lidu, jemuž tento řád platil prvotně. Ježíš tím dává najevo, o koho mu

v první řadě jde: právě o takové zajatce, o takové zdeptané a slepé. O nový začátek pro ty, kdo zkrachovali. O návrat k tomu, co člověk ztratil, ať už vlastní vinou, nebo vinou druhých.

V Izraeli toto ustanovení Božího zákona zřejmě nikdy nebylo dodržováno. Lid je nedovedl uvést v platnost. Je pravděpodobné, že se mu to nikdy nepovedlo – nebo nepovedlo zcela. Teď se však tohoto ustanovení ujímá sám Hospodin, on sám nám Ježíšovými ústy vyhláší léto milostivé. Vrací nám, co jsme promarnili, dává šanci, kterou jsme ztratili. Tedy nový počátek! A není to přání, ani prognóza, ale vyhlášení. Pamatujme: tohle je na Ježíšově evangeliu hlavní. Ježíšovo evangelium, to není jen výklad o svobodě a o radosti, o tom, kde můžeme svobodu nalézt a v čem spočívá. Není to žádná analýza naší situace či čehokoli jiného. Ani to není apel, nebo pokus o přesvědčování. Evangelium, s nímž k nám Ježíš přichází, to je prostě vyhlášení! Vyhlášení něčeho, co od nynějška platí. Z Boží strany se vyhláší: „zajatcům propuštění, slepým navrácení zraku, zdeptaným propuštění na svobodu“. Kvůli tomu Ježíš přišel: toto nám povědět, toto vyhlásit. Toto je náš čas. Čas, o němž platí, že Bůh s námi v Ježíši začíná znovu. Nenechává náš život plynout stále dál, aby byl čím dál víc závislý na tom, co se stalo, co jsme sami pokazili, či co nám pokazili ti druhí. Ježíš nad námi vyhláší svou milost, osvobození, nový počátek.

Koho vyhlášení milosti potěší? Kdo se z takového Ježíšova kázání o vyhlášení milosti může radovat? Už za Izajáše to slovo bylo určeno pro každého, nejen pro mimořádně postižené jedince. Každý je potřebuje. I my dnes. My sice už máme oficiálně třicet roků svobodu – ale jak ta svoboda vypadá? Nemá nic společného s odpuštěním dluhů, s osvobozením k lásce, s radostí a pokojem. Že si za to můžeme sami? Ano, i Izraelci si za to mohli sami, že dobré Boží nařízení roku milosti nevzali vážně alespoň jednou za 50 let a nepoužívali je. Musel přijít Ježíš, aby se naplnilo.

Ježíš řekl, že se ta prorokova slova naplnila, tak jak je slyšeli. „Dnes se naplnilo to písmo v uších vašich.“ (Tak je to doslova v Kralickém překladu.) „Slyšeli jste to ode mne, tak to platí.“ My bychom možná raději, kdyby to neslyšely jen naše uši, ale aby se to naplnilo i před našima očima. Abychom to už mohli vidět, že to tak je. Nějak si to ohmatat. Hned to prožít. Vždyť je tolik zajatých

a zdeptaných, kteří nenalézají svobodu, a slepých, jimž se nevrací zrak. To jistě ano. Ale přece něco se změnilo: My už víme, jak reálné je naše očekávání těchto věcí! Vyhlášeno už to bylo. Ježíš v moci Ducha Božího už přišel a svým životem i smrtí zaručil, že to platí. Dokázal, že žít ve vzájemném odpuštění a osvobození je možné. V něm tu mezi námi září život beze strachu před Božím spravedlivým trestem. A navíc tuto svobodu a milost nevyhlásil jen ve své domovině, jen pravověrným židům, ale nesl tu zvěst dál – i mezi pohany. Jak jsme četli, k jeho světlu přijdou pronárody; mudrcové od východu jsou toho znamením hned na začátku, po jeho narození. Je to stále stejné evangelium – radostná zvěst, kterou měl na mysli Izajáš dávno dřív. Všechno záleží na tom, jak s tím budeme počítat. Jak s tím dovedeme mezi sebou žít. Zda to necháme platit. Tam, kde to zkusíme, kde si to do svých uší necháme Ježíšem povědět, tam se nám také navrátí zdravý zrak, který vidí věci nové, zaslíbené. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty nám svým vyhlášeným evangeliem otvíráš možnost vystoupit ze všech našich skrýší. Vyznáváme, že ukrýváme své viny a z vlastního rozhodnutí jsme pak v jejich zajetí. Ty sám nejlépe víš, co nás poutá, tíží, deptá a oslepuje. Vyznáváme, že tvé odpuštění potřebujeme. Ve tvou milost doufáme pro celý svůj život i pro životy všech lidí. Děkujeme ti, že tvoje milost platí nad našimi hříchy, tvoje osvobození pro všechny hříšníky. Amen

PÍSEŇ č. 693 Ježíš hříšné přijímá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane církve, Ježíši Kriste, prosíme tě, uč nás, abychom svobodu od tebe darovanou dovedli před Bohem i před lidmi užívat. Dál se už nestrachovali a neděsili. A také, abychom svobodu přáli svým bližním, nevyhrožovali nikomu, ani nevyčítali. *Prosíme tě: Vyslyš nás!*

Přimlouváme se za lidi, kteří žijí v nesvobodných poměrech – ať už v rodinách, nebo ve společnosti, kde slabší jsou zneužíváni a zotročováni. *Prosíme tě: Vyslyš nás!*

Prosíme za chudé země, které jsou využívány těmi silnými a bohatými; za země, které si po dlouhých letech nesvobody již neumějí samy vládnout, a tak se jejich obyvatelstvo zmítá v bojích a skupinové nenávisti. Prosíme zvláště za děti, ženy a starce, kteří jsou bezbranní. *Prosíme tě: Vyslyš nás!*

Prosíme tě, veď nás svým Duchem svatým, abychom následovali tebe, milovali se navzájem a ve společnosti žili pravdivě a ochotně sloužili tak, jak tys to dělal. *Prosíme tě: Vyslyš nás!*

Prosíme o mír a spravedlnost v naší zemi. Přimlouváme se za naše státníky a politiky v obecních zastupitelstvech. Dej, ať prostředky, které se shromažďují, jsou správně a milosrdně rozdělovány. *Prosíme tě: Vyslyš nás!*

Ve tvém jménu ještě takto společně voláme k Otci tvému i Otci našemu: Otče náš, který jsi v nebesích... Amen

POSLÁNÍ

Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapustíte kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky. (Ko 2, 6–7)

POŽEHNÁNÍ

Bůh nám žehná, Bůh náš. Bůh nám dává svoje požehnání. Nechť se ho bojí všechny dálavy země. Amen

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

PRAVÁ BOHOSLUŽBA

VSTUPNÍ SLOVA

*Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu.
Zkroušený duch, to je oběť Hospodinu. Srdcem zkroušeným
a zdeptaným, ty, Bože, nepohrdáš. (Ž 51, 17. 19) Amen*

PÍSEŇ č. 435 Přišli jsme, ó Ježíši

MODLITBA

Hospodine, ty jsi od počátku prokazoval svému lidu milosrdenství. Odpouštěl jsi jim a zachraňoval je. Vedl jsi je po dobré a spolehlivé cestě. Ve svém Synu, Ježíši Kristu, jsi své milosrdenství potvrdil a zjevil všem. A také my jsme tu dnes kvůli tvému milosrdenství. Abychom si ho dali připomenout. Abys nám ho ty sám nově a čerstvě postavil před oči. Abys nám je nově a čerstvě dal okusit. Abys nám znovu ukázal a potvrdil, jak dobré je patřit tobě, který činíš milosrdenství tisícům pokolení těch, kdo tě milují. Prosíme tě, nehleď na naše mnohá selhání. Skryj naše viny ve svém odpuštění. A naši nesoustředěnost přemož svým Duchem svatým tak, abychom vnímali jen tebe. Buď přítomen své církvi, kdekoli se dnes k tobě shromáždí.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte ze starozákonní knihy Proroctví Ozeáše, z 6. kapitoly, od 1. do 6. verše:

*Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí,
zranil nás a také ováže...*

PÍSEŇ č. 51 Ó Bože, hojný v milosrdenství (v. 1, 5 a 6)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Epištoly apoštola Pavla Římanům, z kapitoly 12., od 1. do 5. verše:

Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. Každému z vás říkám na základě milosti, která mi byla dána: Nesmýšlejte výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh. Jako je v jednom těle mnoho údů a nemají všechny stejný úkol, tak i my, ač je nás mnoho, jsme jedno tělo v Kristu a jeden druhému sloužíme jako jednotlivé údy.

Milí bratři a sestry, asi nás nepřekvapí, že není jen bohoslužba nedělní, ale že je i bohoslužba všedního dne. Křesťanství zdaleka není kult, který by patřil jen do chrámu a naší morálky, mravů a rozhodování v životě se už netýkal. Víme to, ale přešlo nám to do krve? Žijeme podle toho? K takovéto bohoslužbě apoštol Pavel vybízí i napomíná, a dokonce ji nazývá bohoslužbou „pravou“. Překladaelé užívají i slova duchovní nebo rozumná. „Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba.“

Pokusíme se porozumět, co tím míní. Přinášet sebe jako Bohu milou oběť, obětovat sebe sama, to není jen myšlenka nebo náboženský pocit, tady jde o zapojení celého člověka, se vším, co k nám patří. Vyplývá to z toho, když Pavel říká: „Vybízím vás, abyste jako živou oběť přinášeli svá těla...“ Mé tělo, to jsem celý já. Naše tělo, to je celá naše bytost ve vztahu ke světu. A tam, uprostřed světa, tedy viditelně, ověřitelně máme tuto pravou bohoslužbu konat. Jak jinak, než svým životem. Tím, jak žijeme, co a jak děláme, jak mluvíme. Ve spojitosti s bohoslužbou asi nejsme zvyklí takto uvažovat. Ale apoštol chce, abychom tomu takto porozuměli a přijali to za své. Proto nás k tomu

vybízí (doslova: napomíná), a přitom jako argument uvádí Boží milosrdenství.

Odkaz na Boží milosrdenství nelze vynechat. Takováto rozumná a Bohu milá bohoslužba potřebuje motivaci. Vždyť dávat denně sebe sama k dispozici Bohu i druhým lidem, to není jen tak, to musí mít opravdový důvod. A tím důvodem je právě Boží milosrdenství. Bůh projevil své milosrdenství, když poslal na svět svého Syna, aby on na sebe vzal právě to naše smrtelné tělo, tělo s náklonností k hříchu. V tomto těle jeho Syn přijal trest smrti, který by měl postihnout nás. To znamenalo, že se Bůh slitoval a odpustil nám všechno, co to naše hříchem umazané smrtelné tělo na sebe nabalilo. Tuto obrovskou a námi zcela nezaslouženou oběť pro nás Bůh ve svém Synu přinesl. To je to milosrdenství, kterého se apoštol dovolává, když říká „pro milosrdenství Boží dávejte sami sebe Bohu, a tak konejte tu pravou bohoslužbu“.

Konat bohoslužbu, dávat sebe sama Bohu, to znamená „nepřizpůsobovat se tomuto věku“. Nejednat podle jeho pravidel. Tento věk – tím je myšlen náš svět a naše doba. A nejen teď ve třetím tisíciletí v Evropě, kde se nacházíme právě my. Myslí se tím celý věk a celý svět v čase před příchodem věku Božího království, které přijde spolu s Kristem a jeho vládou. Ať už to byl středověk nebo je to novověk, celý tento věk má něco, čemu se nemáme přizpůsobovat. Má svá schémata, která jsou příznačná pro všechny časy a dodnes nevyšla z módy, totiž život a svět bez Krista. Svět, který nepočítá s Božím milosrdenstvím. Svět, který do lidských pravidel zapracoval věci jako „má dáti – dal“, „něco za něco“, „myslet hlavně na sebe sama“ a podobné zásady. Boží láska, která se vůči světu projevila v milosrdném odpuštění a obětování toho, co bylo Bohu nejdražší, do toho nezapadá; ta opravdu není z tohoto světa. Ta je nám lidem cizí. Víc přitahují zásady tohoto věku.

Proto je nutné dat si to apoštolským slovem vždy znovu připomenout, a nechat se i napomenout. Nepřijímejme schéma tohoto věku! Odvažme se být s ním nekonformní a každodenně se vydávejme do služby Bohu, a to nejen trochu, ale celým svým tělem. Od chvíle křtu se přece před námi otevírá výhled k novému věku. A spolu s tím i skutečnost, že naše JÁ skutečně není středem všeho. Křesťan obětující se Bohu žije pro druhé, vydává sebe druhým – nežije tedy svůj život jen

pro sebe, ale myslí i na to, co a jak se líbí Pánu Bohu a co je dobré pro všechny.

Jak toho dosáhnout? Ze sebe sama k tomu sílu nenabereme. Ani rodiče v křesťanských rodinách nás k tomuhle nemohli docela vychovat. Nasměrovat však ano. A právě to teď dělá apoštol. Orientuje nás správným směrem: „Proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“

Hledejme, co je Boží vůle. Nebuďme spokojeni sami se sebou, tak jak jsme. Před námi je přece nový věk, který je určován Božím milosrdenstvím. Kvůli poznání, co a jaká je ta pravá bohoslužba pro všechny naše dny, chodíme v neděli do kostela. Tady nás Pán Bůh učí rozpoznávat svoji vůli – neboť nám tu staví před oči své milosrdenství jako aktuální a platnou věc. Podle lásky Ježíše Krista, v následování jeho příkladu, poznáváme, co je to přinášet sám sebe Bohu jako každodenní obět’.

„Nesmýšlejte o sobě výš, než je komu určeno, ale smýšlejte o sobě střízlivě, podle toho, jakou míru víry udělil každému Bůh.“ To je první konkrétní napomenutí. Nesmýšlejte výš, nepřeceňujte se – smýšlejte o sobě střízlivě. Správné sebeocenění není snadné. Nacvičujeme si je už od mateřské školky. Jak se naučit znát svou cenu. Ne méně, ale také ne víc. Často podléháme namyšlenosti a domýšlivosti, ale přitom nás to trápí. Apoštol Pavel nás vyzývá ke střízlivosti. On o tom může mluvit a napomínat nás, protože sám okusil i tuto milost. Kdysi býval velmi sebevědomým a namyšleným člověkem. Pán jej však zastavil a dal mu poznat, že jedině milost Boží mu dodává váhu, čest, hodnotu. Proto vede ke střízlivosti i nás. Abychom si o sobě nemysleli kdovíco. Ale ne, aby nás ponížil a srazil do pocitů méněcennosti. Proto současně ukazuje, že každý člověk má svou cenu a křesťan má navíc vzácně přijatou milost Boží.

Ale jak je to s tou mírou víry? Máme různou míru víry? Vypadá to tak. Apoštol to ve sborech dobře viděl. Nelíšíme se jen ve schopnostech, majetku..., ale i ve víře, kterou nám Bůh sám vyměřil. Jsme různí, a jsme na tom odlišně i v tomto ohledu. Někomu svěřil velké poslání, jinému tolik neukládá. Někdo je ve svém křesťanství silnější, jiný tak daleko zatím nedospěl. Jak se s tím žije? Má snad touto nevyvážeností trpět i člověk v církvi? A právě tu je pomocí víra. Víra

v míře, která byla jednomu každému dána. Tak je dostatečnou pomocí, aby se člověk smířil s tím, jaký je. Aby to přijal a neužíral se tím, že není jako ten nebo ta. Anebo obráceně, aby se nepovyšoval nad toho nebo nad tamtu. Víra vede člověka ke střízlivosti, takže není nemístně namyšlený. Právě tak jako nebude sebe sama znevažovat, ale bude na sebe pohlížet pravdivě.

Tyto vzájemné vztahy vysvětluje apoštol obrazem, že „jsme jedno tělo v Kristu“. Víra odvádí od přílišné soustředěnosti na sebe sama. Víra nedovoluje, abychom se zamotali jen v příběhu vlastního života a vlastního „těla“. Obrací naši pozornost k jinému tělu, totiž – jak říká apoštol – k tělu jedinému: K tomu, že všichni „jsme jedno tělo v Kristu a jeden druhému sloužíme jako jednotlivé údy“. Každý křesťan je součástí tohoto jednoho těla. V něm je smysl toho, co děláme. Tím se opravdu velmi lišíme od tohoto věku. Protože člověk má sklon ve středu všeho dění vidět sebe sama. Někdy se říká, že se chová, jako by se kolem něho točil celý vesmír. Ale když pokorně přijmeme, že tomu tak není, pak se nám uleví. Kromě toho: i když se někomu nadprůměrně daří žít jen podle vlastní vůle, tak tvoří zase jen svůj vlastní titěrný příběh, který po čase zapadne a bude zapomenut. Na těle Kristově jsme však účastníky velkých, věčných Božích věcí, které nezapadnou, ani když my už tu nebudeme. A nebudou znehodnoceny, ani když my něco pokazíme, nebo když nám druzí život zkomplikují.

Tím je určen i náš vztah ke druhým, kteří jsou jiní než my. Ve víře na sebe navzájem hledíme jako na „jednotlivé údy“ jednoho těla v Kristu. A to je úplně jiné vidění. Tady není různost na obtíž, nýbrž je potřebná! Důležitost jednotlivých částí není v jejich velikosti či malosti, ale v jejich začlenění do těla. Ani ty největší a nejmohutnější údy by bez společného těla nebyly k ničemu, a právě tak i ty nejmenší a nejdrobnější vůbec nejsou zbytečné, nýbrž také velice potřebné.

My lidé neumíme vytvořit živý organismus. Tělo – ve vší jeho vyvážené funkčnosti – umí stvořit jen Bůh sám! Tak tvoří i tělo církve. V jednotlivých členech, kteří jsou často protichůdně založeni, tvoří Bůh jedno funkční tělo církve. A my nejsme jen jeho bezduché součástky, jsme propojeni jedním duchem, který oživuje. Touto životodárnou mocí, tím vzájemným „pojídlem“, je Pán Ježíš Kristus. Amen

MODLITBA

Pane církve, Ježíši Kriste, toužíme být zapojeni do tvého těla a být jeho platnými údy. Toužíme mít radost ze společného díla, které je určeno k věčné radosti a smyslu. Toužíme obětovat ti sebe sama a vytrvat v tom. O tvou pomoc při tom prosíme, pro Boží milosrdenství.

Amen

PÍSEŇ č. 168 Zpívejte, čest vzdejte (v. 1–3)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi přinesl nový věk Boží blízkosti a milosrdenství, Božího kralování uprostřed našeho věku starého. K tobě, ke tvé pomoci proto vyhlížíme a modlíme se jedni za druhé: Prosíme tě, dávej znamením svého nového věku zřetelně svítit tam, kde se tvá církev shromažďuje a hledá tvé milosrdenství. *Voláme k tobě: Pane, smiluj se!*

Prosíme tě, uživej služby těch, kdo ti patří, aby tak utrpení a tíseň našeho věku byly zmenšovány a lidé byli vysvobožováni. Aby tato znamení tvého milosrdenství svítily jako maják pro hledající. *Voláme k tobě: Pane, smiluj se!*

Prosíme tě za ty, kdo o tobě vědí, ale další krok udělat nechtějí, vydat se ti nechtějí, stydí se k tobě přiznat a stále znovu upadají do pochybností; prosíme o víru pro ně. *Voláme k tobě: Pane, smiluj se!*

Prosíme za dospívající mládež, za naše konfirmandy, za mladé manžele, aby obstáli před svými vrstevníky a nebáli se lišit se od nich, když jde o víru a místo pro službu tobě. *Voláme k tobě: Pane, smiluj se!*

Prosíme tě, dopřej nám i našemu městu a zemi pokojné časy, dobrou vládu, zdraví.... Každý v tiché modlitbě prosíme za své bližní. Společně se ve tvém jménu takto modlíme: Otče náš, který jsi v nebesích...

Amen

POSLÁNÍ

My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíš Krista. On promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit. (F 3, 20–21)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

DOVOL MI SPATŘIT TVOU SLÁVU

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Vítám vás všechny, milé sestry a milí bratři, při dnešních bohoslužbách. Naslouchejme slovům starozákonního žalmisty:

Hospodine, slyš mou modlitbu, přej sluchu mým prosbám, odpověz mi pro svou pravdu, pro svou spravedlnost. Neukrývej přede mnou svou tvář, nebo se budu podobat těm, kteří sestupují v jámu. Ohlas mi zrána své milosrdenství, neboť doufám v tebe. Dej mi poznat cestu, po níž mám jít, neboť k tobě pozvedám svou duši. Nauč mě plnit tvou vůli, vždyť jsi můj Bůh. (Žalm 143, 1. 7–10) Amen

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

MODLITBA

Hospodine, náš Pane a Bože! Přišli jsme sem dnes proto, abychom se s tebou setkali, každý tím svým způsobem. Přišli jsme, abychom ti děkovali za to, co pro nás konáš.

Za to, že se můžeme každý den probouzet, užívat života v dostatku všeho. Děkujeme ti za všechny tvé dary hmotné i duchovní. Za tvou milost, která nás provází na každém kroku.

Děkujeme za tvou blízkost. Není místa, odkud bychom k tobě nemohli volat. Jsi s námi ve chvílích dobrých i zlých, víš o všem, co prožíváme.

Ale také jsme tě přišli prosit. Protože ty nejlépe víš, co potřebujeme. Co nám chybí i co nám přebývá, kde potřebujeme podepřít, povzbudit a kde naopak napomenout.

Děkujeme, že k nám ve slovech Písma promlouváš. Můžeme se nacházet v jednotlivých příbězích, v různých postavách. Ale především slyšíme, jaký jsi ty sám a jaká je tvá vůle pro nás. Děkujeme, že smíme slyšet o tvém Synu Ježíši Kristu, který je naším Zachráncem a Spasitelem. Děkujeme za moc Ducha svatého, který v nás probouzí

víru, přivádí nás jedny k druhým a tvoří z nás společenství církve i tohoto sboru. Za to vše děkujeme a zároveň prosíme, požehnej nám tuto chvíli.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte z Evangelia podle Jana, 1. kapitoly, od verše 1. do 18.:

*Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to slovo bylo Bůh.
To bylo na počátku u Boha. Všecko povstalo skrze ně...*

PÍSEŇ č. 219 Hory, doly, stráně

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, poslyšte z Druhé knihy Mojžíšovy, zvané Exodus, 33. kapitoly, od 18. do 23. verše:

*(Mojžíš) řekl (Hospodinu): „Dovol mi spatřit tvou slávu!“
Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou
a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se však, nad kým
se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ Dále pravil:
„Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-
li zůstat naživu.“ Hospodin pravil: „Hle, u mne je místo. Postav
se na skálu. Až tudy půjde moje sláva, postavím tě do skalní
rozsedliny a zakryji tě svou dlaní, dokud nepřejdu. Až dlaň
odtáhnu, spatříš mě zezadu, ale mou tvář nespatří nikdo.“*

1. (Mojžíšovo přání) *Dovol mi spatřit tvou slávu.* Těmito slovy se Mojžíš obrací na Hospodina poté, co sestoupil z hory a postavil stan setkávání. Co všechno už na své dosavadní cestě s Pánem Bohem prožil: Skrývání i záchranu, hned když se narodil. V dospělosti povolání k tomu, aby vyvedl izraelský lid z Egypta. A potom cestu pouští. Boží péči v podobě many. Ale také zradu i malomyslnost lidu. A ovšem i přímluvy za lid. I vydání Desatera. A Mojžíš je pořád uprostřed, mezi lidem a Bohem. Zápasí, smlouvá, prosí, rozčiluje se i napomíná. Ale také vyznává a zve k následování.

I my máme na své cestě už leccos za sebou. Každý jsme s Bohem učinili nějakou zkušenost. Rozhodli jsme se vykročit na cestu víry, proto také přicházíme sem, na bohoslužby. A podobně jako Mojžíš vedeme i my své každodenní zápasy. Ty drobné i velké. Za sebe, za druhé, za své rodiny, za děti, za sbor.

A teď najednou slyšíme větu: Dovol mi spatřit tvou slávu! Tvou velikost! Tvou svatost! Prý se v těch slovech zrcadlí Mojžíšova „vášeň víry“, tak to píše jeden z vykladačů. Zatímco lid Izraele je soustředěn na své záležitosti, co chvíli si stěžuje, nebo naopak jása, Mojžíš je zaměřen na Boha. Cíleně a soustředěně. Vlastně celému Mojžíšovu příběhu máme rozumět právě v tom jeho vztahu k Bohu. Vášeň víry. Touha poznat Boha. Jaký je. Jak jedná. Co ode mne čeká. Mojžíš chce proniknout do Božího tajemství. Copak to není i touha mnohých z nás?

Jistě, zástupy okolo si stěžují nebo nařikají pořád. A možná i toho faraona by tehdy mnozí nad sebou snesli, jen aby o ně bylo postaráno. A nic víc je nezajímá. Na tom se nic nezměnilo. Ale pořád je tady na zemi pár takových, jako byl Mojžíš, kterým to nestačí. Kterí chtějí víc. A přemýšlejí nejen o těch pověstných hrncích plných masa. Ale také o slovech jako svoboda, budoucnost, pravda, společenství, ale především o Bohu a účtě k němu. Mají v srdci touhu poznat Boha jako tu nejvyšší hodnotu, od které se všechno ostatní odvíjí.

Tak i Mojžíš. Je Bohem fascinován a přitahován. A chce ještě víc. Dovol mi spatřit tvou slávu. Sláva (hebrejsky kábod), to je Boží „váha“, velikost, moc, svatost. Podobné přání zaznělo z jeho úst už na počátku, když se s Bohem setkal poprvé u hořícího keře: Dej mi, Bože, poznat jaký jsi. A nám je to Mojžíšovo přání sympatické. Slyšíme v něm jeho (a určitě i naši) touhu. Zaujetí. Nadšení pro Boha.

2. (Boží odpověď) Ale v tom Mojžíšově přání je háček. Chtít vidět (!) znamená nejen poznat a pochopit, ale také uchopit, zmocnit se. Zpředmětnit. Když něco uvidím, už to poznávám, a už tomu rozumím, už to mám v ruce. Když uvidím, tak proniknu, a za chvíli i ovládnou. Proto Bůh Mojžíšovi odpoví tak, jak mu odpoví. Na jeho krásné přání (na tu jeho vášeň víry) zareaguje slovy: *Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou i své jméno. Ale smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.*

Je to odpověď o dvou částech. Chceš, Mojžíši, vidět moji slávu? Tak se dívej! A dívej se dobře. Všechna má dobrota bude před tebou přecházet a ty v ní můžeš zaslechnout mé jméno. „Vyslovím před tebou své jméno.“ To je nádhera. Poznat jméno, to ovšem v biblickém myšlení neznamená dozvědět se, jak se Bůh jmenuje, ale skutečně ho poznat, kdo je, jaký je, co nám dává, oč mu jde, na čem mu záleží, jaká je jeho vůle.

Tak to slyší Mojžíš a úplně stejně je tomu i dnes. Člověče, chceš vidět mou slávu? Tak si dobře všímej všeho dobrého, co je kolem tebe. Má dobrota prochází okolo, předchází tě i následuje, tak se dívej. Zhlédneš ji v očích svého dítěte nebo vnoučete, které se nedávno narodilo. Zhlédneš ji v úsměvu anebo ve slovech člověka, kterého máš rád. Anebo v pomoci druhých, když ti bylo zle. Mou dobrotu uvidíš i v ptácích na zahradě nebo ve vodách tekoucí řeky. Anebo v chlebu, který sis včera koupil. Ve všem tom dobrém, co je kolem nás (co dobrého zakoušíme a prožíváme), můžeme zaslechnout jméno Hospodin. Pochopit, kdo on je, a zhlédnout jeho dobrotu i slávu. Mojžíš měl zaslechnout Boží jméno v souvislostech a realitě svého života a své doby, a my zase v těch mnoha věcech, které jsou kolem nás.

To neznamená, že Mojžíšův život byl snadný a bezproblémový. Že to bylo jedno dobro za druhým. Kdo četl Bibli, ten ví, že jeho život byl spíše neustálým zápasem. V závěru navíc s nádechem smutku. Protože do cíle, do zaslíbené země nedošel, ale uviděl ji jenom zpozďálí. Přesto se má teď učit vidět dobrotu, která prochází okolo něj. A zbystřit svou pozornost, protože v ní může poznat, kdo je Hospodin, zaslechnout jeho jméno. Takhle má vypadat i náš duchovní život dnes. Víra přece nespočívá v získávání informací. Ale spíše v tom, že se učíme poznávat Boha v jeho díle. V díle, které koná s námi i okolo nás a pro nás. V dobrotě, která okolo nás prochází, smíme slyšet jeho jméno.

Ale ta Boží odpověď má dvě části. Po první větě, že Boží jméno lze zaslechnout v dobrotě okolo nás, přichází věta druhá. *Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.* Pokud ta první věta byla přiblížením, tak ta druhá vytváří odstup. Mojžíš a my spolu s ním nemáme zapomenout, že Bůh je Bohem svrchovaným a neproniknutelným. Je Bohem, který přesahuje všechno naše chápání, i všechny představy a obrazy, které jsme si o něm vytvořili a stále znovu vytváříme.

Zatímco ta první věta nám říká: Ano, Boží slávu lze určitým způsobem zahlédnout, tak ta druhá věta nám říká: Nikdy však do Boží slávy zcela nepronikneš, nikdy ji neobsáhneš, nikdy ji zcela nepochopíš. Bůh v naší víře a v našem životě nikdy „nezdomácní“, nestane se „samozřejmým“, nebo dokonce „dobrým známým“. A pokud ano, už to není Bůh. Mojžíš to ostatně poznal už při tom prvním setkání u hořícího keře, kdy slyšel: Zuj si opánky, neboť místo na kterém stojíš, je místo svaté.

3. (Poznání Boha) *Nemůžeš spatřit mou tvář*, pokračuje Hospodin ve své odpovědi, *neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu*. Je krásné sledovat ten Mojžíšův rozhovor s Hospodinem. Pozorovat tu jeho „vášeň víry“, se kterou chce vidět, pronikat, poznávat, nakonec se snad i dotýkat. Slyšíme v tom i naši touhu přiblížit se Bohu a více ho poznat. A stejně tak krásná je i Boží odpověď, kterou vlastně i my dobře známe. I když Boží nezměrnost nikdy neobsáhneš, jeho slávu přece zahlédneš – v tom dobrém, které kolem tebe prochází.

Je to zvláštní poznání Boha. A jak to tomu Mojžíšovi nakonec Pán Bůh řekl? Postav se na skálu. Až tudy půjde moje sláva, postavím tě do skalní rozsádky a zakryji tě svou dlaní, dokud nepřejdu. Až dlaní odtáhnu, spatříš mě zezadu, ale mou tvář nespatří nikdo. Takže i pro nás platí, že celý svůj život poznáváme toho tajemného Boha jaksi „zezadu“, když okolo nás prochází. Nemůžeme se mu dívat pod prsty, na ruce, ani mu pohlédnout do tváře. Spatříš mě zezadu, slyší Mojžíš. Tedy z odstupu, zpovzdálí, když projdu okolo tebe.

Kéž bychom i my takto poznávali Hospodina. V různých svých životních událostech, kdy on prochází kolem nás. V příbězích a situacích nejen radostných, kdy se nám něco podařilo. Ale také třeba ve chvílích všelijak smutných a bolestných. Kéž bychom dokázali poznávat, že i tam Pán Bůh okolo nás prošel a my jsme i v tom těžkém poznali něco dobrého. S někým se setkali. Něco nového se nám otevřelo. Něco jsme pochopili. Někde jsme zpokorněli. I když to bylo jen „zpovzdálí a zezadu“, přece jsme Pána Boha spatřili. Amen

MODLITBA

Pane Bože, tvá sláva se nám zjevuje mnoha různými způsoby. Vnímáme ji hlavně ve všem tom dobrém, které prochází okolo nás. A učíme se ji poznávat, i když do našeho života vstupují věci nesnadné. Ale především tvou slávu a dobrotu poznáváme ve tvém Synu Ježíši Kristu. Je to zvláštní sláva. Sláva, kterou nikdy zcela nepochopíme a nikdy jí úplně neporozumíme. Ale můžeme ji vděčně přijímat a ve víře se jí otevírat. Dej, ať tak činíme. Amen

PÍSEŇ č. 624 Já, Hospodine, jedno vím

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Prosíme, dej, abychom stále znovu a znovu spolu s Mojžíšem toužili po tobě. Po tvé blízkosti, po tvé moci a slávě. Dej, abychom byli tebou přitahováni, aby i v nás byla ona „vášeň víry“, ve které bychom toužili po životě s tebou.

Prosíme za všechny, kteří tebe ve svém životě hledají. Kteří se ptají, zda jsi a kde se s tebou mohou setkat. Dávej se jim poznávat, otevírej jim oči, probouzej v nich víru.

Prosíme za všechny, kteří s tebou žili a tebe vyznávali, ale kteří od tebe odešli a na tebe zapomněli. Prosíme za všechny, jejichž plamen víry uhasl anebo jen doutná. Prosíme za všechny lidi, kteří prošli tvou církví, tímto sborem.

Prosíme, dej, ať nezůstáváme pouze na povrchu, ale chceme více. Tam, kde je lhostejnost, ospalost, nezájem – dávej horlivost a nadšení pro tebe.

Prosíme, abychom tvou slávu uměli vidět v dobrotě, která prochází okolo nás. Dávej nám také potřebnou vnímavost, abychom zaslechli tvé jméno v různých situacích, kterými procházíme; ve výzvách, s nimiž se setkáváme.

Prosíme za naše rodiny a naše domovy. Prosíme za naše děti, vnoučata, za naše příbuzné. Dávej se jim poznávat, vstupuj do jejich životů, uč nás hledat způsoby, jak k nim promluvit.

Prosíme tě za tento sbor, aby byl místem tvého působení a požehnání. Chceme se otevírat působení tvého Ducha, používej si nás.

Prosíme za všechny lidi v nouzi; myslíme na ty, kteří prožívají těžké období. Prosíme za nemocné, slabé, staré, osamělé, opomíjené. Přimlouváme se za naši zemi a naši společnost, prosíme za toto město i kraj. Prosíme, abychom jako křesťané i celá církev byli solí a světlem.

Do tvých rukou klademe tento svět i celé stvoření a prosíme: Smiluj se nad námi!

Slyš nás, když k tobě takto voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. On, odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty, nese všecko svým mocným slovem. Když dokonil očistění od hříchů, usedl po pravici Božího majestátu na výsostech a stal se o to vznešenějším než andělé, oč je převyšuje jménem, které mu bylo dáno. (Žd 1, 1–4)

POŽEHNÁNÍ

I kdyby ustoupily hory a zakolísaly pahorky, moje milosrdenství od tebe neustoupí a smlouva mého pokoje kolísat nebude, praví Hospodin, tvůj slitovník. Amen

PÍSEŇ č. 678 Jeden Pán, jedna víra

S KÝM PŘIJDE BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ?

VSTUPNÍ SLOVA

Na maličký okamžik jsem tě opustil, avšak shromáždím tě v převelikém slitování. V návalu rozlícení skryl jsem před tebou na okamžik svoji tvář, avšak ve věčném milosrdenství jsem se nad tebou slitoval, praví Hospodin, tvůj vykupitel. (Iz 54, 7n) Amen

PÍSEŇ č. 182 Pán Bůh je síla má

MODLITBA

Hospodine, Bože milosrdenství a útěchy, stojíme před tvou tváří s pokorou, úžasem i očekáváním. Ježíšův příběh k tomu zve. K důvěře, že svou tvář neskrýváš kdesi na výsosti, ale stáváš se nám blízkým uprostřed lidské bídy a ztracenosti. Tady projevuješ svůj soucit, tady nabízíš nové možnost těm, kdo uvízli v bezvýchodnosti svých životních situací. V narozeném i trpícím a ukřižovaném Ježíši tě smíme vítat a přijímat jako bratra a přítele. A vždy s novou naléhavostí si můžeme připomenout: nejsme sami na osamělost a chlad hříchu a smrt. Ježíšův mesiášský příběh ukazuje, že nás nalézáš i tam, kde si připadáme zcela ztraceni.

Buď s námi svým Duchem, ať se evangelium stane novým ujištěním o tvém milosrdenství pro naše životní cesty. Ať očekáváme stvořitelenskou sílu tvé lásky i tam, kde bychom jinak nad sebou či nad druhými zlomili hůl. Obnov naši důvěru, že to se záchranou člověka i světa myslíš doopravdy. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z žalmu 18., verše 1. až 7. a 17. až 20.:

Pro předního zpěváka. Žalm Hospodinova služebníka Davida, který přednášel slova této písně Hospodinu v den, kdy jej

Hospodin vysvobodil ze spárů všech jeho nepřátel i z rukou Saulových. Pravit: Miluji tě vroucně, Hospodine...

Vztáhl ruku z výše, uchopil mě, vytáhl mě...

PÍSEŇ č. 172 Od věků Bůh, od věků Král

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 10. kapitoly, od verše 25. do 37.:

Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe!“ Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To čin a budeš živ.“ Zákoník se však chtěl ospravedlnit a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. Náhodou šel tou cestou kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl hnut soucitem; přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem, obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: 'Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.' Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ Zákoník odpověděl: „Ten, který prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“

Milí přátelé, ten, který upadl mezi lupiče, zdá se být při běžném čtení příběhu skoro jen jakousi kulisou. Nic o něm nevíme. Člověk jeden. Číslo z každodenní statistiky dopravních nehod. Jeden těch, kdo se ocitli tam, kde se bombarduje, kde vládne hladomor, kde přepadají lupiči či únosci – anebo podvodníci, co důchodce či zadluženého chudáka oškubou o poslední haléř. Ve špatnou dobu se ocitl na špatném

místě, a teď na vlastní kůži zakouší, že kdo jinému jámu kopá a počíná si šikovně, může z toho mít docela úspěšné živobytí. Ten, který upadl do rukou lupičů.

Má ale ten anonymní *člověk jeden* zůstat jen polomrtvou bytostí, nehybnou kulisou, dobrou právě tak k tomu, aby otestovala, jak se zachovají kolemjdoucí? Vzhledem ke spádu příběhu by to tak mohlo vypadat. Ale když trochu znáte písně a modlitby z Ježíšovy bible, vzpomenete si, že **upadnout do rukou** těm, kdo úspěšně páchají násilnosti a ničemnosti a mají bohaté zkušenost s tím, že se to vyplatí – že to **je častá situace**. V žalmech ji jménem mnoha bezbranných obětí nevyslovuje nikdo menší než David, v knihách Moudrosti zase Ješua Sirach. Všechny tyto modlitby znějí z úst obětí lidského násilnictví, arogance, lupičské vynalézavosti i bezcitnosti. Vyslovují je jako úpěnlivou prosbu s očekáváním, že se jich Hospodin zastane ze svého chrámu: že se jich zastane svým milosrdenstvím. „*Tváři své přede mnou neskrývej, buď se mnou.*“ (Ž 27) „*Nebylo nikoho, kdo by mi pomohl... Rozpomněl jsem se na tvé milosrdenství, Hospodine... Ty přece zachraňuješ z ruky nepřátel.*“ (Sirach 51)

Ano, neštěstí, nespravedlnost a arogance lidských dravců nechodí po horách, nýbrž po lidech – ale i v takové chvíli má smysl rozpomenout se na milosrdenství Hospodinovo. A i když Ježíšův příběh neříká výslovně, že se ten zbitý takhle modlil, přece tam právě tohle očekávání visí ve vzduchu – aspoň pro ty, kdo znají příběhy a modlitby bible. Vždyť tenhle příběh patří do rozhovoru, který nevede nikdo jiný než dva písmáci, znalci Písma – zákoník a Ježíš. Učitel. Vykladač Tóry a proroků.

Uslyší Hospodin hlas toho, který upadl do rukou lupičů? Uslyší ho ve svém chrámu? Zastane se ho? A jak? Zazní Boží odpověď, přijde Boží zastání na tohle beznadějně místo?

Přijde do prachu cesty, kde se před chvílí vítězně projevila nelidskost – přijde tam Boží milosrdenství? Tyhle otázky se nad příběhem vznášejí – aby vzápětí přišly tři odpovědi.

Cesta, na níž se příběh odehrává, vede z Jeruzaléma do Jericha. Vede z chrámu, z místa, jež ztělesňuje Boží ochranu a blízkost, do Jericha. Tedy do světa všedních dní, kde už vůbec není samozřejmé s Pánem Bohem a jeho blízkostí počítat.

Teď po té cestě z Jeruzaléma přichází kněz. Přichází z chrámu, kde se pravidelně a nahlas ozývá „Chvalte, Hospodinovi služebníci, kteří ho milujete celým srdcem, chvalte Hospodinovo milosrdenství!“ Přinese ale toto milosrdenství sem, na toto místo? Kněz uvidí polomrtvého – zeširoka ho obejde a kráčí dál. Chrátová bohoslužba, ta přitom není nic menšího než jakási inscenace, viditelné a slyšitelné provedení první věty největšího z přikázání, jež Ježíšovu příběhu předchází: *Milovat budeš Pána Boha svého z celého srdce svého*. Teď na cestě z chrámu narazil kněz na druhou větu – na bližního. Má tvář pohrozeného polomrtvého člověka. A kněz tohoto bližního mívá. A s tím raněným mívá i výzvu druhé věty největšího z přikázání: „*a milovat budeš bližního svého*“.

Kněz má ovšem následovníka, chrátového pomocníka – levitu. V Ježíšově vyprávění vstupuje na scénu ve větě: „*Právě tak i nějaký levita...*“ I levita přichází „právě tak“ jako kněz: z Jeruzaléma, od své služby v chrámu. A tak jako následuje kněze v chrámu, sleduje jeho kroky i nyní na cestě – tedy v praxi „milování bližního“: Uviděl raněného, přešel na druhou stranu a šel dál.

Do třetice přichází jakýsi Samařan. Jde z Jeruzaléma, ale určitě nepřichází z chrátové bohoslužby. Samařani přece mají svůj konkurenční chrám na hoře Gerizim (2Mak 6,2) – a i proto k nim Ježíšovi posluchači měli podobný vztah, jako různí zdejší „vlastenci“ třeba k muslimům. Cestující, snad tedy obchodník, vede svého osla z jeruzalémského tržiště. Jestli má někdo na tomto místě důvod prásknout do koní (do osla) a uhánět pryč, je to právě on. A přece právě on neuhne. Hnut milosrdenstvím, slitováním – zastaví, a udělá pro zraněného vše, co lze v dané chvíli udělat: Vyčistí mu rány vínem a zklidní olejem, ováže – vysadí zmláceného na svého osla, odveze do hostince, tam ho zaopatří a hostinskému zaplatí dopředu a slíbí doplatit další náklady. – To je služba! To je diakonie!

Tento příběh, popř. Samařanovo jednání se velice často připomíná jako inspirace služby církve, tedy diakonie. A dneska právě tuhle stránku života církve, tuhle „pomáhající tvář“, asi naše společnost oceňuje nejvíc. **Je to ale „jen služba“?** Takováto služba – soucitný přístup k bližním, který jim slouží v jejich potřebnosti – není jen jakýmsi okrajem, vnějším, všední tváří církve. Jde tu o daleko víc. Sám Ježíš toho

Samařana charakterizuje jako toho, kdo „*byl pohnut soucitem*“, kdo se nechal motivovat slitováním. A zákoník pak na otázku „který z těch tří se stal na té cestě bližním?“ odpovídá: „*ten, který prokázal milosrdenství*“. Obojí je přitom v Písmu projev, hnutí a motivace, které přísluší výhradně Hospodinu. Je to něco „autenticky Božího“. Něco, co vyvěrá z Božích hlubin. Něco, co Boží lid či člověk zjišťuje šokován a s překvapením. Něco, s čím smí Boží lid a člověk počítat zcela nezaslouženě. Koneckonců i v jednom z nejznámějších Ježíšových příběhů je milosrdenstvím hnut otec – když v dáli spatří vracejícího se ztraceného syna, který sám s nějakým otcovým soucitem zaslouženě nepočítá.

Ted' v tomhle příběhu do té drsné všednosti – z níž se možná ozývalo tiché sténání „*kde je to tvé milosrdenství, Hospodine? Zastaneš se mne ze svého chrámu?*“ – přináší tu pravou odpověď právě Samařan. Odpověď, která má tvář milosrdenství, soucitu, solidarity a pomoci, jež zachraňuje z důsledků nelidskost. Samařan. S ním přišlo to pravé Boží. Milosrdenství, jež umožňuje povstat a začít žít.

Celý ten příběh přitom začíná otázkou „*Co mám dělat, abych se neminul s věčným životem?*“ Tedy – co dělat, abych měl jistotu, že můj život má smysl a cíl v Boží blízkosti. Musím vědět, jak se mám před Bohem obhájit? Jak se ospravedlnit – jak dostat za pravdu?

Ježíšův příběh a jeho vyústění se k té otázce sice už nevrací – ale vlastně i na ni dává odpověď: Život má smysl a budoucnost, když se na své cestě necháš nést a inspirovat slitováním z příběhu Boha Izraele a Ježíše Krista. Slitováním, které nás překvapí: překročí zavedené hranice toho, co si kdo podle nás zaslouží, a především se nechá pohnout tváří druhého. Obrátí se k němu a stane se mu bližním. Tak, že mu činí milosrdenství.

Jdi a jednej ,právě tak‘, říká zákoníkovi Ježíš. Právě tak, jako levita následoval kněze, ty na svých cestách z chrámu do všednosti následuj – Samařana. Tak vneseš na často nemilosrdné cesty – do světa, kde se už zas pohrdá těmi, kdo soucit projevují, nebo kde jsou rovnou pomlouváni jako záškodníci, – tak tam vneseš něco skutečně Božího. Nenech se zahnat se svou vírou jen do chrámu. Naopak, tady se nech inspirovat k tomu, že milosrdenství – jako postoj, kdy člověk nebojuje

za sebe, ale nechá se oslovit tváří druhého v jeho potřebnosti – že to je to opravdové Boží. Amen

MODLITBA

Vyprávíš ten příběh i pro nás, Pane Ježíši Kriste. Tak nás vysvobozuješ z touhy dostat vždycky za pravdu a proměňuješ celé srdce, duši, sílu i mysl svým milosrdenstvím. Prosíme, ať tuto možnost nepromarníme – ani u sebe, ani ve vztahu k bližním. Duch svatý ať nám pomůže rozpoznat, kudy máme na svých cestách následovat tvé milosrdenství. Amen

PÍSEŇ č. 479 Ježíši, Pane, příklade všech ctností (verše 1–4 a 9–10)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, díky Kristu zjišťujeme, že nemusíme být jen pasivními příjemci tvého milosrdenství, ale můžeme se mu dát do služby. S touto důvěrou nyní prosíme za službu těch, kdo vyřizují evangelium. Obdařuj je svým Duchem, dávej jim odvahu zvěstovat cestu lásky i uprostřed předsudků a nepřátelství. Inspiruj jejich setkání s Písmem. Povzbuzuj je, ať vstupují i na neprobádanou půdu skutečných lidských nouzí. *Spolu tě prosíme – Pane, smiluj se!*

Naděje od tebe ať vyraší pro ty, kdo jsou opomíjeni, posmíváni a odmítáni. Braň nás před znevažováním jakéhokoli zápasu o lidskost. Prosíme za ty, s jejichž nouzí se setkáváme uprostřed svých dní: za lidi bez prostředků, bez domova, bez perspektivy. Nedopust', abychom propadali otrlosti, která přezírá bídu a potřebnost druhých. *Spolu tě prosíme – Pane, smiluj se!*

Otevírej nám oči pro ty, kdo ve světě věrně zápasí o tvou věc. Daruj moudrost, trpělivost a vytrvalost všem, kdo zápasí o věrohodnou politiku. Povzbuzuj k odpovědnosti za právo. Dávej odvahu k milosrdenství, která dokáže čelit nenávisti a populismu. *Spolu tě prosíme – Pane, smiluj se!*

Prosíme za ty, kdo kvůli lidskému násilnictví ztratili své blízké, domov, šance na obnovu života v míru. Dej jim skrze konkrétní lidi poznat, že na to nezůstávají sami, že zaslíbení života v pokoji od tebe není pouhá iluze. Prosíme za ty, kdo tu hledají cesty, jak dát znova povstat obětem jakéhokoli násilí. *Spolu tě prosíme – Pane, smiluj se!*

Ved' nás k pokání, když máme ve všem jasno, dávej nám povstávat, když jsme všechno vzdali, a napřim naše kroky na cestu pokoje. Takto tě prosíme ve jménu toho, který nás předešel, ve jménu Ježíše, našeho Pána a bratra. *Spolu tě prosíme – Pane, smiluj se!*

Společně k tobě voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Bud'te tedy následovníci Boha a chod'te v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás. (Ef 5,1n Kr.)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.
Amen

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen (v. 3 Velebný a svatý)

NEBOJ SE, JÁ JSEM S TEBOU

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Dobrořečit budu Hospodinu každého času, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. O Hospodinu mluv s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. Velebte Hospodina se mnou, vyvyšujme spolu jeho jméno. (Ž 34, 2–4) Haleluja!

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti

MODLITBA

Svatý Bože, děkujeme ti, že jsi přidal k našemu životu i tento nedělní den a že smíme jeho část prožít v tomto shromáždění. Tady se můžeme soustředit na to, co je pro nás tak důležité, na co uprostřed svých dnů myslíme málo, nebo docela zapomínáme. Tady máme před sebou opět tu základní pravdu svého života, že nejsme sami, odkázáni jenom na sebe nebo na druhé lidi, ale že ty jsi s námi, a jako náš dobrotivý Pán a milosrdný Otec nás provázíš našimi dny. Kolikrát jsme si to už mohli uvědomit, i zcela bytostně, když jsi nás vysvobodil z něčeho zlého. Kolikrát jsi do našeho života zasáhl tak, že se i z našich poskvrněných úst ozvalo „Pane Bože, děkuji ti“. A přece, do čeho všeho my lidé často zabředneme. Nasloucháme všelijakým hlasům a nejednou je i bereme vážně. Ty nás však neopouštíš, ve své trpělivosti nám zůstáváš blízký, a tak jsi nás přivedl i sem do kostela. Uvědomujeme, že to vůbec není samozřejmé. Nejen to, že jsme se ve zdraví dočkali dnešního rána a že jsme sem mohli přijít nebo přijet. Myslíme na to, co zde smíme prožívat a od tebe přijímat. Věříme, že nás i dnes povedeš svým Duchem. Tak jako všechny ostatní, kteří se kdekoliv ve tvém jménu shromažďují. Prosíme, přijmi naši modlitbu a vyslyš naše prosby.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé knihy Mojžíšovy, 3. kapitoly, prvních 10 veršů:

Mojžíš pásł ovce svého tchána Jitra...

PÍSEŇ č. 158 Samému Bohu sláva, čest

KÁZÁNÍ

Základem kázání je pokračování přečteného oddílu z Druhé knihy Mojžíšovy, 3. kapitoly, verše 11. a 12.:

Mojžíš Bohu namítal: „Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta?“ Odpověděl: „Já budu s tebou. A toto ti bude znamením, že jsem tě poslal: Až vyvedeš lid z Egypta, budete sloužit Bohu na této hoře.“

V biblických příbězích – zejména v přelomových situacích – se často ozývá Boží ujištění „Neboj se, já budu s tebou“. V tomto kázání budeme sledovat, jak Pán Bůh takto oslovil Mojžíše, když ho povolal, aby vyvedl izraelský lid z egyptského otroctví a vedl je do země kananejské, kde budou moci žít jako svobodný Hospodinův lid.

Hospodin promluvil k Mojžíšovi u hory Orébu, na Sinajském poloostrovu, kde Mojžíš po útěku z Egypta už řadu let pobýval. Představil se mu jako Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba. Už se nechce déle dívat na zotročování Izraelců a naslouchat jejich bédování. Proto sestupuje z nebeských výšin, aby svůj lid z otroctví vysvobodil. A teď říká Mojžíšovi, že to chce učinit jeho prostřednictvím, že tento úkol svěřuje jemu. „Pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“

Na něco takového si ovšem Mojžíš netroufá. Z jeho úst se hned ozve námitka: „Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraele z Egypta?“ Něco takového, tak veliká věc, to není, Pane Bože, v mých silách. To ode mne přece nemůžeš chtít. Na to mu Hospodin odpoví: „Já budu s tebou.“ To je výchozí a ze všeho nejdůležitější. Ano, jsi jen obyčejný člověk, ale neboj se, nebudeš na to sám, nebudeš to činit

vlastními silami, já budu s tebou. Můžeš se mnou počítat, můžeš si být jist mou blízkostí a mou pomocí.

To je to první a základní poselství. Slyšíme odsud docela obyčejné, a přitom velmi potřebné povzbuzení i pro nás dnes. Každého z nás Pán Bůh k něčemu povolává. Každému z nás dal život, on nám také ukazuje, jak si ten náš život představuje, jak můžeme a máme žít, co od nás očekává. Většinou to nejsou žádné velké, mimořádné věci (jako u toho Mojžíše). Máme prostě „jen“ žít podle jeho vůle. (A přece – ne vždycky se nám to daří.) Ale i pro toto své docela obyčejné přebývání na světě si můžeme být jistí, že Pán Bůh je stále s námi. Ne aby na nás dohlížel, aby nás kontroloval, ale aby nás prostě provázel, byl s námi v našich radostech i starostech a užímal se nás. Zejména když si nevíme rady, když máme pocit, že nám docházejí síly. Nebo že nedokážeme žít, jak bychom měli. Že na to prostě nestačíme.

To ujištění „Já budu s tebou“ je zde provázeno větou „Až z Egypta odejdete, budete sloužit Hospodinu na této hoře“. Tím je už dopředu naznačeno něco velmi důležitého i pro to „Já budu s tebou“. Hora Oréb, častěji nazývaná jako hora Sinaj, to je místo, kde Hospodin svůj vztah k izraelskému lidu upevní. Tady uzavře se svým lidem smlouvu. Tady jim jednou provždy řekne: Jste moji. „Já jsem váš Bůh a vy jste můj lid.“ V tom je a bude základní, nezrušitelná jistota Božího lidu. A když teď tady (právě na tomto místě) Pán Bůh Mojžíšovi říká „Já budu s tebou“, tak už je v tom náznak této smlouvy, kterou zde se svým lidem (už za krátký čas) uzavře. K níž se on sám zaváže. Což ovšem neplatí jenom pro tuto chvíli nebo pro Mojžíšovo egyptské poslání. Ale pro všechny časy. A nejen pro něho, ale pro všechny jeho lid. I pro nás.

Tak si to smíme opakovat i my. A nejen v tom smyslu, že a jak se ta sinajská událost (smlouva a s tím související vydání Desatera) týká i nás. My máme ještě víc. Tak jako tehdy nebeský Otec vyvedl Izraele z otroctví egyptského, tak nás vysvobozuje z otroctví hříchu, smrti a všeho zla – tím, co pro nás učinil v Pánu Ježíši Kristu a co na sebe můžeme vztáhnout a co si smíme přivlastnit. Tak to on sám jednomu každému potvrdil při křtu, kdy na nás bylo jednou provždy vepsáno Kristovo jméno. Jsi křesťan, to znamená Kristův, neseš mé jméno, jsi můj, můj syn, moje dcera, a já jsem jednou provždy tvůj Spasitel, nebeský Otec. Co jsem vykonal pro všechny, platí i pro tebe. Tato

smlouva se pak vždy znovu potvrzuje a obnovuje při svaté večeři Páně. Na toto základní a stále platné můžeme myslet, když i pro sebe slyšíme „Neboj se, já jsem s tebou“.

Ale vraťme se k Mojžíšovi, který přichází s dalšími námitkami (čteme o tom v následujících kapitolách): Jenže co na to, Pane Bože, řeknou Izraelci? Copak mi uvěří? Na to mu Hospodin odpoví, že jim má prostě vysvětlit, kdo a jaký je ten Bůh, který ho posílá. Aby jim ho představil jako Boha otců. Aby jim připomněl, co všechno už z jeho ruky přijali. Jak se o ně staral, jak je vysvobozoval z ruky nepřátel. A když si to uvědomí, tak mohou přijmout a uvěřit, že právě tak jim Hospodin může a chce pomoci i teď, když je chce vyvést z egyptské poroby.

Tak to smíme slyšet i my: Pán Bůh nás chce zbavit strachu a vede k důvěře i tím, že nám připomíná, kdo on je, co všechno pro nás učinil. A my si máme uvědomit, co všechno jsme už z jeho ruky přijali. Jak nám pomáhal. Nám jednotlivě, našim rodinám i celému národu. Kolikrát učinil víc, než za co jsme ho prosili. Jak nejednou způsobil změny, které jsme už ani nečekali. A právě tak že se na něho můžeme spolehnout i nyní. To vše je obsaženo v tom „Neboj se, já jsem s tebou“. Jsem s tebou já, který jsem ti už tolikrát pomohl, ukázal cestu, vysvobodil, zachránil, uzdravil. Mysli na to, a už proto si můžeš být jist, že ani teď nejsi sám, ale že pomoc ode mne můžeš čekat i teď.

Mojžíš však namítá dál. I když to všechno Izraelcům poví, tak že mu stejně řeknou: To není pravda, to si jen ty sám něco namlouváš. Že prostě budou chtít nějaké důkazy. – Načež Hospodin skutečně vychází Mojžíšovi vstříc – tím, že mu dá schopnost činit něco, co bude působit jako zázrak, jako něco nadpřirozeného: aby se jeho hůl proměnila v hada a zpět, aby jeho ruka byla chvíli postižená malomocenstvím a pak byla zase zdravá, aby vodu z Nilu mohl proměnit v krev a naopak. To že jsou znamení, jimiž by Mojžíš mohl na lidi zapůsobit a přesvědčit je. Jak se později ukáže, skutečně to s tou hólí v jedné chvíli na lid zapůsobí, bude to pomocí v jejich víře. Nebude to to hlavní, ale trochu jim to usnadní poznání, že Mojžíše skutečně poslal Pán Bůh.

My ovšem žádné takové věci (zázračné důkazy) nemáme. Nicméně jistě i my bychom dokázali vyjmenovat věci, které sice nejsou nijak nadpřirozené a zázračné, ale my jsme v nich přece mohli spatřovat

konkrétní projevy Boží moci. Nebo dokonce přímý jeho zásah. Kolikrát jsme si uvědomili, že to nebo ono bylo opravdu „díky Bohu“. Když se stalo něco zvlášť dobrého, nebo když se naopak schylovalo k něčemu velmi zlému a nakonec k tomu nedošlo. Kolikrát člověk prožije něco takového, že vzápětí, bezprostředně na to, zcela spontánně (při prvním vydechnutí) se z jeho úst ozve úlevné „Pane Bože, děkuji ti“. Copak se nám něco takového ještě nestalo? Nejsou to věci nadpřirozené, nevysvětlitelné, nemluvíme o zázracích, spíše to označujeme za „znamení Boží laskavosti“. Směle však můžeme říci, že Pán Bůh nám taková znamení dává, a že pro toho, kdo chce jít cestou víry, v tom není o nic menší důkaz jeho přítomnosti, než když Mojžíš tehdy proměnil hůl v hada.

Následující Mojžíšova pochybnost se týká konkrétní části jeho poslání, totiž mluvení. Bude muset s těmi lidmi mluvit, vysvětlovat, přesvědčovat: „Nejsem člověk výmluvný. Mám neobratná ústa a neobratný jazyk.“ Načež mu Pán Bůh odpoví: „Neboj se, já budu s tebou i v tom smyslu, že tě naučím, co máš mluvit.“ Nenechám tě samotného, abys pracně vymýšlel, jak to říci, aby to na lidi zapůsobilo. Vyjádřeno jiným biblickým obratem: Já budu s tebou do té míry, že vložím svá slova v ústa tvá.

Což jistě platí i pro nás. K tomu, co od nás Pán Bůh čeká (nebo k čemu nás přímo povolává), patří i to, že se nebudeme ostýchat k němu se přiznat. A to jeho „Já budu s tebou“ platí i pro tyto situace. Zejména pro chvíle, kdy se odvážíme mluvit o Pánu Bohu s druhými, kdy bude potřeba vydat i osobní svědectví o víře, o tom, co on pro nás učinil v Pánu Ježíši Kristu, k čemu nás to vede, jakou pomocí pro nás naše víra je. On způsobí, že i z těch našich nedokonalých slov (i z našeho koktání) může vyjít něco dobrého.

A když Mojžíš ani pak nepřestává namítat, že na to nestačí, tak mu nakonec Pán Bůh řekne, že přece na to nebude sám: „Což nemáš bratra Arona? Zná ho, ten umí mluvit. Já budu s tvými ústy i s jeho ústy a budu vás poučovat, co máte činit.“ To Boží „Já jsem s tebou“ se projevuje i v tom, že nám dává druhé lidi, kteří mohou být naší oporou. Abychom se nebáli a s tímto vědomím činili, co on od nás Pán Bůh očekává. V tomto smyslu i tak obyčejná věc, jako je církev, sbor, společenství víry, přátelství s jinými věřícími – není nic menšího než

doklad toho, že on je s námi, a tedy další argument, že se tedy nemusíme bát.

Když se zamyslíme nad svým vlastním životem, v kolika různých situacích ten dnešní verš platí. A může nás provázet, vždy znovu postavit na nohy a vést správným směrem. A nejen když přicházejí různé zkoušky. Třeba když tak často musíme slýchat řeči, co všechno že nám hrozí, kdo všechno že je naším nepřítelem, že tamti a tamti nás ohrožují. Anebo že není dobré vycházet druhému příliš vstříc, že se nevyplatí žít tak, jak to od nás Bůh očekává, že člověk nesmí brát příliš ohled na druhé, ale musí myslet hlavně na sebe. Kolik takových ‚moudrostí‘ slýcháme (i z nejvyšších míst). Tváří v tvář tomu nám dnes zní tento Boží vzkaz: Neboj se, já jsem s tebou, neboj se mne následovat – ve všem, co ode mne slyšíš a k čemu tě vedu. Amen

MODLITBA

Náš Pane, děkujeme ti za nové ujištění, že jsi stále s námi a že nás nikdy neopustíš. Prosíme tě, ať ti zůstáváme věrni, ať se dokážeme ve všem na tebe spolehnout a činíme, co od nás očekáváš. Amen

PÍSEŇ č. 623 Důvěřuj se v Pána

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, děkujeme ti za nové ujištění o tvé věrnosti a všestranné péči o nás. Prosíme tě, veď a naplňuj nás svým Duchem, vyháněj z naší mysli strach a všelijaké obavy, ať ti důvěřujeme, ať se dokážeme ve všem na tebe spolehnout a činíme, co od nás očekáváš.

Myslíme na to, jak velkou roli hraje nejistota a strach v našem světě i v našich životech. Strach z toho, že se nepodaří zvládnout všechny problémy, které se ukazují. Strach, jak to nebo ono dopadne. Strach z nemoci, z nejisté budoucnosti. Obavy, jak to bude dál s námi, s našimi dětmi, s našimi sbory, s celou naší společností. Jak často je strach i záměrně vyvoláván a zneužíván, aby lidé dosáhli svých všelijakých,

často nedobrych cílů. Do toho zaznívá dnešní evangelium, že ty jsi s námi, že jsme tvoji a že se na tebe můžeme ve všem spolehnout.

Prosíme za všechny, kdo žijí v poměrech, které jsou skutečně zlé: když se v jejich zemi válčí, když tam chybí i to základní, co je k životu potřebné. Modlíme se za místa, kde je bída a hlad, kde se šíří nemoci, kde umírají děti. Prosíme za všechny, kdo tam přinášejí pomoc, posiluj je a žehnej jejich dílu.

Ale právě tak tě prosíme, buď s námi i v našich obyčejných starostech, které nám leží na srdci. Tváří v tvář tomu všemu tě prosíme, ať si dokážeme stále více přivlastňovat tvoji výzvu, abychom se nebáli, i tvůj slib, že ty jsi s námi stále. Společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bud'te spokojeni s tím, co máte. Vždyť Bůh řekl: „Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu.“ Proto smíme říkat s důvěrou: „Pán při mně stojí, nebudu se bát. Co mi může udělat člověk?“ (Žd 13, 5–6)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 384 Pomož mi, můj Pane

BOJ SE HOSPODINA

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem, neboť se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství, Hospodinova věrnost je věčná! Haleluja. (Ž 117)

PÍSEŇ č. 157 Chvaltež Boha! Necht' sláva, čest

MODLITBA

Svatý Bože, s pokorou, vděčností i bázní předstupujeme před tvoji tvář. Myslíme na to, jak nesmírná je tvoje láska k nám. Kolik darů jsme od tebe přijali. A přitom jsme si nejednou počínali tak, že se ti to nemohlo líbit. Ty s námi nejednáš podle toho, jací jsme. Nevyměřuješ nám svoji přízeň podle toho, co si zasloužíme. Nezahrnuješ nás svými dary podle našich dobrých skutků, ale podle své dobroty. Díky tvé dobrotivosti trvá stále i náš svět, i když je v něm tolik zla. Díky ní můžeme i my prožívat věci, ze kterých máme radost.

Ve své otcovské péči nás přivádíš i sem, do shromáždění tvého lidu. Věříme, že jsi uprostřed nás. Před tebou se skláníme. Ke tvé chvále zpíváme. Tvému Slovu chceme naslouchat. Tvé činy si opět chceme připomínat. Prosíme, oslov nás a dej, ať i dnes zaslechneme, co nám chceš říci ty sám a co je pro nás tolik potřebné: čím nás chceš potěšit a povzbudit, posílit i napomenout k věrnému křesťanství, k následování Pána Ježíše Krista. Ved' nás svým Duchem, ať je i to dnešní naše sejití ke tvé chvále a k našemu všestrannému užitku. Nám i všem, mezi nimiž žijeme.

Věříme, že jsi přítomen i na všech ostatních místech, kde se lidé ve tvém jménu scházejí. Dotkni se i srdcí těch, kteří jsou ti zatím vzdáleni a žijí bez tebe. Myslíme přitom na všechny lidi, ale zejména na ty, kteří jsou nám zvlášť blízcí. Prosíme, ved' nás všechny cestou spásy.

Ve jménu Pána Ježíše Krista prosíme, smiluj se nad námi a vyslyš nás.
Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení Písma svatého je ze Třetí knihy Mojžíšovy, 19. kapitoly, verše 1. až 4. a 9. až 18.:

Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Mluv k celé pospolitosti Izraelců...

Až budete ve své zemi sklízet obilí...

PÍSEŇ č. 166 Pán Bůh je přítomen

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je v Páté knize Mojžíšově, 10. kapitole, verše 12. a 13.:

Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší, abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím, aby s tebou dobře bylo.

Ve starozákonních vyprávěních se velmi často opakuje věta „Neboj se, já jsem s tebou“. Tak to řekl Pán Bůh postupně všem praotcům (Abrahamovi, Izákovi i Jákobovi), když je vybízel k tomu, aby mu sloužili. Stejně oslovil i Mojžíše, když ho povolal, aby vyvedl Boží lid z egyptského otroctví. Tak to ještě mnohokrát zaznívá v dalších příbězích Božího lidu – jako to základní, s čím mohou počítat, na co se mohou spolehnout.

Současně je zde však zachyceno, co Hospodin od svého lidu očekává. Když s nimi uzavřel smlouvu („Já jsem váš Bůh a vy jste můj lid“), co z toho vyplývá. Stručně je to vyjádřeno v Desateru, které je součástí této smlouvy. Řada kapitol, zejména ve Třetí knize Mojžíšově, je pak věnována vysvětlení a podrobnějšímu rozpisu, co to konkrétně

znamená. Čeho všeho se to týká, jak to zasahuje do nejrůznějších, ano, do všech oblastí lidského života. Co činit, jak žít ve správném vztahu k Pánu Bohu i k lidem. Také tady se mnohokrát užívá slovesa ‚báti se‘ – jenže v opačném smyslu. Už ne ve tvaru ‚Neboj se!‘, ale naopak ‚Boj se!‘. To se zde stále znovu opakuje: ‚Hospodina, svého Boha, budeš se bát, jemu samému budeš sloužit.‘

Vždycky je to jako zdůvodnění, proč ty správné věci činit a těm špatným se vyhýbat. Zpravidla je to uvedeno jako jediný, postačující argument. Bible nevysvětluje, když se lidé budou podle Hospodinova zákona řídit, že to tak bude pro ně lepší nebo výhodnější, že budou mít klidnější, snazší život, než kdyby činili opak. Namísto toho je tu to stručné: ‚Boj se Hospodina!‘ – Anebo ještě stručněji: ‚Já jsem Hospodin!‘ Jako by tu Pán Bůh řekl: ‚Pověděl jsem ti, človče, co od tebe čekám. Říkám to jasně, dost, tečka, stačí to, dál se o tom nebudeme bavit, ‚Já jsem Hospodin‘. A vícekrát je to doplněno právě tím ‚Hospodina, Boha svého, báti se budeš‘.

Hned na začátku je ovšem potřeba říci, v jakém smyslu je to ‚Boj se‘ řečeno: Ne tak, že by svatý Bůh pouštěl na lidi strach a hrůzu, aby se člověk před ním třásl. (Ne náhodou je mnohokrát hned vedle toho ‚báti se budeš‘ řečeno ‚milovati budeš‘.) Ale na druhé straně je tím zřetelně naznačeno, že vztah k Bohu není nic laciného, co by člověk mohl brát na lehkou váhu, k čemu bychom mohli přistupovat lehkomyšlně. Bát se Hospodina, žít v bázni před Bohem, to znamená mít k němu respekt, přistupovat k němu s vědomím, kdo je on a co jsem před ním já. A tak – i když se hlavní poselství Bible zní ‚Neboj se, já jsem s tebou!‘, je dobře připomenout i tuto stránku víry, a nejen proto, že je tomu v Bibli věnováno tolik místa.

Takových veršů je v Knihách Mojžíšových skutečně spousta. Dnes máme před sebou 19. kapitolu Třetí knihy Mojžíšovy (Leviticus), která je v naší Bibli nadepsána ‚Řád každodenního života‘. Dvakrát jsou zde různé pokyny zdůvodněny a zdůrazněny výzvou ‚Budeš se bát svého Boha, já jsem Hospodin‘, osmkrát je připojeno pouze stručné ‚Já jsem Hospodin‘. To už samo o sobě je velmi působivé.

Všimněme si, u jakých pokynů nebo příkazů se to vyskytuje. Přirozeně je to všude tam, kde má být zdůrazněno, aby se Izraelci distancovali ode všech projevů modlářství, se kterým se budou setkávat

u původních kananejských obyvatel: „Nebudete se obírat hadačstvím a věštěním. Neobracejte se k duchům zemřelých a nevyhledávejte vědmy a neznečišťujte se s nimi.“ A podobně. Tady to zní zcela jasné: Nic takového nedělejte, já jsem Hospodin.

Ale víc místa je věnováno tomu, co souvisí s běžným životem. Třeba když jde o spravedlivé projednávání různých případů na soudu: aby nedocházelo k bezpráví, aby se nikomu nenadržovalo, ani bohatým, ani chudým. Ale také, aby se nesoudilo pod vlivem hněvu, aby to nebyla pomsta, nýbrž spravedlivý trest. Aby i to probíhalo v rámci lásky k bližnímu. Je zde také výrazné varování před pomluvami a utrhačnými řeči.

S tím souvisí i pokyn, jak je potřeba pomáhat těm, kdo to potřebují. Jak je nutno starat se o ně. Např. myslet na chudé lidi třeba při sklizni obilí: nejen nevyhánět nikoho, kdo by přišel sbírat, co ještě i po sklizni na poli zůstalo. Naopak: je uložena povinnost aspoň maličkou část úrody ponechat na poli, právě pro lidi pro nemajetné a chudé.

Výrazný je i oddíl, který se týká cizinců, tedy příslušníků jiných národů, když se z nějakého důvodu dostanou do společenství Božího lidu: „Bude-li přebývat s tebou ve vaší zemi někdo jako host, nebudete mu škodit.“ A pak se to zopakuje ještě jednou, a s větším důrazem: „Ten, kdo bude s vámi přebývat jako host, bude vám jako jeden z vás domorodců. Budeš ho milovat jako sebe samého, protože i vy jste byli hosty v zemi egyptské.“ A opět: „Já jsem Hospodin, váš Bůh.“ Řekl jsem vám to, a to vám musí stačit. (A proto žádné námitky.) Takových příkazů je zde ještě mnohem víc, a vždycky je to uzavřeno tím pádným „Já jsem Hospodin“.

Stejně zdůvodnění je však i u pokynů, které nám možná nepřipadají až tak důležité, ale právě tam je k tomu „Já jsem Hospodin“ připojeno to zdůrazňující „Hospodina báti se budeš“. „Před šedinami povstaň a starci vzdej poctu. Boj se svého Boha, já jsem Hospodin.“ (v. 32) Člověk by mohl mít dojem, že tady už o nic tak moc důležitého nejde, že to s Pánem Bohem příliš nesouvisí, že je to spíš otázka slušnosti a dobrého vychování. A hleďte, Pánu Bohu záleží i na takové věci.

Podobně je to napsáno o vztahu k lidem, kteří jsou v nějakém ohledu slabší, chatrnější, potřebnější, závislí na druhých: „Nebudeš

utiskovat ani odírat svého druhu. Nebudeš okrádat (nepřipravíš o výdělek) dělníka, který u tebe pracuje. Nebudeš půjčovat na lichvářský úrok.“ Ale také: „Nebudeš zlořečit hluchému, slepému nepostavíš do cesty překážku, ale budeš se bát svého Boha.“ (v. 13n) Právě lidem, kteří jsou nějak postiženi nebo kteří jsou ve společnosti často až na kolikátém místě, je zde věnováno víc pozornosti než komu jinému. Přitom nejde o úctu ke stáří nebo ohleduplnost k postiženým jako projev správného společenského jednání, nýbrž o respektování toho, k čemu nás vede a co od nás očekává náš Stvořitel. Právě tam, kde by si člověk mohl myslet, že tohle se už Pána Boha netýká, že to s náboženstvím nijak nesouvisí, že tady vše závisí už jenom na mně, na nás, jak si to dohodneme – právě tam je položen důraz na to, že i v těchto docela „světských“ věcech se projevuje náš vztah k Bohu a naše skutečná zbožnost.

Výzvu „Bojte se Hospodina“ pak několikrát opakuje i Mojžíš, když končí svoji vůdcovskou roli. On sám už do země zaslíbené nevejde, pouze ji spatří z vysoké hory na druhé straně Jordánu. Ale ve svém závěrečném požehnání, když říká lidu to nejdůležitější, co by si měli pamatovat, tak užívá právě tohoto slova. „Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil mu celým svým srdcem a celou duší, abys dbal na jeho přikázání a nařízení, tak aby s tebou bylo dobře.“

Je dobře slyšet a vnímat i tuto stránku víry a zbožnosti. Jistě to „Neboj se, já jsem s tebou“ je na prvním místě a má zůstat dominantní. Důvěra, jistota Boží blízkosti, spolehnutí se na něho, to je výchozí, to je evangelium, to je předpoklad všeho dalšího. Kdyby on nám nebyl nakloněn (tak jak to projevil v Pánu Ježíši Kristu), tak bychom před ním neobstáli. Kdybychom tuto jistotu nemohli mít, tak by naší víře scházelo to hlavní, co je základem všeho křesťanství. Ale ten velice častý výskyt veršů, které vedou k bázni Boží, k jeho respektování a poslušnosti, připomíná, že vztah k Bohu není lacinou záležitostí, třeba ve smyslu: Neboj se, ono to nějak bude, Pán Bůh ti stejně odpustí. I když se k němu smíme a máme obracet s největší důvěrou, on je a zůstává Pánem – a toho si budme vědomi. Jedno i druhé k naší víře patří.

A kromě toho, asi je dobré a potřebné, abychom někdy uprostřed svého rozhodování slyšeli i toho přísné slovo. Jistě, všichni hledíme žít

podle Boží vůle, považujeme to za správné, jsme si vědomi, že to je pro nás lidi – a docela osobně pro každého z nás – ta nejlepší cesta. Že to je správná odpověď na to, co vše pro nás PB učinil a činí. Ano, člověk je věrný Hospodinu, protože i on sám to chce. Ale někdy je zlo příliš zákeřné, někdy jedná Boží nepřítel tak rychle (mazaně), že není čas na dlouhé úvahy, co, proč a jak a co kdyby, a že přece jenom, a že vlastně o nic nejde... – a právě tady si křesťan prostě musí říci: To nemohu, i když mne to přitahuje. I v běžných záležitostech, i tam, kde (jak říkáme) „o nic nejde“ – třeba jako je úcta ke stáří nebo pomoc postiženým. Někdy je potřeba, abych prostě uslyšel: To nesmíš. Nebo naopak: To bys měl! Jsou věci, jednání, způsoby, které od nás Pán Bůh očekává. A my si nemůžeme dovolit jednat jinak – nechceme-li mít Pána Boha proti sobě. A to přece nechceme. Amen

MODLITBA

Náš Pane, tak jako rádi a vděčně slyšíme evangelium o tvé dobrotě, věrnosti a lásce, která nás ustavičně provází, tak chceme brát co nejvážněji i to, jak nás vyzýváš i k poslušnosti a věrnosti. Prosíme tě, dej nám ve všem činit tvoji vůli. Amen

PÍSEŇ č. 119 Blahoslavení lidé čistých cest (v. 1–3)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš nebeský Otče, uvědomujeme si, jak je to pro nás potřebné, abychom si nepočínali lehkomyšlně, ale žili v bázni Boží. A tak pro sebe sama i pro druhé prosíme: veď nás k ochotnému činění tvé vůle. Ať nám není zatěžko přemáhat své sobecké a často pyšné JÁ, neprosazovat sebe sama, v lásce dávat přednost druhým, mít porozumění zejména pro slabé a potřebné.

Prosíme za všechny, kdo jsou vystaveni různým pokušením. Myslíme na své děti a vnuky a na to, kolik věcí je odvádí od tebe. Aby statečně řekli své NE, když k nim ďábel přichází, ať už přichází

v jakkoli nenápadné podobě. Ale právě tak prosíme za všechny dospělé, kteří se ocitají v zajetí touhy po moci, po bohatství a slávě, po prosazování a zviditelňování sebe sama. Ať všeho, co je jim svěřeno, využívají ne jenom pro sebe a pro své blízké, ale k službě druhým.

Prosíme tě i za lidi nemocné i jinak trpící, smiluj se nad nimi a podle své vůle obnov jejich zdraví i sílu, aby mohli pokojně žít a své další dny vyplňovali dobrými věcmi, ke tvé chvále. Velice tě prosíme za všechny, kteří musí nést nějaké těžké břímě. Dávej jim sílu i vše ostatní, aby je neopouštěla důvěra v tebe a jistota tvé blízkosti. Prosíme o to ve jménu Pána Ježíše Krista. V jeho jménu se k tobě obrácíme i v této společné modlitbě: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jako posláni slyšme, co pověděl Mojžíš v své závěrečné řeči:

Toto jsou přikázání, nařízení a práva, kterým vás Hospodin, váš Bůh, přikázal vyučovat: Aby ses bál Hospodina, svého Boha, a bedlivě dbal na všechna jeho přikázání, která ti udílím, ty i tvůj syn a tvůj vnuk, po všechny dny svého života. A proto budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. A tato slova, která ti dnes přikazuji, budeš mít v srdci. Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat.“ (Dt 6, 1–3a. 4–7)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv. Ať Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
2. Mojžíšova	3,1–10	90
3. Mojžíšova	19,1–18	97
5. Mojžíšova	22,1–9	25
1. Samuelova	8,4–19	44
2. Královská	5,5–19	9
Žalm	18,1–20	83
Izajáš	60,1–6	63
Ezechiel	34,11–31	57
Ozeáš	6,1–6	69
Matouš	5,13–16	17
Lukáš	12,13–20	51
Jan	1,1–18	76
Jan	1,10–15	32
Římanům	3,21–23	38
Římanům	6,16–23	2

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
2. Mojžíšova	3,11–12	90
2. Mojžíšova	33,18–23	76
5. Mojžíšova	10,12–13	97
1. Samuelova	8,9	44
Izajáš	5,1–7	38
Matouš	6,25–34	51
Matouš	8,5–13	9
Lukáš	4,14–21	63
Lukáš	10,25–37	83
Lukáš	14,1–6	25
Lukáš	17,7–10	2
Jan	10,11–16	57
Římanům	12,1–5	69
1. Korintským	6,9–14	17
Zjevení Jana	1,4–7	32

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá
a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce
224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>